

STALD-SLÆGTEN I VARDE.

Under flere ugers arkivstudier på landsarkiverne i Aabenraa, Odense og Viborg i midten af 1970'erne, fandt jeg mine egne slægtsmæssige rødder i den vestjyske slægt "Stald" fra Varde, som jeg i første omgang læste som "Stold", hvilket blev titlen på de efterfølgende to slægtsbøger, som jeg udgav i årene 1975 og 1977.

Senere har jeg betalt en forsker for, at kontrollere mine tidligere oplysninger om slægten, samt modtaget meget hjælp fra mine mange slægtninge, hvilket nu sætter mig i stand til, at udgive en revideret anetavle for slægten "Stald" fra Varde:

(2) Niels Christiansen Stald

er født i Varde Sct. Nicolai sogn den 13.12.1772, døbt 17.12 samme år. I 1793 har han ophold i Jerne sogn. Den 29.11.1798 får han Borgerskab i Varde som møllebygger og grovsmed med adresse i Brogade nr.4 i Varde. – Fra hans sønnedatters dagbog læser man følgende beretning:

"Bedstefar i Varde var en stor næsten tre alen høj kraftig bygget mand, som ved sin ihærdighed og snilde havde grundlagt en kombineret møllebygger- og smedeforretning i Brogade. - Som ganske ung var han med til at bygge stubmøllen ved herregården Frøstrup i Lunde sogn, der senere flyttedes flere gange. – Desværre var det svært for ham, at få kunderne til at betale for hans arbejde, hvorfor hans mølle- og smedeforretning i 1826 gik konkurs efter at Danmark i 1814 var gået Statsbankerot, men også byens brand i 1821 var med til at ødelægge forretningens stabilitet og det til trods for, at bedstemor havde brugt hele sin arv i forsøget på at rede forretningen og hjemmet i Brogade"!

I Varde Bys Borgerbog ses det, at han levede af "fattighjælp" fra 1826 til sin død i Varde Fattiggaard, Sct. Jacobi sogn i Varde den 11.8.1834, hvor han begravedes på kirkegården den 16.8. – Han var trolovet i Jerne Kirke den 14.december 1798, og gift i Jerne Kirke den 4. januar 1799 med Pige i Jerne:

(3) Karen Pedersdatter Brandt

der er født i Nr. Nebel Degnebolig 1778, og døbt den 26. juli 1778 i Nr. Nebel Kirke. Konfirmeret i Jerne Kirke 1792. Hun døde i armod i

Sct. Jacobi sogn i Varde den 30.4.1827. – Karen Brandt var som ung pige meget populær, hvilket ses af, at hun tit er med som fadder ved dåbshandlinger i Jerne sogn før sin vielse. – I ægteskabet fødtes 9 børn, hvoraf de yngste ved faderens konkurs kom i pleje hos slægtninge, hvilket var almindelig skik dengang, og som sikrede børnenes fortsatte skolegang og efterfølgende erhvervsuddannelse.

Stubmøllen fra herregården Frøstrup i Lunde sogn, Vester Horne herred blev som omtalt herover flyttet flere gange, og ses i dag bevaret i købstadsmuseet "Den Gamle By" i Aarhus. – Silhuetbilleder findes i slægten af dem begge!

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Stubmøllen fra Frøstrup, Lunde sogn.
Her genopstillet i købstadsmuseet "Den gamle by"
i Aarhus (kopi af museets foto fra 1998).

Kilder:

Optegnelser af sønnedatteren Caroline Catharina Nielsen i Holte. "Nr. Nebel og Lydum sogne" af H.K. Kristensen, Nr. Nebel 1958. "Slægten Stold" bind-1 af Gert Ravn Nørgaard, København 1975. "Lunde Sogn" af H.K. Kristensen. - "Den Gamle By i Aarhus 1909-1945", af Peter Holm, udgivet Aarhus 1951, side 148-151. - Købstadsmuseet "Den Gamle By", Aarbog 1930 og 1931; udgivet af Den Gamle Bys Venner, Aarhus. Side 87-104. – "Frøstrup-samlinger" ved Cai Mygind, Brønshøj 1980. – Kirkebøger, folketællinger fra de berørte sogne, afskrevet på Landsarkivet i Viborg.

Forældre:

(4) Christian Nielsen Stald

er sandsynligvis født i Varde Sct. Jacobi sogn 1732 (lakune i kirkebogen) og døde som enkemand i Østergade 7, Sct. Nicolai sogn i Varde den 2. april 1813. – Han får borgerskab med tilhørende rettigheder i Varde den 22. juni 1758, som skræddermester med bopæl i Skoubogade (nuværende Storegade) i Varde. Hans storebror Christen Nielsen Stold ejede i 1762 "Tobølgaards Mølle" i Guldager sogn.

Han trolovedes 1.gang i Varde Sct. Nicolai Kirke den 5.11.1762 med Anna Dorethea Eriksdatter Sandbeck, som døde uforløst i

barselssengen den 11.10.1763, efter at have født (tvilling-) sønnen Niels 3.10., der døde 31.12.1769 af tæring.

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Nedkopieret udsnit af "Folketællingen 1801 for Varde Købstad", hvor man i Østergade 7 finder skrædder Christian Nielsen Stald og familie. Gift 2.gang i Sct. Nicolai Kirke i Varde den 19.10.1764 med pigen:

(5) Maren Nielsdatter Willumsen

der er født i Varde ca. 1747 (lakune i kirkebogen) og døde i Østergade 7, Sct. Nicolai sogn i Varde den 13.3.1800, og blev begravet på Sct. Nicolai kirkegård den 18.3 (nu p-plads). – I deres ægteskab fødtes 12 børn, hvoraf flere blev stamforældre til senere kendte slægter i ind- og udland, hvis efterkommere nu beklæder stillinger i erhvervslivet og i Folketinget!

Kilder: "Slægten Stold" bind-1 af Gert Ravn Nørgaard, København 1975 (kopi i Varde Lokalhistoriske Arkiv). – Kirkebøger og folketællings-liste for de berørte sogne i Varde. – Borgerskaber i Varde 1639-1710, ses i "Vardesyssel Aarbog 1992" side 89-106.

(6) Peder Jensen Brandt

er født i Sct. Knuds sogn i Odense, døbt i Sct. Knuds kirke den 16.7.1753 og døde som sognefoged og kirkesanger i Jerne Degnebolig den 4.2.1820, hvor han begravdes på Jerne Kirkegårds nordside.

Han var student fra Odense Latinskole, og i 1773 forlod han Odense som cand.phil. med henblik på at studere til præst, hvorfor han efterfølgende havde ophold hos morbroderen i Aal Præstegaard, hvor han dygtiggjorde sig i sang og undervisning som huslærer. – I 1774 søgte han den ledige stilling, som kirkesanger ved Lydum og Nr. Nebel kirker, og sognefoged ved Nr. Nebel Skole, jævnfør hans "kaldsbrev" der var dateret Lønborggaard den 21.1.1774.

Til hjælp i Nr. Nebel Skole havde Peder Brandt fået anvist den dygtige bondepige Maren Christensdatter fra Sædding, som i 1777 blev hans kone, der varetog stavetræningen med de yngste årgange.

Nogle år senere ragede Peder Brandt uklar med sognepræst Holst i Nr. Nebel-Lydum pastorat, hvorfor han i 1780 ansøgte det ledige

degne- og kirkesangerembede i Jerne sogn (nuværende Esbjerg By), hvor han boede i degneboligen ved Jerne Skole lige nord for kirken, til sin pension i 1808.

Gift efter foregående trolovelse i Nr. Nebel kirke den 10.10.1777 med pige og lærerinde i Sædding:

(7) Maren Christensdatter

der er født i Sædding i Nr. Nebel sogn 1757 (kirkebog ikke bevaret), konfirmeredes i Nr. Nebel Kirke 1771, og døde som degneenke i Jerne den 26.11.1820. Hun ligger begravet på Jerne Kirkegaards nordside. Gravstenen fandtes længe bevaret på Jerne Kirkegaard, hvor den dog ikke er synlig længere. – Deres børn er beskrevet i "Vardesyssel Aarbog 1986" side 68-102.

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Silhuetter klippet af Peder Jensen Brandt og Maren Christensdatter i forbindelse med deres bryllup i Nr. Nebel Kirke 1777. Eget foto 1975 efter originalen hos fr. Emilie Larsen, Nørrevoldgade i København.

Kilder:

"Slægten Stold" bind-1 af Gert Ravn Nørgaard, København 1975. – "Nr. Nebel & Lydum Sogne" af H.K. Kristensen, Nr. Nebel 1958, side 70-71. – De aktuelle folketællinger og kirkebøger i Landsarkiverne for Nørrejylland og Fyn. – "Vardesyssel Aarbog 1985" side 77-108; og samme 1986 side 68-102. – En brorsøn af Peder Brandt var klædefabrikant Christian Brandt, der ved Kongelig Bevilling 1796 grundlagde "Brandts Klædefabrik" i Odense. – Korrespondance med Jørgen Tidemand-Dal, Vanløse. - Christian Johs. Hennelund, Grindsted. – Fru Gerda Kjær, Terndrup. – Genealog Jens Mandrup Frandsen i Viborg. – Marianne Engberg, Vadum. – Kaj Schmidt, Billund.

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Varde ca. 1768. – Efter Pontoppidans "Danske Atlas", bind 5 (1769).

Oldeforældre:

(8) Niels Iversen Stald

han er sandsynligvis født i Varde, hvorfra han blev student fra Latinskolen i 1691. I 1696 havde han ophold på "Kastkiergaard" i Lunde sogn, hvorfra han hjalp sin senere svigerfar Niels Bollerup på herregården Frøstrup i Lunde sogn. - Ansat som skoleholder i Varde 1708 til sin død i 1738 tillige bedemand og kirkesanger ved Sct. Jacobi kirke. - Han var 1.gang gift med Anna Nielsdatter Bollerup som døde i Varde 1711; børn fra hendes ægteskab antog efternavnet "Bollerup" efter deres mor, således en søn Niels Boltrup døbt i Sct. Nicolai Kirke i Varde 2.8.1711, der senere blev præst i Lem ved Ringkøbing. – Gift 2. gang med:

(9) Bodild Christiansdatter

der døde 102 år gammel i Varde den 5.5.1788.- Børn fra hendes ægteskab antog efternavnet "Stald" efter faderen. – I "Ekstraskatten 1743" (arkiv nr.B.9-1121 i Landsarkivet) svarede hun som enke af et hartkorn på 6-6-2-2 og i kopskat 2 rigsdaler og af beholdne midler (formue) 2 rigsdaler⁽¹⁾.

Kilder:

I et stolestaderegister til Sct. Nicolai Kirke i Varde, ses han 29.7.1710, at have overtaget dette efter salige Anna Allerup. - I Varde Politiprotokol 1724-25 (B.82d-14 side 7a) ses han at have betalt ildstedsskat af en skorsten i sit køkken, og af en i sit bryggers der dog endnu ikke har været fejlet! - "Varde Bys Historie" af Carl Lindberg Nielsen, Varde 1942, side 249, 251 og 309. – Folketællingen 1787 og Varde Kirkebog 1788 (C.548a-2, s.70). "Lunde Sogn" af H.K. Kristensen (gården Frøstrup ejedes af Niels Bollerup). – "Skadst Herred" af Oluf Nielsen, København 1862 side 102 øverst. – I "Vester Horne Herreds tingbog 1696" side 151b, ses han 11.9. at varetage en sag for velædle Niels Bolderup til Frøstrup hans vegne, hvor han da skrives "af Kastkier". – ⁽¹⁾ Oplyst 1990 af Anton Torngaard i Varde Lokalhistoriske Arkiv. – "Bonde & Borger 1987" side 74.

(10) Niels Hansen

var borger og købmand med egen forretning i Varde. Han begravedes i Varde den 5.4.1748. – Gift 2. gang ca. 1735 med:

(11) Kirsten Jensdatter Willumsen

hun begravedes i Varde den 16.11.1748. – Skiftet efter hende og deres forretning er bevaret, og fylder 48 tætskrevne foliesider, der vil blive gengivet i en senere årbog. – Det fremgår bl.a. af skiftet, at der afholdtes auktion over boet i Varde den 31.januar 1750, og efterfølgende blev boets kontante aktiver eller positiver angivet til: løvsøre og rede penge 403 rigsdaler, gården med bygninger m.m. til 141 rigsdaler, en eng "Øve Eng" ved Varde Aa, som hun har arvet efter hendes far blev solgt til 141 rigsdaler, en del sølvtøj indbragte 20 rigsdaler, samt en række pengeudlån til indvånere i Varde; - således blev boet opgjort til i alt 987 rigsdaler 1 mark og 3 skilling. Boets samlede udgifter var derimod kun på 226 rigsdaler 2 mark og 13 skilling. – Så der var 759 rigsdaler i overskud til arvingerne, at dele når alle udgifter til det offentlige var betalt. Dokumentet er forsynet med i alt 6 velbevarede laksegl. – Deres søn Jens Nielsen Willumsen blev senere brændevinsbrænder i Varde, hvor han døde 85 år gammel 27.10.1830, han var gift i Alslev Kirke 21.6.1766 med pigen Maren Jørgensdatter født i Toftnæs 1744 og død i Varde 11.10.1813; de har efterslægt på egnen, bl.a. i slægten Schack fra Alslev Mølle.

Kilder:

"Varde Bys Historie" af Carl Lindberg Nielsen, Varde 1942. - Skiftet efter Kirsten Jensdatter Willumsen i Landsarkivet (fuldstændig kopi i mine samlinger). – "Slægten Stold" bind-1 + 2 af Gert Ravn Nørgaard, København 1975-77; samt bind-2 (kopi i alle Landsarkiver, Det Kgl. Bibliotek og i Varde Lokalhistoriske Arkiv). – Varde kirkebøger og borgerskabsprotokol i Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg. – Genealog Jens Mandrup Frandsen i Viborg. – "Bonde & Boger 1987".

Tipoldeforældre:

(16) Iver Poulssøn Stald

Hans slægtsnavn staves også som "Staal" / "Staald" / "Stoell"! – I 1665 får han borgerskab i Varde, og samme år ses han stævnet for restance af den ordinære Borgerskat⁽²⁾, og 1669 ses han som en af de 6 dannemænd på Kjærgaard Birketing i Aal sogn. – Den 24.10. 1670 nævnes han som sættefoged i Varde⁽¹⁾. 1676 er han vognmand og bor

udi en ringe ubetalt gård, hvor hans formue ansættes til 55 rigsdaler, også i 1690 er han sættefoged og vognmand i Varde⁽³⁾.

(17) Leene

Hun døde som enke i Varde, og begravedes på Sct. Jacobi Kirkegaard den 16.1.1711, uden aldersangivelse⁽³⁾.

Kilder:

⁽¹⁾ B.82-23. – ⁽²⁾ B.82-24. - "Samlinger til Jydsk Historie og Topografi, 2.række, 4.bind side 498. – ⁽³⁾ "Bonde & Borger 1987" side 77.

(18) – (21) kendes ikke!

(22) Jens Pedersen Willumsen

var købmand i Varde, hvor han døde den 16.6.1746. – I en skiftesag i Varde 1737 modtager han en sum penge han har til gode efter salige Hans Hansen og Bodil Pedersdatter i Varde⁽¹⁾. – Gift med:

(23) Anne Joensdatter

hun var født i Kvong by og sogn i Vester Horne Herred, døbt i Kvong Kirke den 21.7.1678 og døde i Varde, hvor hun begravedes 18.6.1740. – En søn Peder Jensen Willumsen døde i Frisvad, Varde landsogn og begravedes i Varde den 30.11.1749, han ses 13.1.1746 nævnt som underkæmner i Varde⁽²⁾.

Kilder:

⁽¹⁾ B.82D-21. – ⁽²⁾ C.548A-2. – Kirkebøgerne fra Kvong og Varde. – "Bonde & Boger 1987" side 77-78.

2 x Tipoldeforældre:

(32) Poul Pederssøn Stald

Han var 1631 ridefoged på St. Hebo i Janderup sogn, før 1637 bliver han borger i Varde⁽¹⁾, efterfølgende ses han at være købmand og studeeksportør. – Den 22.12.1656 angives hans gård "medensstels nedfalden og øde" efter den svenske besættelse af Varde⁽²⁾. – I Borgerskatten 1665 i Varde, ses han på sin søn vegne⁽³⁾.

Kilder:

(1) B.24 – 568 pag. 40b-43a. – (2) Varde Byfogedarkiv B.82-25. – (3) B.82 – 24. – Afdøde historiker H.K. Kristensen, Varde, mener at han var bror til kgl.mayst. ridefoged til Riiberhuus Peder Staal, der senere er tingskriver ved Kjærgaard Birketing i Aal sogn, og ved Vester Horne herredsting i Rottarp, Outrup sogn, men mon ikke det i stedet er en søn af denne, hvilket passer bedre aldersmæssigt?

(33) – (45) kendes ikke!

(46) Joen Henrichsen

er født 1637 og døde 63 år gammel i Kvong By 1700. – Han var rytterbonde og fæstede en gård i Kvong, hvis hartkorn var på 2-1-0-0.

(47) Maren Madzdatter

som bliver gift 2.gang i Kvong Kirke den 21.11.1700 med ungarl Esche Christensen af Kvorup i Kvong sogn. I første ægteskab får hun 6 børn døbt. - Omkring Joen Henrichsens landbrugsdrift findes en del i de velbevarede rytterregnskaber i Rigsarkivet i København⁽¹⁾.

Kilder:

"Syn på Ryttergods 1686" af Holger Hertzum-Larsen, Lemvig 1985, side 83 nr. 368. – (1) Kopier heraf i mine samlinger. – Kvong Sogns kirkebøger. – Matriklen 1688 (Z.9 – 17).

(illustration ses i originalen på biblioteket)

Nedkopieret udsnit af Varde By set fra syd ca.1661 efter Resens Atlas.

SPECIFICATION PAA STRØGODSET 1778.

I Rigsarkivet i København har jeg ved flere lejligheder gjort brug af en særdeles nyttig registrant over selvejergods, det såkaldte "Strøgods", som er afsluttet ved "Aarets Udgang 1778"!

Fra denne specification har jeg som eksempel valgt i første omgang, at videregive følgende sogne, således:

Gørding Herred.Bramminge Sogn.

Tømmerbye, Annex Præstegaarden (1688: 6-3-3-1). – 1778 er gården delt i to: **a** Jes Nielsen 3-1-3-2 og **b** Morten Pedersen Wind 3-1-2-2, ejer er præsten i Giørding.

Weirup Sogn.

Præstens Annexgaard (1688: 4-3-0-0, fæstere er **a** Niels Sørensen og **b** Morten Svendsen). – 1778: **a** Niels Nielsen og **b** Mads Enevoldsen deler hartkornet 4-3-0-0, ejer er præsten i Giørding.

Hunderup Sogn og Bye.

(1688: 2-4-3-2, fæsteren er Niels Jensen). – 1778: Niels N. 2-4-3-2. Han er "Annexbonde" til præstegården!

Jernved Sogn og Bye.

(1688: 1-2-0-0, fæster Christen Nielsen). – 1778: Christen Mikkelsen er fæster med hartkornet 1-2-0-0. Ejer er Jernved Kirke. – Puggaard (1688: 4-3-0-2, fæster Jeppe Pedersen). – 1778: Peder Jepsen Nørgaard, er selvejer med hartkornet 4-3-0-2; (herligheden hører til Bramminge).

Gredstedbroe; er et Huus som ligger ved Broen (1688: 1-4-0-1 og som fæstes af Christen Christensen). – 1778: beboeren er Bromanden Svitzer, der er selvejer med hartkornet 1-4-0-1.

Schölvadsgaard (1688: 3-5-1-0 fæster er Anders Pedersen). – 1778: er her selvejer Thomas Laursen med hartkornet 3-5-1-0.

Sloustrup Bye, en Gaard (1688: 7-5-0-1, deles af fæsterne **a** Jens Nielsen og **b** Mads Simonsen). – 1778: bebos den halve gård **a** på 3-6-2-½ af Jens Hansen, ejeren er Hans Madsen i Taabøl. Den anden ½ gårdspart **b** hører under Nielsbygaard Gods.

Darum Sogn.

Stor Darum Bye. En ½ gård (1688: 4-1-3-2, fæster er **a** Ib Nielsen. Den anden ½ gård 4-1-1-1 fæstes af **b** Peder Nielsen). – 1778, er disse to gårdparter lagt sammen med et samlet hartkorn på 8-3-1-0 og drives af **a** Peder Christensen og **b** Eskild Christensen; der begge er annexbønder under Allerup Præstegaard.

Boelsmænd i samme by. (1688: 0-0-1-2 og 0-0-1-2 med fæsterne **a** Jacob Pedersen og **b** Tommes Nielsen). – 1778, er begge bol lagt sammen til et hartkorn på 0-0-3-1, hvor både ejeren og brugeren er præsten i Darum.

Aastrup Sogn.

Schouböllegaard, (1688: 4-2-0-2 med fæsteren Laurids Sørensen). – 1778, bebos gården af ejeren Jens Christensen og hartkornet er fortsat 4-2-0-2.

Tvildhoe, (1688: 4-2-2-0 fæstes af Mikkel Pedersen). – 1778, er gården delt mellem fæsterne **a** Niels Nielsen og **b** Iver Andersen, der deler hartkornet 4-2-2-0. Ejeren er Niels Nielsen i Terplinge.

Gietterup, (1688: 10-0-1-1 fæstes af Eske Andersen). – 1778, er samme gård delt i to ½ gårde hver med et hartkorn på 5-0-0-2, og fæsterne er Jens **a** Eskesen og **b** Anders Andersen. Ejeren af de to gårde er degnen Hans Hansen Friis i Aarre Sogn.

Katbølle, (1688: 3-4-1-2 fæstes af Christen Grummesen). – 1778, er fæstet af **a** Peder Nielsen og **b** Søren Nielsen, der deler hartkornet på 3-4-1-2 og som ejes Aastrup Kirke.

Aastrup Kirke Enge, (1688: 0-0-2-0 bruges af Præsten Hr. Lauritz. Noksom Han uden Afgift bruger, eftersom den gamle i Tiid skal være given fra Kirken til Præstegaarden, nok 0-0-1-½. Øvrige engstykker er 0-0-1-½ til Jørgen Thomsen i Aastrup. 0-0-1-0 til Jørgen Laursen. 0-0-2-½ til Christen Grummesen. 0-2-1-1 deles af Niels Ollesen og Peder Mikkelsen i fællesskab). – 1778, benyttes alle disse engstykker alene af Peder Nielsen og Søren Nielsen i Katbølle. Ejeren er fortsat Aastrup Kirke.

Malt Herred.

Folding Sogn.

Steengård, (1688: 0-2-0-1 her opgives Hr. Laurs Pedersen i Molbek hans Annexgaard). – 1778, er beboeren Christen Thomsen med samme hartkorn (ejerforhold er ej nævnt).

Foldingbroe Krog med derhos liggende Huus, (1688: 1-1-1-0 fæstet af Christen Hansen). – 1778, er beboeren og ejeren en og samme mand, nemlig "Broemanden Niss Krog", med samme hartkorn.

Holsted Sogn og Bye.

En gård (1688: 2-0-0-2 fæster er Malte Andersen). – 1778, ejes gården af brugeren Lorens Byskows Enke. – En gård (1688: 3-6-1-2 fæstes af Christen Hansen. – 1778, er ejeren og brugeren Christen Olesen, der kun ejer en del af denne nemlig 1-7-0-2½. – En gård (1688: 2-5-1-2 fæstes af Jens Pedersen). – 1778, er gården delt i to. Den største part fæstes af **a** Mikkel Sørensen med 2-0-0-2. Den anden og mindre del fæstes af **b** Laust Truelsen med 0-5-1-0; begge gårdsparter hører under præstens Annexgaard i Bechbølling! – En gård (1688: 4-3-2-2 fæstes af Knud Andersen). – 1778 er gården delt i to ½ gårde. Den første part på 2-1-3-1 ejes og bruges af **a** Mads Christensen. Den anden part på 2-1-3-1 ejes af **b** Christen Christensen.

Fourschougaard. – (1688, havde gården tre fæstere, nemlig: **a** 2-1-0-0 med Peder Laursen som fæster).- 1778, har Ole Olesen hovedparcellen af denne gård, hvoraf der er afgivet jord til et hus (d), således at hans hartkorn da var på 1-7-0-0. – **b** 1-6-3-1 med Christen Rasmussen som fæster. – 1778, har Stephan Andersen denne part i fæste, og med lidt forøgelse af hartkornet kommer han op på 1-7-0-0. - **c**. 1-7-0-0 med Niels Laursen som fæster. – 1778, er denne gård forøget lidt til 1-7-2-1 1/3 med Søren Svendsen som fæster. – **d**. er som nævnt herover udskilt af de øvrige tre gårdsparter, og har 1778 et hartkorn på 0-1-0-2 2/3 og fæstes af Laust Skøtte. – Alle fire landejendomme ejedes i 1778 af selvejer Peder Klausen på Grauengård.

Feufling Sogn og Bye.

En gård (1688: 2-5-3-0 der er delt mellem fæsterne Anders Sørensen, Hans Sørensen og Anders Christensen). – 1778, er gården reelt delt mellem følgende to fæstere, nemlig **a** Peder Pedersen med et hartkorn på 1-2-3½; og **b** Christen Nielsen med hartkornet 1-2-3½. – Ejeren af begge gårdsparter er Præsten i Feufling.

Bobøl. **a** (1688: 5-0-1-0 der fæstes i fællesskab af Grauers Jepsen og Anders Knudsen). – 1778, er gården halveret med et hartkorn ændret til 2-4-0-1½ der drives og ejes af selvejer Mads Elbæk. – **b**. (1688: 4-6-2-0 der fæstes i fællesskab af Jens Poulsens Enke og Terkel Jensen). – 1778, er denne gårds hartkorn halveret til 2-3-1-0, hvor Laurs Enevoldsen har den ene part (**b**); og Jørgen Hansen den anden part **c** hvis hartkorn også er på 2-3-1-0. De er begge selvejere af deres gårde.

Brørup Sogn.

Echelund Bye, (1688: **a** 0-1-0-0 underlagt Brørup Kirkes Ager). – 1778, ses herefter under Tiislund Bye, som "b".

Tiirslund Bye! (1688: **b** 0-0-0-2 et stc. Eng i Kaars Kiern). – 1778, er disse to ejendomme lagt sammen til 0-1-0-2 og fæstes da af Hans Pedersen i Suurhauge, Jacob Pedersen i Hvolvad med 2de andre mænd i Sognet. – Ejeren af **a + b** er i 1778 Brørup Kirke.

Hvolkiærgaard! (1688: 4-5-3-0 fæstes af Tue Andersen). – 1778, er gården delt, således, at **a** har et hartkorn på 3-0-0-0 og fæstes af Jes Bertelsen. **b** er på 1-5-3-0 og bebos af Mølleren Niels Giesten, der ejer både **a + b** her.

Hvolkiærs Mølle! (1688: **a** 1-0-1-1 består da af "dens Ager og Eng"). – 1778, er hartkornet det samme og ejes da af brugeren Møller Niels Giesten. – **b** (1688: 5-6-3-0 "Mølle Skyld"). – 1778, ejes møllen af selvejerer, møller Niels Giesten.

Grauengaard! (1688: 1-0-2-0 Én ødegaard). – 1788, ejes stedet af selvejer Peder Klausen med hartkornet 1-0-2-0.

Hvolvads Bye! **a** (1688: 3-2-0-2 fæstes af Hans Andersen). – 1778, er hartkornet ændret til 3-2-2-1½, brugeren er da selvejerer Jacob Pedersen. **b** (1688: 3-3-0-1 og fæstes af "Gamle Rasmus Sørensens Enke"). – 1778, er hartkornet ændret til 3-2-2-1½ og bruges da af selvejerer Anders Kielberg.

Hvoldvadschou! (1688: 0-4-1-0 "Som gandske er afhuggen og bruges alene til Græsning"). – 1778, deler forrige to selvejere, nemlig Jacob Pedersen og Anders Kielberg i Hvolvad denne skov.

Brørup Kirkeager! (1688: 0-0-0-1 hører til Brørup Kirke). – 1778, deler gårdmændene Hans Pedersen i Suurhauge og Jacob Pedersen i Hvolvad denne ager på 0-0-0-1, som fortsat ejes af Brørup Kirke.

Brørupgaard! (1688: 5-3-2-0 Peder Vogensen (?)). – 1778, er denne gård delt i seks ejendomme således: **a** Brørupgaard på 2-0-0-0 der ejes af Rasmus Krampe. **b** Schachs på 1-2-2-0 der ejedes af Christen Vinding. **c**. Treraad på 0-4-0-0 som ejedes af Niels Madsen. **d** Firing på 0-5-0-0 der ejedes af Laurs Skrædder. **e** Damgaard var delt i to, hvor den første del på 0-4-0-0 ejedes af Ebbe Jensen og den anden del **f** på 0-4-0-0 ejedes af Mads Eriksen.

Brørup Kirkes Enge! **a** (1688: 0-0-1-1 bruges af kirken). **b** (1688: 0-0-2-0 fæstes af Bage Baggesen). **c** (1688: 0-0-2-0 der fæstes af Niels Hansen i Suurhauge). **d** (1688: 0-0-0-½ bruges under Gravngaard). – I

1778 er disse fire enge lagt sammen til 0-1-1-1½ og bruges da i fællesskab af Hans Pedersen i Suurhauge, Jacob Pedersen i Hvolvad med 2de andre mænd i Sognet. Ejeren af disse enge er fortsat Brørup Kirke.

Læborg Sogn.

Gammelbye! (1688: 3-3-2-2 fæstes af Laurs Nielsen). – 1778, er hartkornet det samme og Jens Iversen er Annexbonde til Vejen Præst, som er gårdens ejer.

Lundsbechgaard! (1688: 20-2-3-0 ejedes da af Velbaarne Jørgen Skeel Due og Obriste Svanne Vedel). – 1778, er denne hovedgård delt således; **a**. 14-2-3-0 der ejes af beboeren Salomon Lassen. – Og **b**. hvis hartkorn 6-0-0-0 ejes af samtlige beboere i Gammelbye.

Stagelundgaard! (1688: 3-1-2-0 var sammen med en englod "øde"). – 1778, var brugeren Christen Nielsen, han var selvejer med samme hartkorn.

Lindknud Sogn.

Klelund Bye! to gårde; **a** (1688: 5-6-0-1 fæstes i fællesskab af Niels Mortensen og Niels Hansen). – 1778, er denne gård delt i to halvdele således, at Lars Jepsen ejer en part på 2-7-0-½. Ligeså har Niels Jensen den anden part på 2-7-0-½. – **b** (1688: 2-5-2-0 er "En ½ øde gaard, kaldes Palsbierre"). – 1778, er hartkornet uforandret, men bruges af selvejeren Søren Hartvigs Enke

Gieldberg Bye! **a** (1688: 2-3-1-2 fæstes af Tommes Jepsen). – 1778, bruger selvejer Stephan Pedersen gården, hvis hartkorn er det samme. – **b** (1688: 2-2-3-2 fæstes af Ole Jepsen). – 1778, er det selvejer Søren Christensen, der bruger gården, hvis hartkorn er det samme.

Adsbøllegaard! (1688: 7-6-1-1 som Hans Hansen **Haar** bruger). – 1778, er gården delt således; **a** 3-7-0-2 der bruges af selvejer Peder Eeg. **b** 3-7-0-2 bruges af selvejer Laurs Wenborg.

Witterup Bye, har fire ejendomme, således: **a** (1688: 2-1-2-1 "En ødegaard, bruges af Hr. Morten Pedersen i Præste Kier). – 1778, er det fæsteren Christen Knudsen der er Annexbonde til Præstekier Præstegaard, der er ejeren af samme hartkorn. – **b** (1688: 1-6-3-2 "En ødegaard, som Christen Pedersen sidst beboede"). – 1778, er denne gård fæstet af forrige Christen Knudsen med et hartkorn på 1-5-3-0, ejeren er Las Salomonsen på Hundsbech. – **c** (1688: 1-4-2-1 "En

ødegaard som Thomas Mogensen sidst beboede"). – 1778, er gården hartkorn sat til 1-5-3-0 og fæstet af Jens Jacobsen, mens Las Salomonsen på Hundsbech er ejeren. – **d** (1688: 0-0-1-0 "Et Boel som i lang Tiid ei haver været i Brug"). – 1778, beboer Jens Skrædder dette bol, men Las Salomonsen på Hundsbech er ejer.

Oxlund Bye! **a** (1688: 2-6-3-2 fæstes af Niels Madsen). – 1778, er hartkornet det samme, og gården bruges af selvejer Peder Møller. – **b**. (1688: 3-1-0-0 "forskrevne Mathis Madsen har i brug"). – 1778 er hartkornet ændret til 1-4-2-0, fæsteren Hans Madsen "har det halve"; ejeren af gården er Søren Ebbesen i Oxlund.

Weien Sogn.

Schodborghuus Hovedgaard! (1688: 13-7-2-1). – 1778, er brugeren selvejer Hans Gerndorff, der også ejer efterfølgende Schollevadhuus, hvis 1688'hartkorn var på 0-1-0-1. – Der sammenlagt i 1778 var på 14-0-2-2.

To engstykker i Vorup (1688: **a** 0-0-1-0 fæstes af Peder Veymand og **b** 0-0-2-0 der bruges af Præsten). – 1778: er engene sammenlagt med et samlet hartkorn på 0-0-3-0 og bruges af Weien Kirke.

Weien Mølle. (1688: **a** Møllegaard med Agerjord og Engbond 5-6-3-0, **b** Gresning dertil 0-3-3-1). – 1778: Ejes **a + b** af mølleren, selvejer Peder Sterm med to samme adskilte hartkorn!

Schads Herred.

Guldager Sogn.

Guldager Bye. En halvgård (1688: **a** Jacob Pedersen og **b** Peder Sørensen er fælles om 4-5-2-1). – 1778, er gården delt mellem tre fæstere, således **a** Niels Sørensen med 3-1-0-2/3 og **b.1** Christen Hansen Møller 0-6-1-1/3, samt **b.2** Svend Hansen 0-6-1-0. – Ejer af alle tre fæstegårde er Niels Spangsberg paa Sønderriis.

En halvgård. (1688: 4-3-0-1 deles af fæsterne **a** Mads Nielsen og **b** Per Sørensen). – 1778, er gården delt således **a** Søren Pedersen med 3-0-0-0 og **b** Jens Riis med 1-3-0-1. Ejeren af begge gårde er Mads Pedersen i Hierting.

Et boel. (1688: 1-0-0-2 som fæstes af **a** Jens Jensen og **b** Anna Sørensdatter i fællesskab). – 1778, ejes bolet af selvejer Jens Povelsen paa Jegsmark, med samme hartkorn.

Et øde boel. (1688: 0-3-1-0 der bruges i fællesskab af Anna Simonsdatter og Maren Simonsdatter). – 1778, fæstes bolet af Niels Pedersen Smed med samme hartkorn. Ejeren er Hr. Niels Spangsberg til Sønderris.

Et boel. (1688: 0-5-3-2 fæstes af Peder Sørensen). – 1778, fæstes samme bol og hartkorn af Niels Gregersen. Ejer er Tolder Müller i Hierding.

Et Gadehuus. (1688: 0-0-0-3/4 fæstes af Maren Christens). – 1778, er samme hus hartkorn ændret til 0-0-0-1 3/8 og fæstes da af Tobias Pedersen. Ejeren er Mads Pedersen i Hierding.

Et Gadehuus. (1688: 0-0-0-2 3/4 fæstes af Kirsten Christensdatter). – 1778, er Jacob Sørensen fæster af samme hartkorn og hus. Ejeren er Anders Gadgaard i Giellerup.

Et Gadehuus. (1688: 0-0-0-1 1/4 fæstes af Mette Ollesdatter). – 1778, er gadehuset delt, så at Jacob Jessen fæster 0-0-0-1 1/4 og Christen Fiords Enke får tillagt 0-0-0-3/8 fra forrige gadehus. Ejeren er Anders Gadgaard i Giellerup.

Et Huus med to familier. (1688: **a** 0-0-0-2 1/2 fæstes af Hans Madsen og **b** Hans Pedersen Smed fæster 0-1-1-2). – 1778, har huset kun en fæster, nemlig Lambert Ludvigsens Enke med 0-1-2-1 1/2. Ejeren er Niels Spangsberg paa Sønderris.

Jegsmark. En gård (1688: 2-2-2-0 fæstes af Giøde Jørgensen). – 1778, er hartkornet det samme og gården bruges og ejes af Hans Møller i Guldager.

Frøekiær. Et ubeboet sted (1688: 1-0-2-0). – 1778, er fæsteren Søren Jessen med samme hartkorn. Ejer er Hans Møller i Guldager

Sønderris Hovedgaard. En helgård (1688: 13-3-0-2 fæstes af Peder Pedersen). – 1778, en gård delt således, at ejeren af hele gården **a** Niels Spangsberg bruger 5.5.0-2. Knud Hansen i Sønderris Mølle fæster **b** 4-0-0-0 af hovedgårdens hartkorn. Frands Hansen i Guldager Mølle fæster **c** 2-0-0-0 af hovedgårdens hartkorn. Laurs Mortensens Enke fæster Nørhund **d** 0-4-0-0 af hovedgårdens hartkorn. Christen Sørensen fæster Kielderer **e** 1-2-0-0 af hovedgårdens hartkorn.

Sønderris Mølle. (1688: 1-4-3-0 fæstes af Mølleren). – 1778, er det mølleren Knud Hansen der fæster møllen med samme hartkorn. Ejeren er fortsat Niels Spangsberg på Sønderris.

Fourfeldt Bye. En ødegård. (1688: 6-6-1-0 fæstes af Jørgen Hansen). – 1778, er gården delt og mageskiftet med efterfølgende boel, således **a**

Niels Nissen med 3-3-0-1, ejer er Hans Spangsberg i Bollesager; **b** Morten Frandsen med 3-3-3-0, ejer er Hans Spangsberg i Bollesager.

Et boel (1688: 4-4-3-2 fæstes af Søren Svendsen). – 1778, fæstes dette bol af Søren Hansen, hvis hartkorn er mageskiftet med ovennævnte gård, så hartkornet herefter er på 4-4-1-1. Ejeren af dette bol er Hans Madsen i Strandbye.

Hiering Bye.

En halvgård (1688: 6-1-2-2 fæstes af Peder Laursen) – 1778 er gården delt således **a** 3-0-0-0 fæstes Christen Hansen. **b** 3-0-0-0 fæstes af Hr. Tolder Müller. **c** 0-1-2-2 fæstes af Hr. Controleur Henningsen. Ejeren af **a-c** er tolder Müller i Hiering.

En halvgård (1688: 6-1-2-2 fæstes af Hans Nielsen). – 1778 er gården delt i fire dele således, **a** 3-0-3-1 fæstes af Søren Sørensen. **b** 1-0-1-1/3 fæstes af Søren Jacobsen. **c** 1-0-1-1/3 fæstes af skipper Jens Hansen og Ole Jensen. **d** 1-0-1-1/3 bruges af selvejer, Mons. Andi i Hiering. – Gårdene **a-c** ejedes af Madame Elling i Hiering.

En gård. (1688: 4-7-0-2 fæstes i fællesskab af Mads Jensen og Maren Sørensdatter). – 1778, er gården delt i 7 ejendomme således **a** 0-2-1-2 15/16 fæstes af Ebbe Mortensens Enke. Ejer er Hans Øllgaard i Varde. **b** 0-2-1-2 15/16 fæstes af Laurs Sørensens Enke. Ejer er Mads Pedersen i Hiering. **c** 0-4-3-27/8 bruges af selvejer Laurs Povelsen. **c** 0-4-3-27/8 bruges af selvejer Christen Olesen. **d** 0-4-3-27/8 bruges af selvejer Thomas Harche. **d** 0-6-2-15/6 bruges af selvejer og skipper Jens Hansen. **e** 0-3-1-11/12 bruges af selvejer og skipper Jes Nielsen. **f** 0-3-1-11/12 bruges af selvejer Niels Siikholm (?). **g** 0-6-2-1 5/7 fæstes af skipper Jacob Bouberg. Ejer er Endrupholm Gods.

Et boel (1688: **a** 1-1-2-2 fæstes af Bendt Ivers, og **b** 1-0-1-2 fæstes af Kirsten Graversdatter). – 1778, er bolene delt i fire dele således **a.1** 0-4-2-1 fæstes af Inspecteur Broeholdt. Ejeren er Hans Øllgaard i Varde. **a.2** 0-2-1-0 bruges af selvejer og skipper Hans Jensen. **b.1** 0-2-1-0 bruges af selvejer og skipper Jens Sørensen. **b.2** 1-1-0-0 bruges af selvejer Hans Heeboe.

Huusmænd i Hiering.

1.(1688: 0-5-1-2 fæstes af Hans Jacobsen). – 1778, samme hartkorn bruges af selvejer Thomas Harche.

2.(1688: 0-1-0-2 fæstes af Mads Jensen Horns...get (?)). – 1778, bruges det af selvejer Sr. Andi med samme hartkorn.

3.(1688: 0-0-0-2 ¼ fæstes af Jens Jensen). – 1778, er det selvejeren Søren Sørensens Enke med samme hartkorn.

4.(1688: 0-0-1-1½ bruges af Christen Riesbøl). – 1778, ejes det af skipper Jens Hansen med samme hartkorn.

5.(1688: 0-0-0-2 ¼ bruges af Jens Døtrup Kriigsmand). – 1778, er her Hans Jensen der er fæster under Lunderup Gods. Stedet ejes af Hr. Etatsraad Teilmann til Nørholm.

6.(1688: 0-1-3-2 fæstes af Hans Hansen). – 1778, fæstes det af Jens Sørensens Enke. Ejeren er Jens Hansen i Hierting.

7.(1688: 0-0-0-2 fæstes af Hans Jensen). – 1778 bruges stedet af ejeren Mons. Sterm til Søviig Gods.

Raunsberg Bye.

En gård (1688: 5-2-3-0 fæstes af Hans Sørensen). – 1778, er gården mageskiftet med efternævnte bol, og delt i tre ejendomme således **a** 2-5-1-1½ der fæstes af Hans Christensen. Ejer er Søren Spangsberg til Ugelviig. **b** 2-5-1-1½ fæstes af Christen Hansen. Ejer er Søren Spangsberg til Ugelviig.

Et bol (1688: 0-4-1-1 fæstes af Christen Bertelsen). – 1778, er brugeren selvejer Thomas Pedersen med samme hartkorn.

Tobølle Bye.

En gård (1688: 2-5-3-2 fæstes af Enevold Madsen og Thomas Hansen). – 1778, er samme gård mageskiftet med efterfølgende gård til hartkorn 2-6-2-½ og fæstes af Christen Jacobsen. Ejeren er Frands Møller i Guldager Mølle.

En gård (1688: 2-7-0-2 fæstes af Peder Svensen). – 1778 er gården mageskiftet med forrige gård, nyt hartkorn er 2-6-2-½ og fæstes af Christen Madsen. Ejeren er Søren Nielsen i Maade.

En gård (1688: 1-7-0-2 fæstes af Niels Nielsens Enke og Hans Jacobsen i Hierting). – 1778, hartkornet uforandret. Fæster er Niels Christensen. Ejer er Thomas Harke i Hierting.

Huismænd i Tobølle.

1. (1688: 0-0-1-2 fæstes af Laurs Nielsens Enke). – 1778 samme hartkorn, fæster er Jens Christensen. Ejer Madam Elling i Hierting.

2. (1688: 0-0-0-½ "et øde Huus, som Laurs Sørensen i Tobølle bruger"). – 1778, er Niels Jensen fæster af samme hartkorn. Ejer er Anders Gadgaard i Giellerup.

3. (1688: et hus med to familier / hartkorn, således **a** 0-0-1-1 fæstes af Hans Lambertsens Enke, og **b** 0-1-1-0 fæstes af Jørgen Jensen). –

1778, enefæster er Gregers Pedersen medet samlet hartkorn på 0-1-2-1. Ejer er Tolder Müller i Hierting.

4. (1688: 0-0-2-2 fæstes af Jens Christensens Enke). – 1778, er Jens Thomsen fæster med samme hartkorn. Ejer er Tolder Müller i Hierting..

5. (1688: 0-0-1-1 fæstes af Sidsel, Salige Niels Christensens). – 1778, Christen Christensen er fæster med samme hartkorn. Ejer er Anna Kiær i Hierting.

6. (1688: 0-0-0-1½ fæstes af Anna Jensdatter). – 1778, samme hartkorn fæstes af Thomas Jensen. Ejer er Tolder Muller i Hierting.

7. (1688: 0-0-0-1½ er da "it øde hussted"). – 1778 er hartkornet ændret ved mageskifte med efterfølgende (nr.8) til 0-0-2-1½ og bruges af selvejer Hans Heeboe i Hierting.

8. (1688: 0-0-1-1½ fæstes af Peder Sørensen). – 1778 er denne ejendom mageskiftet med nr. 7 herover, og resten sammenlagt med nr.9 (se herunder)!

9. (1688: 0-0-3-2 et "øde Huus"). – 1778, består ejendommen af resthartkornet fra nr.8 herover og ejendommen her, med et samlet hartkorn på 0-0-3-¾, fæsteren er Jørgen Svendsen i Raunsberg, mens ejeren er Niels Lambertsen i Jerne.

Seding Bye.

En gård (1688: 2-7-0-0 fæstes af Mads Hansen). – 1778, samme hartkorn fæstes af Christen Hansen. Ejer er Niels Spangsberg på Sønderris.

En gård (1688: 2-4-1-1 fæstes af unge Jens Laursen i Østergaard). – 1778, samme hartkorn, fæstes af Jens Jensen. Ejer er Christen Pedersen i Nourup.

En gård (1688: 2-6-2-1 fæstes af Christen Nielsen). – 1778, samme hartkorn fæstes af Jes Andersen. Ejer er Peder Nielsen i Nourup.

En gård (1688: 7-1-0-1 fæstes i fællesskab af Jens Madsen, Iver Iversen og Peder Christensen). – 1778, er gårdens hartkorn delt i to lige store dele, således **a** 3-4-2-½ der fæstes af Knud Nielsen. Ejer er Hans Spangsberg i Bollesager. **b** 3-4-2-½ fæstes af Peder Hansen. Ejer er Hans Pedersen i Nourup.

En gård (1688: 6-4-1-1 fæstes i fællesskab af Joen Laursen og Jacob Hansen). – 1778 er gården delt i to ens dele; **a** 3-2-0-2 der fæstes af Niels Nielsen, og **b** 3-2-0-2 der fæstes af Laurs Andersen. Ejer af **a** og **b** er Christen Pedersen i Nourup.

En gård (1688: 4-0-3-2 fæstes i fællesskab af unge Niels Hansen og gamle Niels Hansen). – 1778, er denne gård ændret til en gård **a** og fem bolssteder **b-f**, således **a** 2-2-2-1½ fæster Christen Jepsen. Ejer Niels Spangsberg på Sønderris. **b** 0-5-1-2 ¼ fæster Christen Jensen. Ejer samme. **c** 0-2-1- ¾ fæster Hans Hansen. Ejer samme. **d** 0-3-0½ fæster Hans Christensen. Ejer samme. **e** 0-3-0-1½ fæster Hans Jepsen Skrædder. Ejer samme. **f** 0-0-1-½ fæster Hans Andersen. Ejer samme.

En gård (1688: 6-2-3-1 fæster Gamle Jens Laursen i Vestergaard). – 1778 er gården delt i to ens hartkorn; **a** 3-1-1-2 fæster Poul Klausen. Ejer Christen Pedersen i Nourup. **b** 3-1-1-2 fæster Jens Klausen. Ejer Christen Pedersen i Nourup.

Et øde boelshus (1688: 0-4-1-1 bruges af Anna Sørensen). – 1778 samme hartkorn, fæstes af Hans Andersen Timmermand. Ejer er Niels Spangsberg på Sønderris.

Et gadehus (1688: 0-1-2-2 fæster Hans Jespersen). – 1778 samme hartkorn, bebos af selvejer af Hans Jepsen Skrædder.

Efterfølgende "Guldager Kirke Enge og Gods, Tilhørende Hr. Justitsraad Hygum paa Handstedgaard".

Guldager Bye.

Et degnebol (1688: 0-1-0-2 fæstes af Maren Jepsdatter). – 1778 mageskiftet til 0-0-0-2 fæstes af præsten Hr. Thorup.

Et bol (1688: 1-7-0-½ fæster Gregers Pedersen). – 1778 mageskiftet til 0-0-3-0 fæstet af degnen Christopher Vogler.

Et bol (1688: 0-2-1-2 fæstes af Niels Andersen). – 1778 mageskiftet med før nævnte til to ejendomme, således **a** 0-3-1-1 fæstet af Mads Hansen, og **b** 2-7-3-2 fæstet af Thomas Jensen.

Hierding Bye.

Et bol (1688: 1-5-3-0 fæstes af Jens Nielsen). – 1778 mageskiftes denne ejendom til nyt hartkorn 3-0-2-2½ og fæstes af Stephan Nielsen.

Tobøl.

Et hus (1688: 0-0-1-½ fæstes af Søren Jensens Enke). – 1778 er hartkornet ændret ved mageskiftning til **a** 0-4-1-1 fæster Jens Hansen og **b** 3-0-2-2½ til Stephan Nielsen, begge af Hierding.

Seding.

Kirkejord (1688: 0-4-0-2 fæstes af Mads Hansen). – 1778 er samme hartkorn fæstet af Christen Hansen i "Sæden".

Et hus (1688: 0-0-3-0 fæstes af Banned Jensens Kone). – 1778 er dens hartkorn ændret til 0-0-0-2 med Laurs Andersen som fæster.

Et bol (1688: 0-3-1-1 fæstes i fællesskab af Jens Nielsen Døstrup i Hjerting og Niels Andersen i Guldager). – 1778 hedder bolet Bouberg og fæstes af Søren Pedersen med et hartkorn på 0-3-0-2½.

Sønderris Hovedgaard (1688: 1-0-2-2).

Et bol (1688: 0-6-0-2 fæstes af Laurs Sørensen og Peder Nielsen i Tobøl). – 1778 var dette bol i selveje.

Et bol (1688: 0-2-1-2 fæstes af Hans Nielsen i Hjerting). – i 1778 var dette bol i selveje.

Et bol (1688: 0-3-1-1 fæstet af Niels Pedersen i Guldager). – 1778 med samme hartkorn fæstes af Hans Nielsen i Strandbye.

Et bol (1688: 0-3-1-1 fæstes af Søren Pedersen i Guldager). – 1778 er dette bol i selveje.

Et hus (1688: 0-0-0-1 fæstes af Clemen Nielsen i Guldager). – 1778 er dette hus i selveje.

Et bol (1688: 0-3-1-1 fæstes af Hr. Anders Guldager). – 1778 er hartkornet ændret 0-0-3-2 med Søren Christensen i Ugelvig som fæster/beboer.

Et bol (1688: 0-1-3-1 fæstet af Hans Sørensen i Raunbjerg). – 1778 er hartkornet nedsat til 0-0-3-2 med Christen Jensen som bruger.

Et bol (1688: 0-1-2-2 fæstet af Klaus Møller i Guldager Mølle). – 1778 er denne ejendom sammenlagt med efternævnte to ejendomme.

Et bol (1688: 0-0-3-2 fæstet af Anne Gregersdatter i Guldager). – 1778 er dette bol sammenlagt med forrige og efterfølgende.

Et bol (1688: 0-0-1-1 fæstet af Jørgen Laursen og Jacob Hansen i Seding). – 1778 er dette bol sammenlagt med de to forgående bol til et samlet nyt hartkorn på 0-4-0-2 ^{2/3} og beliggende i Ugelvig, hvor det bruges af Jens Jørgensen i Kjelst, Billum sogn.

Et bol (1688: 0-0-1-0 fæstet af Hans Hansen og Jens Jensen i Vejers, Oxby sogn). – 1778 er dette bol sammenlagt med efterfølgende bol.

Et bol (1688: 0-1-2-1 fæstet af Niels Jensen og Søren Hansen i Vejers, Oxby sogn). – 1778 er dette bol sammenlagt med forrige bol med nyt hartkorn på 0-1-0-1 ^{2/3} der bebos af Anders Brink i Hoe Mølle.

Et bol (1688: 0-1-2-1 fæstet af Tue Adsersen i Mosevraa, Oxby sogn). – 1778 er hartkornet ændret til 0-1-0-1 ^{2/3} med Knud Bakkensen i Ho som beboer af dette bol.

Alslev sogn.

Tulsmarkgaard (1688: 2-7-1-1 fæstes af Niels Pedersen). – 1778 er gården delt i tre dele: **a** 1-3-0-0 med fæster Hans Christensen, **b** 1-3-0-0 med fæster Christen Sørensen, **c** 0-1-1-0 med fæster Søren Christensen. Ejer af **a-c** er tolder Müller i Hjerting.

Langsomgaard (1688: 3-1-1-2 fæstes af Hans Laursen). – 1778 er hartkornet det samme og bruges af selvejer Søren Eskesen.

Lauesmarkgaard (1688: 2-0-3-2 der fæstes af Anna Jørgensdatter). – 1778 er hartkornet uforandret, gården bruges af forpagter Hartvig, mens ejeren er tolder Müller i Hjerting.

Alslev Bye:

En gård (1688: 6-7-0-2 fæstes af Niels Hansen). – 1778, samme hartkorn, fæster er Søren Christensen. Ejer er Niels Spangsberg på Sønderris i Guldager sogn.

En gård (1688: 6-4-1-1 fæstes af Mads Nielsen). – 1778, samme hartkorn som fæstes af Christen Jensen. Ejer Poul Pedersen i Alslev.

En gård (1688: 9-0-1-2 fæstes af Hr. Rasmus Sejersén). – 1778, samme hartkorn, brugeren er Hr. Abraham Jessen. Ejer Alslev Kirke.

En gård (1688: 5-4-2-0 fæster Laurs Nielsen). – 1778, samme hartkorn med Ole Jørgensens enke som bruger. Ejer Hans Madsen i Strandbye.

En øde gård (1688: 4-6-1-1 fæstes af Mads Jørgensen). – 1778, samme hartkorn fæstes af Hans Jensen Fisker. Ejer Hans Nielsens enke i Rørkier.

En gård (1688: 5-6-2-1 fæstes af Hans Sørensen). – 1778, samme hartkorn, fæster Hans Nielsen. Ejer er præsten Hr. Jessen i Alslev.

En gård (1688: 5-3-3-2 fæstes af Christen Jørgensen). – 1778, samme hartkorn fæstes af Hans Friis Hansen. Ejer præsten Hr. Jessen i Alslev.

En gård (1688: 1-2-2-1 fæstes af Lambert Christensen). – 1778, samme hartkorn der bruges af selvejer Povel Pedersen i Alslev.

En gård (1688: 1-1-0-0 fæstes af Hans Nielsen). – 1778, samme hartkorn fæstes af Niels Hansen. Ejer Niels Spangsberg på Sønderris.

Et bol (1688: 0-7-0-2 fæster Hans Madsen). – 1778, samme hartkorn, fæstes af Klaus Sørensen. Ejers af Niels Spangsberg til Sønderris.

Et bol (1688: 1-1-2-1 fæster Jens Pedersen). – 1778, samme hartkorn fæstes af Ove Bertelsen. Ejer er kirkeejeren Sr. Hans Øllgaard.

Et kirkebol (1688: 2-4-2-0 bruges af Jens Pedersen). – 1778 samme hartkorn, bruges af ejeren Sr. Hans Øllgaard og sognepræsten i fællesskab, men hører under Alslev Kirke.

En gård (1688: 1-1-1-0 fæster Jørgen Laursen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Klaus Madsen. Ejer Niels Spangsberg til Sønderris.

En gård (1688: 1-0-3-1 fæster Claus Kruse). – 1778 samme hartkorn der bruges af ejeren Niels Timermand.

Et hus (1688: 0-0-1-1 fæster Christen Jensen). – 1778 samme hartkorn der ejes og bruges af degn Backmann i Alslev.

Alslev Møllegaard (1688: 9-4-2-0 fæster Abraham Zachariasen). – 1778 samme hartkorn fæstes af møller Niels Hansen. Ejeren er Sign. Christen Bierum på Aarupgaard.

Alslev Møllegaards Mark (1688: 3-6-2-0 bruges af mølleren). – 1778 samme hartkorn bruges af mølleren. Ejer Sign. Bierum, Aarupgaard.

Toftnæs Bye:

En gård (1688: 7-7-0-1 fæster Søren Tønnesen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Søren Tøstesen. Ejer Hans Hansen af Spangsberg Mølle.

En gård (1688: 8-3-3-0 fæstere er Jørgen Christensen og Jens Pedersen). – 1778 hartkornet nedsat til 4-1-3-1½ og delt i to halvgårde **a** Thomas Carlsen i Toftnæs og **b** lagt ind under Wisselberg Gods. Ejer er Peder Frøsig i Jedsted.

En gård (1688: 8-3-2-2 fæstes af Hans Nielsen og Laurs Bennedsen). – 1778 hartkornet nedsat til 4-1-2-2 og delt i to halvgårde, med **a** selvejer Stephan Pedersen i Toftnæs og **b** lagt under Wisselberg Gods.

En gård (1688: 4-1-2-2 fæster Niels Andersen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Christen Pallesen. Ejer Niels Hansen i Lifstrup.

En gård (1688: 4-2-0-0 fæster Karen Christensdatter). – 1778 samme hartkorn fæstes af Christen Jepsen. Ejer Jens Jessen i Toftnæs.

En gård (1688: 4-0-2-0 fæster Jørgen Jessen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Jes Christensen. Ejer Adam Henrik Christensen i Aasted i Kvong sogn, Vester Horne herred.

En gård (1688: 7-5-3-2 fæster Eske Christensen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Niels Nielsen. Ejer Hans Hansen i Myrthuegaard.

En gård (1688: 8-2-3-0 fæster af ½ er Jes Pedersen, mens den anden ½ er øde). – 1778 er gården delt i to, således **a** med 4-1-1-1½ med fæster Jens Jørgensen, hvis ejer er Hans Knudsens enke i Rørkier. – **b** med 4-1-1-1½ der fæstes af Jørgen Nielsen, ejer er Jes Christensen i Toftnæs.

En ødegaard (1688: 7-2-1-2 uden fæster). – 1778 er hartkornet delt i 3 gårde (a-c) og 3 bol (d-f) således: **a** med 1-2-3-2 ^{7/16} der bruges af selvejer Stephan Pedersen, **b** med 1-6-2-1¼ der bruges af selvejer Jes

Christensen, **c** med 1-2-3 -27/16 der bruges af selvejer Jens Jørgensen. – **d** med 0-7-1-0 $\frac{5}{8}$ fæstet af Jens Terkelsen, ejer Wisselberg Gods. **e** med 0-7-1-0 $\frac{5}{8}$ fæstet af Niels Christensen, ejer Wisselberg Gods. **f** 0-7-1- $\frac{5}{8}$ fæstet af Peder Krone, ejer Wisselberg Gods.

Et bol (1688: 0-2-1-2 fæster Søren Graversen). – 1778 er hartkornet det samme og ses da lagt under førnævnte selvejer Jørgen Nielsens halve gård i Toftnæs (herover på siden).

Et hus (1688: 0-0-0-1 fæster Karen Tygesdatter). – 1778 samme hartkorn fæstes af Dorte Degns. Ejer er Tøste Sørensen i Alslev.

Et hus (1688: 0-0-0-1 fæster Christen Jensen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Karen Olufs. Ejer er Tøste Sørensen i Alslev.

Et hus (1688: 0-0-1-1 fæster Hans Jørgensen). – 1778 samme hartkorn "et forarmet boligsted" fæstes af Peder Krone. Ejer Wisselberg Gods.

Et hus (1688: 0-0-0-2 fæster Hans Nielsen). – 1778 samme hartkorn som bebos huset af selvejer Peder Stephansen i Toftnæs.

Toftnæs enge og stug (1688: 0-0-3- $\frac{1}{2}$ bruges af Anna Lauridsdatter i Varde). – 1778 samme hartkorn bruges af Alslev Kirke. Ejer er sign. Hans Øllgaard i Varde.

Hostrup sogn.

Hostrup by:

En ødegård (1688: 5-7-3-2 fæstes af Jens Lauridsen og Jens Hansen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Christen Tulsmark Junior. Ejer er Mads Pedersen i Hjerting.

En ødegård (1688: 5-7-3-2 fæstes af Laurs Hansen). – 1778 ses gården delt i tre, således: **a** 1-3-3- $\frac{2}{4}$ der fæstes af Peder Christensen. Ejer er Hans Rask i Hygum. **b** 1-3-3- $\frac{2}{4}$ der fæstes af Christen Tulsmark Senior. Ejeren er Hans Rask i Hygum. **c** resterende hartkorn underlagt Wisselberg Gods.

En gård (1688: 2-7-3-2 fæstes af Christen Christensen og Sidsel Jenses). – 1778 samme hartkorn fæstes af Peder Christensen herover. Ejer er Hans Rask i Hygum.

En gård (1688: 5-7-3-2 fæstes af Christen Madsen og Christen Christensen). – 1778 delt i to, hvoraf gården **a** 2-7-3- $\frac{2}{2}$ fæstes af Christen Tulsmark Senior, og ejes af Mads Pedersen i Hjerting. Resten **b** er underlagt Wisselberg Gods.

En gård (5-7-3-2 fæstes af Peder Sørensen og Thomas Pedersen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Christopher Christiansen, og ejes af Niels Spangsberg på Sønderris.

Et bol (1688: 0-6-3-2 fæster bolsmand Christen Madsen). – 1778 samme hartkorn bruges af selvejer Niels Andersen i Hostrup.

Et bol (1688: 0-3-3-1 fæstes af bolsmand Eskild Jensen). – 1778 samme hartkorn, der bruges af selvejer Peder Christensen til dennes sted, mens Jacob Abrahansen sidder til leje i huset.

Et gadehus (1688: 0-0-2-0 fæster Gye Svends). – 1778 samme hartkorn fæster Jens Clemmensens enke. Ejer Christen Poulsen i Alslev.

Et hus (1688: 0-0-0-1 fæster Dorte Hansdatter). – 1778 samme hartkorn fæstes af Søren Vedstesens. Ejer Christen Poulsen i Alslev.

Kirkejord (1688: 0-5-3-1 som bruges af Niels Nielsen på Endrup og Gregers Pedersen i Guldager). – 1778 samme hartkorn, som bruges af kirkeejeren Sr. Hans Øllgaard i Varde. Ejeren er Hostrup Kirke.

Kraunsøe Bye:

En gård (1688: 5-6-2-0 fæster Peder Christensen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Hans Christensen. Ejer Hans Hansen i Nourup.

En gård (1688: 5-2-2-0 fæster **a** Jens Mikkelsen og **b** Hans Christensen). – 1778 er **b** sat til 2-5-1-0 og fæstes Christen Hansen, med Christen Pedersen ibid. som ejer. **a** er underlagt Eisselberg Gods.

En gård (1688: 3-7-0-2 fæster Mikkelt Ebbesen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Jens Hansen. Ejer Peder Jørgensen ibid.

En gård (1688: 4-4-3-1 fæster Niels Tøgersen (øde) og Hans Hansen). – 1778 ses gården delt i to halvgårde (a og c) og et bol (b) således: **a** 2-2-1-2 fæster Christen Hansen. Ejer Christen Pedersen ibid. **b** 0-2-1-2 Søren Christensen. Ejer Wisselberg Gods. **c** 2-0-0-0 fæster Peder Muurmester. Ejer er Wisselberg Gods.

En ødegård (1688: 3-7-3-0 fæster Hans Rytter). – 1778 samme hartkorn som fæstes af Laurs Eistrup. Ejer Hans Hansen i Nourup.

En gård (1688: 4-6-2-2 fæstre er Hans Hansen og Søren Hansen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Christen Jørgensen. Ejeren er Hans Øllgaard i Varde.

En ødegård (1688: 4-1-2-1 fæster Jens Jepsen). – 1778 ses hartkornet opdelt i en gård (a) og fire bol (b-e) således: **a** 2-0-0-3 fæstes af Hans Qvaglund. Ejer Wisselberg Gods. **b** 0-4-0-2^{3/8} fæstes af Laurs Eistrup med Hans Hansen i Nourup som ejer. **c** 0-4-0-2^{3/8} fæstes af Peder Muurmester, med forstander Ussing i Ribe som ejer. **d** 0-4-0-2^{3/8}

fæster Christen Fisker, med Mads Pedersen i Hjerting som ejer. **e** 0-4-0-2^{3/8} fæster Broder Nielsen, med Mads Pedersen i Hjerting som ejer.

En gård (1688: 5-0-2-1 fæstere Clemens Christensen og Christen Clemmense). – 1778 samme hartkorn fæstes af Peder Lassen. Ejeren er Mads Pedersen i Hjerting.

Et bol (1688: 0-1-1-0 fæstes af Niels Nielsen Huusmand). – 1778 samme hartkorn fæstes af Anders Boels enke. Ejer er degnen i Alslev.

Et øde hus (1688: 0-6-2-1 som fæstes af Søren Sadelmager). – 1778 samme hartkorn der i fællesskab ejes af **a** Peder Muurmester og **b** Christen Fisker.

Et hus (1688: 0-0-3-1 fæster Dorte Lauritzdatter). – 1778 samme hartkorn der bruges og ejes af førnævnte Broder Nielsen.

Et bol (1688: 0-1-0-2 fæster Anders Nielsen Huusmand). – 1778 samme hartkorn, fæster Peder Jørgensen. Ejer Mad. Ellung i Hjerting.
Schielborg Bye:

En gård (1688: 4-1-0-0 fæster Niels Nielsen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Christen Madsen. Ejer Søren Spangsberg i Ugelvig.

En gård (1688: 3-5-1-0 en halvpart fæstes af Jens Nielsen mens den anden part er øde). – 1778 ses gården delt i en gård (a) og to bol (b-c) således: **a** 2-5-1-0 fæstes af Jacob Colle, **b** 0-4-0-0 fæster af Tøste Madsen, **c** 0-4-0-0 fæstes af Johannes Nielsen. Ejer af a-c Hans Madsen i Strandbye.

Et bol (1688: 5-0-0-1 fæstere er Søren Nielsen og Mads Madsen. – 1778 er de delt således: **a** 3-2-3-1 fæstes af Oluf Jensen, og **b** 1-5-1-0 fæstes af Jes Jensen. Ejeren af (a-b) er Hans Spangsberg i Bollesager.

En gård (1688: 3-3-1-0 fæstes i fællesskab af Ole Mathiesen, Johan Sørensen og Karen Balles). – 1778 er gården delt i tre bol, således: **a** 1-5-2-2½ fæstes af ovennævnte Jes Jensen, ejer er Hans Spangsberg i Bollesager. **b** 1-1-0-1^{1/3} fæstes af Laurs Olufsen, ejer er Hans Madsen i Strandbye. **c** 0-4-2-1^{1/6} fæstes af Hans Jensen, og ejes af Hans Spangsberg i Bollesager.

Et hus (1688: 0-0-1-2 fæster Johannes Svensen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Jes Bruun, ejer er Niels Spangsberg på Sønderris.

Et hus (1688: 0-0-0-3/4 fæster Karen Kolles). – 1778 samme hartkorn fæstes af Anders Povelsen. Ejer Niels Spangsberg på Sønderris.

Kochspang Bye:

En ødegård (1688: 3-7-0-2 fæster Christen Pedersen). – 1778 ses gården delt i to således: **a** 1-7-2-1 fæstes af Mathis Madsen. Ejer er

Tolder Müller i Hjerting. **b** 1-7-2-1 fæster er Veste Mortensen. Ejer er Tolder Müller i Hjerting, Guldager sogn.

Et øde bol (1688: 3-0-3-1 fæstes af Jens Jepsen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Søren Hansen. Ejer er Hostrup Kirke.

Et bol (1688: 0-1-3-2 fæster Niels Knudsen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Veste Mortensen. Ejer er Doktorratet i Ribe.

Et bol (1688: 0-3-2-0 fæster Hans Adersen). – 1778 sammenlagt med næste ejendom til 0-3-3-2 der fæstes af Mathias Madsen. Ejer er Tolder Müller i Hjerting, Guldager sogn.

Et hus (1688: 0-0-1-2 fæster Morten Nielsen). – 1778 er huset lagt til forrige bol, hvis samledes hartkorn herefter er 0-3-3-2 der fæstes af Mathias Madsen, med tolder Müller i Hjerting som ejer.

Treding Boel (1688: 1-1-0-1 fæster Mette salige Niels Tommesens). – 1778 samme hartkorn fæstes af Anders Hansen. Ejer Mads Pedersen i Hjerting, Guldager sogn.

Mortuegaard (1688: 8-2-3-0 fæstes af Jens Byrgesen og Henrik Skrifer). – 1778 gårdens hartkorn er reduceret på grund af sand- og vandskade med 1-6-1-0 til daværende hartkorn 6-4-2-0 som bruges af ejeren Hans Hansen i Mortuegaard.

Marrebechgaard (1688: 7-0-1-2 fæster Niels Christensen). – 1778 samme hartkorn fæstes af Henrik Jørgensen. Ejer er Degn Barchmann i Alslev By.

Hostrup Kirkes eng og stug i Guldager sogn (1688: 0-3-1-1 fæster Gregers Pedersen i Guldager By). – 1778 samme hartkorn tillagt Hostrup kirkes ejer Sr. Hans Øllgaard i Varde.

Et bol (1688: 0-2-2-0 fæstere er Mads Madsen og Søren Vedstesens i Sielborg Bye). – 1778 samme hartkorn, bruges af ejeren Sr. Hans Øllgaard i Varde.

Efterskrift & kilde:

Afskriften af denne "Specification paa Strøegodsets Hartkorn i Riiberhuus Amt, saaledes som samme til Aarets udgang 1778, efter erholdte Underretninger er bleven brugt, og der befindes. Alt ifølge det Kongelige Rente Kammer Collegii Ordre, dateret 20'de October 1778" – vil blive fortsat her i senere udgaver af Vardesyssel Aarbog.

Originalen til denne findes nu i: Rigsarkivet, Rigsdagsgaarden 9. Dk-1218 København K. – Under arkiv registratur nummer: RTK 313.16.

VARDE – DANMARKS ÆLDSTE KØBSTAD.

Med jævne mellemrum bliver jeg kontaktet af byforskere, som ønsker flere detaljer fremlagt, der belyser og underbygger min teori om, at Varde er Danmarks ældste købstad!

I den anledning vil jeg her opsummere mine kilder, hvori blandt andet indgår nogle af mine egne artikler herom i tidligere årgange af VARDESYSSEL AARBOG⁽¹⁾.

Samtidig skal jeg ikke undlade at fortælle, at jeg tit møder en massiv modstand mod min argumentation. Men, hver gang jeg efterlyser dokumenterede beviser på købstaden Ribes påståede alder, godtgør man blot, at "det står i den historiske litteratur"! - Egentlige holdbare beviser kniber det med at fremskaffe, idet mængden af kilder hovedsagelig er gentagelser af de samme historiske formodninger eller slet og ret romantiske gætterier⁽²⁾.

De senere års udgravninger i Ribe har bevist, at stedet har været beboet siden slutningen af år 500, men det berettiger ikke Ribe til, at hævde den har været købstad i flere hundrede år før Varde blev det!

Her i VARDESYSSEL AARBOG 1998 beskrev Jørgen Østergaard fra Horne jernudvindingen i Vestjylland frem til vikingetiden. Handlen med dette meget eftertragtede råstof, er sikkert den oprindelige årsag til, at vadestedet "Warwit" gradvis ændrede sig fra en landsby til en regional handelsby med blandt andet en betydelig jerneksport.

Under en historiestudietur til Danelagen i Østengland med seminarielektor Verner Bruhn fra Esbjerg Seminarium i 1991 besøgte vi det store vikingemuseum i York⁽³⁾. Her var vi så heldige, at møde en vikingeforsker fra bymuseet i Warwick, der stolt fortalte, at både hans by Warwick og det omkringliggende grevskab "Warwickshire"⁽⁴⁾ befolkningsmæssigt havde arvet mange kulturelle relationer til Varde i Vestjylland!

Grevskabet Warwickshire skulle efter ovennævnte vikingeforskers udsagn have fået sit navn efter den sejrende jyske befolkningsgruppe, som indvandrede til England i slutningen af Jernalderen fra bl.a. Varde-området på grund af overbefolkning, klimatiske ændringer og en deraf efterfølgende og om sig gribende hungersnød i Jylland⁽⁵⁾, som tvang den lidende befolkning til at "søge nye græsgange" i det da tyndt befolkede England.

Emigranterne omtaltes lokalt, som "the Warwicks" på grund af deres geografiske oprindelse fra Varde-området. Senere resulterede det i, at Warwik'ernes massive permanente tilstedeværelse relateredes til navnet på deres hovedby og det grevskab, hvori "the Warwicks" var i overtal gennem deres lange koloniseringsperiode og faste bopæl.

Mange andre by- og stednavne i nutidens Danelagen i England har bevaret deres oprindelige danske stavemåde, efter de daværende danske nybyggeres sprogb brug og genanvendelse af de danske stednavneord. Men også en række dagligt brugte ord bærer fortsat præg af deres danske oprindelse, selvom det nu er mere end tusind år siden, at vore danske anebrødre og søstre emigrerede i stor stil til Østengland!

For eksempel omtaler man fortsat i Danelagen "a Christmas cake", som "a Jul cake" blandt den ældre landbefolkning. Adskillige byer i området ender også på den danske endelse "-by"!

Som pendant til Warwick finder vi også den østengelske by York og den nu langt større amerikanske by New York; der også er blevet til ved emigration fra den gamle til den nye by af samme navn. Også i dette tilfælde oplever vi, at emigranterne medbringer deres modersmål til det nye land!

I Vatikanets arkiv i Rom findes en registrant, som nævner Varde blandt flere nordeuropæiske kirkebyer på pave Johannes den 10's tid (914-928)⁽⁶⁾. – Carl Lindberg Nielsen skriver i *Varde Bys Historie*⁽⁷⁾, at i et kongebrev fra 1107 ses det, at Hr. Ebbe var Bryde på Vardehus!

Det vil altså sige, at adskillige år før 1107 var der bygget en fast fæstning eller borg ved Varde, hvis borgherre var bryden over Vardesyssel, svarende til den senere lensmand. Bryden befalede over kongens lokale hird, som i dette tilfælde var stationeret ved borgen Vardehus. Lensmanden svarer således til nutidens garnisonskommandant, der var direkte underlagt kongen eller dennes stedfortræder.

Carl Lindberg Nielsen fortæller om syslet, at det stammer fra begyndelsen af 900'tallet, og er et juridisk- og skatteopkrævningsområde. I 1134 er det Eskild Ebbesen, som er Kong Niels's bryde i Vardesyssel, med fast bopæl på Vardehus (se: Erik Arup "Danmarks Historie" bind-1 side 189).

Man må således gå ud fra, at Varde som garnisonsby og hjemsted for sysseltinget i 1107 har været en by af en vis størrelse, der har kunnet brødføde kongens hird med dens mange heste og øvrige tross.

Efter, at den store udvandring til Østengland er ophørt, er Varde vedblevet med at være et søfartsmæssigt knudepunkt. Og vel derfor har det været en smal sag for den senere krigs- og økonomisk trængte kong Niels i 1133 at pantsætte Vardesyssel til de tyske grever, hvilket indirekte var et resultat af borgerkrigens udbrud i 1131.

De tyske panthavere brandskattede efterfølgende Vardesyssels borgere og bønder i en sådan grad, at de rejste sig i et stort væbnet oprør i 1134, hvor oprørsstyrkerne blandt andet indtog og afbrændte Vardehus.

Varde har indtil begyndelsen af 1100'tallet haft en dominerende rolle, som syslets absolutte centrum for handel og militære magt. En kombination af efterdønningerne fra borgerkrigen, ændrede gradvis på disse fortrin; ligesom også de gradvis forringede besejlingsforhold på Varde Å medførte begrænsninger i den vigtige sejlads med havgående skibe. Byens ladeplads flyttedes af samme årsag flere gange!

Da Ribe ikke lå i det pantsatte Vardesyssel, må man formode, at det har været den egentlige årsag til, at Ribe gradvis har overtaget handlen fra Varde i denne periode, og efterfølgende også lensmandsinstitutionen med residens på Riberhus, hvis opførelse påbegyndtes i midten af 1100'tallet sammen med Domkirken⁽⁸⁾.

Vi ved ikke med bestemthed, om Varde Kloster er afløst af det senere Varde Hospital. Men givet er det, at den sidste rest må være forsvundet ved bybranden den 29. maj 1439, hvor hele købstaden Varde blev afbrændt på Rigsrådets ordre, som straf for, at borgere og bønder nok en gang havde afbrændt kongens borg Vardehus den 2. april 1439. Og dermed brændte også byens ældste håndskrevne dokumenter og de deri indeholdte privilegier og vedtægter⁽⁹⁾. - Først tre år senere i 1442⁽¹⁰⁾, bliver borgere og råd i Varde på ny tildelt de mistede købstadsrettigheder ved et brev dateret 21. august 1442 og underskrevet af kong Christopher af Bayern.

Et "årstal" for købstaden Vardes ældste privilegier kan jeg ikke præstere endnu, men på grundlag af ovennævnte oplysninger / kilder vil jeg forsigtigt hævde, at Varde har været hovedby i Vardesyssel siden midten af 800'tallet⁽¹¹⁾, og garnisonsby siden begyndelsen af

900'tallet, hvor man med sikkerhed ved, at landet var dækket af faste borge eller fæstningsanlæg til den kongelige hird / hær⁽¹²⁾!

Kommende udgravninger i Vardes ældste bykerne, vil som nu i Ribe kunne tilføre os megen ny datérbar viden, om Danmarks ældste købstads tilblivelse og tusindårige udvikling.

Noter:

1. VARDESYSSEL AARBOG 1984 side 109-111, 1987 side 11-13, 1992 side 7-9, 1993 side 113-114, 1997 side 82-84 og 1998 side 59-62. - **2.** RIBE BYS HISTORIE OG BESKRIVELSE af J. Kinch, Ribe 1869; side 5-16. - TRAP DANMARK, 4.udgave, København 1928, bind-VIII side 357, 396-397 og 404. - DEN STORE DANSKE ENCYKLOPÆDI, København 2000, bind-16 side 180-181. - **3.** VIKINGERNE I ENGLAND af Nationalmuseet 1981 side 15-18. - DANELAGEN af Palle Lauring, København 1958, flere afsnit af bogen samt side 241 (midt i kortet ses "Warwickshire"). - THE VIKING DIG by Richard Hall, York 1984. - Politikens DANMARKS HISTORIE af Thorkild Ramskou, København 1963, bind-2 side 165 m.fl. - Samme af Hal Koch, bind-3 side 161 øverst. - **4.** Om Warwickshire se da DEN STORE DANSKE ENCYKLOPÆDI, København 2000, bd.20, s. 299. - **5.** Jernalderens afslutning, se da min artikel i VARDESYSSEL AARBOG 1998 side 59-61. - Om bosættelserne i Danelagen, se da DET GAMLE DANMARK 800-890, København 1983, side 36, 3-fase. - **6.** Vatikanets registrant, se da i "kilderne" side 61 nederst i VARDESYSSEL AARBOG 1998. - DEN STORE DANSKE ENCYKLOPÆDI, København 1999, bind-15 side 114. - Om "bryden" som retsherre, se da bogen JYDSKE LOV 750 ÅR af Chr. R. Jansen, Viborg 1991, side 34, afsnit-3 linie 5. - **7.** VARDE BYS HISTORIE 1442-1942 ved Carl Lindberg Nielsen, Varde 1942, side 9-17. - VARDE EN GAMMEL VESTJYSK KØBSTAD af Varde Museum 1992, side 6. - **8.** TRAP DANMARK, 4. udgave, København 1928, bind-VIII side 406-407. - J. Kinch RIBE BYS HISTORIE OG BESKRIVELSE, Ribe 1869 side 5-16. - **9.** VARDE BYS HISTORIE 1442-1942 af Carl Lindberg Nielsen, Varde 1942, side 9. - **10.** VARDE BYS HISTORIE 1442-1942 af Carl Lindberg Nielsen, Varde 1942, side 16 nederst. - FRA RIBE AMT 1933, side 230-234. - **11.** DEN STORE DANSKE ENCYKLOPÆDI,

København 2000, bind-18 side 453 spalte 2-3. - **12. VIKINGERNE** af Johannes Brøndsted, København 1962, side 152 -159.

SØHELTEN FRA NR NEBEL.

Min tipoldemor Caroline Catharina Nielsen, kaldet "Bedste" af familien, blev født i Aabenraa 26.2.1843(1). Hun fortæller i sine memoirs(2) om bl.a. hendes slægt fra Vardeegnen(3), hvor flere af disse havde været søfolk og sejlet på verdenshavene.

En morbror ved navn Jens Christian Pedersen Brandt(4), døde meget velhavende i Holland efter at have været plantageejer på Java i mange år. – En slægtning til hendes oldemor fra Nr. Nebel skulle også have deltaget i en rejse til Kina, hvorfra han var kommet hjem med "Livet i Behold"!

Det er klart, at sådan nogle "optegnelser" bliver man nødsaget til, at få opklaret rigtigheden af! – Og den første Jens Chr. Brandt har jeg ved flere forsøg eftersøgt i Holland uden noget brugbart resultat, hvorfor han må vente(4) til jeg en gang får kontakt med et arkiv i Holland.

Derimod synes den anden beretning i håndskriftet "Bedste Fortæller", lettere at kontrollere rigtigheden af, idet to uafhængige(5) slægtninge beretter om den samme lokale søhelt, der havde deltaget i en rejse til Kina!

Efterfølgende studier på Landsarkivet i Viborg, bistået af genealogerne Aage Bonde og Jens Mandrup Frandsen afslørede, at en af disse slægtninge måtte være degnesønnen Mathias Christensen Tarp fra Nørre Nebel i Vester Horne herred, der i skiftet efter faderen 1748(6) omtales som "lige var hjemkommet fra China"!

Mathias Tarp havde altså beviseligt været i Kina indtil kort før faderens død den 16.december1747(6), men hvorfor og hvad var det for en "rejse" som Bedste omtaler i sit håndskrift, at han skulle have deltaget i. - Det fandt vi aldrig ud af dengang.

Men så udgav direktør Tage Sørensen(7) i Esbjerg her i år bogen om søhelten Martin Spangsberg(8) fra Jerne sogn i Skast Herred. Og med denne bogs beskrivelse af Martin Spangsbergs ekspeditioner, kunne man jo fristes til at tro, at vores Mathias Christensen Tarp har været i Kina for at deltage i noget lignende, hvilket dog ikke har været muligt at bekræfte for nærværende.

Kilder:

- (1) Min bog: "Bonde & Borger 1987" side 6 samt side 65 til 93.
- (2) Håndskrevet hæfte af barnebarnet Niels Kjærbølling i Lumsaas på Sjælland med titlen "Bedste Fortæller".
- (3) "Vardesyssel Aarbog 1985" side 92, linie 6-9.
- (4) "Vardesyssel Aarbog 1986" side 72, nr. II.
- (5) Samlinger udført af arkitekt Tideman-Dal i København efter anen Christen Thomsen Christensen, sognepræst til Ho-Oxby sogne.
- (6) "Riberhus Amts Skifter"; B.9-1215 pag. 132a-137a, der ses renskrevet i "Slægtshistorisk Grundbog" af Gert Ravn Nørgaard, Aal 1986, side 62 – 79.
- (7) "Martin Spangsberg – en dansk opdagelsesrejsende i Russisk tjeneste" af Tage Sørensen m.fl., Udgivet Esbjerg 1999.
- (8) "Vardesyssel Aarbog 1995" side 95 – 115, om slægten Spangsberg.

H.C. ANDERSEN I BLAAVAND OG HO.

Mens jeg var medarbejder ved Blåvandshuk Lokalhistoriske Arkiv i Oksbøl i begyndelsen af 1980'erne, fik jeg gentagne gange besøg af fru Agnes Elisabeth Nielsen⁽¹⁾ fra Torrupgaard i Allerup, Tjæreborg sogn⁽²⁾, som ihærdigt arbejdede med sin slægtshistorie, og som også tidligere har skrevet artikler i historisk samfunds årbøger⁽³⁾ om gårdene og møllen i Blaavand. Under en af disse samtaler på arkivet fortalte Agnes mig en dag, at forfatteren H.C. Andersen havde besøgt hendes mors hjem i Blaavand mens moderen var lille!

Men da jeg på det tidspunkt ikke kunne bevise Agnes beretning om forfatterens besøg ved Blaavand, henlagde jeg historien til senere opklaring. – Så for et par år siden, fortalte min kollega, lærer Rigmor Pedersen i Oksbøl, at under en oprydning i hendes barndomshjem Ho Præstegaard fandt man på loftet et gammelt indrammet fotografi, hvor man så præstefamilien⁽⁴⁾ i haven med en særpræget mandsperson, som lignede forfatteren H.C. Andersen særdeles godt.

Efter at have fået kopieret dette billede, sendte jeg Odense Bys Museer et eksemplar⁽⁵⁾ heraf sammen med en forespørgsel om, hvilke rejser H.C. Andersen havde gennemført i de vestjyske kystsogne.

Museet svarede ved et brev af 31.8.1999, at man ikke mener, at H.C. Andersen har gæstet Ho Præstegaard. Endvidere hæfter museet sig ved, at personen på billedet ikke bærer paryk, som H.C. Andersen ofte gjorde. – Mysteriet blev altså ikke opklaret, og dog indrømmede museet at man ikke var i besiddelse af en fuldstændig og ubrudt række af H.C. Andersens rejsedagbøger, så der forelå alligevel en mulighed for at Agnes Nielsens beretning var korrekt!

Efterfølgende har jeg sammenholdt alle disse mange oplysninger der er fremkommet i "sagen", således også det faktum, at den daværende sognepræst Rasmus Rasmussen⁽⁶⁾ for Ho-Oxby pastorat⁽⁷⁾, er fynbo og som sådan kunne have været en personlig bekendt af H.C. Andersen, idet Rasmus Rasmussen i perioden 1842 til 1858 beklædte skiftende stillinger på Fyn og i Odense, indtil han fik embedet som sognepræst for Ho-Oxby sogne i 1858.

I 1859 var H.C. Andersen på sin kendte Vestjyllandstur⁽⁹⁾, hvor han jo sagtens kunne have besøgt sin fynske ven præsten i Ho, og ved samme lejlighed haft en afstikker til nabosognet Oxby med Blaavand, hvis mange vandreklitter i det da svært uvejsomme terræn, med de omkringliggende små og fattige fiskerlejer må have inspireret ham til den efterfølgende "En historie fra klitterne"!

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Udsnit af større fotografi fra Ho Præstegaards Have,
med den H.C. Andersen-lignende person til venstre i billedet.

Meget nærmere kommer jeg ikke med "bevisførelsen" lige nu, men måske denne artikel kan medvirke til, at også andre der måtte være i besiddelse af relevante oplysninger herom, vil fremkomme med disse så vi kan få en ende på denne spændende historie, som jeg dog finder næsten bevist i Agnes Elisabeth Nielsens beretning herover.

Kilder:

(1) Agnes Elisabeth Nielsen er født i Allerup Præstegaard i Sneum sogn den 10.6.1897 og døde i Tjæreborg den 5.1.1994. Hun var gift i Sneum Kirke den 29.9.1918 med gårdejer af Torrupgaard Jeppe Andersen der var født i Hauge, Tistrup sogn 28.3.1890 og død i Tjæreborg den 4.6.1982. – Agnes var datter af gårdejer og sognefoged

i Tjæreborg Niels Sørensen Nielsen, der var født i Oxby sogn 21.3.1853 og død i Tjæreborg 28.1.1920. Gift 27.11.1877 med pigen Birgitte Christine Hansen, der var født i "Vestgaarden" i Blaavand, Oxby sogn den 20.12.1857 og døde i Tjæreborg den 9.11.1939.

(2) Bøgerne "Tvillinge sogne af Geest og Marsk: Sneum og Tjæreborg" af Jens Kusk m.fl. 1976, bind-2 side 119 og 122.

(3) Årbøger udgivet af Historisk Samfund for Ribe Amt, således "Fra Ribe Amt 1962" side 467-472 (Blaavand Mølle); samt af hendes far i "Fra Ribe Amt 1916" side 328 (Træk af livet i Ho-Oxby).

(4) Præstefamilien der ses på billedet er fra højre under træet pastor Rasmus Rasmussen, dernæst ses i døråbningen hans hustru Albertine Abel og foran døren ses hendes mor siddende. I døråbningen til venstre ses stuepigen, og helt til venstre mandspersonen, som man nu antager er forfatteren H.C. Andersen "uden paryk" om sommeren!

(5) Brev fra "Odense Bys Museer", Overgade 48. 5000 Odense C. Dateret og skrevet 31.8.1999 af museumsinspektør Ejnar Askgaard.

(6) "En Almindelig Dansk Præstehistorie" af S.V. Wiberg, København 1959, bind-1 side 650, nr.16, samt samme side 263 nr.12.

(7) "Ho Kirke gennem fem Aarhundreder" af J. Andreassen, udgivet Varde 1948; se da side 63-64.

(8) Brevveksling med Agnes Elisabeth Andersen, Vestergaardsvej 1. 6731 Tjæreborg (bl.a. 7.3.1984); arkiveret i arkivkassen mærket "Blåvand-slægter" i Blåvandshuk Lokalhistoriske Arkiv, Kirkegade 3. 6840 Oksbøl.

(9) "Dansk Biografisk Leksikon", 3.udgave, bind-1 side 179, spalte 1, 3.linie fra oven. – "Den store danske Encyklopædi" bind-1 side 391, spalte 1, 12.sidste linie "En historie fra Klitterne".

SALG AF RIBE LADEGAARDS JORDE 1741.

Da Ribe Ladegaards bøndergods også findes på nordsiden af Kongeaen, og dermed i Vardesyssel har jeg besluttet at renskrive den gamle plakat her, idet jeg skønner at mange vil finde den interessant.

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Nedkopieret kopi af den originale Placat fra 1741 (B.45 X L.50 cm).

PLACAT,

Angaaende

Auctions-Holdelse over Riber Lade-Gaards Jorder og dertil liggende
Bønder Gods.

I allerunderdanigst Følge af Hans Kongl. Majsts.
til os underskrevne den 6. April. nest afviget Allernaadigst
givne Befaling, hvorved vi til denne Forretning ere
committérede, bliver herved for alle og enhver
tilkiendegivet, at Riber Ladegaards Jorder og Bønder Gods,
bestaaende af Hartkorn Ager og Eng, nemlig:
Jorderne 91 Tdr. 7 Skpr. 1 Fierd. 2 Alb. og Bonde Godset 377 Tdr. 7
Skpr. 2 Alb., til Bortforhandling ved offentlig Auction udi Riber
Raadhus, Mandagen den 10de Julii førstkommende vorder opbudet
og de høystbydende, paa Hans Kongl. Majest. nærmere Allernaadigste
Approbation tilslagen, med efternævnte Conditioner, nemlig:

1.

De, som bliver Høystbydende paa bemeldte Lade Gaards Jorder og
Bønder Gods, over hvis Hartkorn og Landgielde én trykt Specification
udi Riber-Stifts-Contoir paa Rente Cammeret og hos samtlige Stifts-
Amtmænd i Jylland, saavelsom og hos Os er at bekomme, bør paa
Auctions-Stædet, i fald de ikke maatte kiendes at være fussifante, for
den budte Summa at producere tilstrækkelig Caution eller Fuldmagt.
Og bliver ikke ringere Bud paa Gangen end Én Rigsdaler for hver
Tønde Hartkorn eller Gade-Huus antaget; Ikke heller paa noget
Efterbud, naar Auctionen er sluttet, reflecteret. Derforuden haver Hans
Kongl. Majest. Allernaadigst befalet, at ikke nogen Kongl.
Oppebørsels-Betient udi Riber Stift maa paa bemeldte Jorder eller
Bønder-Gods byde eller byde lade; ikke heller understaae sig det
derefter af andre, saalænge han er i samme Tieneste, at kiøbe eller
lade tilkiøbe, under Godsets Fortabelse, halvparten til Kongens
Fifctum og halvparten til Angiveren; saavelsom og, at de Bønder, som
ovenbemelte Lade-Gaards Jorder og Bøndergods bruger eller
besidder, sig alle paa Auctions-Stædet skulle indfinde, hvad heller de
agter noget der at kiøbe eller ikke.

2.

Fornævnte Jorder og Bønder-Gods afhændes til Evindelig Arv og Ejendom, med den Ret Hans Kongl. Majest. samme tilhører, uden nogen Resolution dertil at være reserveret. Og skal den Kiøbende, fra den dato hans gjorde Bud Allernaadigst er bleven Approberet, af Lade Gaards Jorderne, hvilket under et sælges som Bønder-Gods, og af det øvrige Gods, hvor først hver Gaard eller Huus og dernæst hver Bye under et opbydes, svare alle Kongl. Contributioner og Paabuder. Hvorimod og det Kiøbte fra samme Tiid bliver for hans egen Regning og Risico. Hannem overdrages og dermed de til bemelte Tiid efterstaaende Penge- og Korn Restancer af Skatter og Forstrækninger. Og, som de Bønder, der nu have Lade-Gaards Jorderne i Brug, bør efter dennem oprettede Contract, at beholde samme indtil 1ste Maji Ao. 1750, med mindre de dennem tilforn godvilligen maatte ville afstaae; Saa oppebær den Kiøbende imidlertid af Bønderne de af dennem for Skatter og alt aarlig svarende 600 Rdl.

3.

De Bønder, som selv kiøber deres Paaboende Gaarder, svarer lige ved andre Proprietaire-Bønder, Comsumption, Familie- og Folke Skat, samt andre Skatter og Paalæg, og ey anderledes.

4.

Til de Kongl. Skoeler, som maatte findes udi de Sogner, hvor dette Gods falder, søger Ungdommen fremdeles af de dertil henlagde Byer, hvis Proprietairer eller Bønder da herefter som tilforn svarer det som til Skolernes Vedligeholdelse eller Skoleholdernes Løn allerede Allernaadigst maatte være eller herefter vorde anordnet.

5.

Den Kiøbende betaler ikke nogen Auctions Bekostning, eller videre end Skiødernes Expedition ved Rente-Cammeret, der, hvad Sportlerne angaaer, koster dobbelt saa meget udi Croner, som det dertil brugende stemplet Papiirs-Beløb; og det stemplede Papiir, som áparte betales, koster courant 3 Mk., naar Kiøbe-Summen er 10 Rdl. til 24 Rdl.

Inklusive. 1 Rdl., naar Kiøbe-Summen er 25 Rdl. til 49 Rdl.

4 Rdl., naar Kiøbe-Summen er 50 Rdl. til 1499 Rdl.

Og saa fremdeles efter den om det stemplede Papiir Allernaadigst udgivne Forordning. Men, naar Kiøbe-Summen er under 10 Rdl.

koster Skiøderne ikke noget, enten for Papiir eller Sportler.

6.

Kiøbe-Summen betales med courant Mynt udi den Kongl. Amt-Stue, hvorunder det Kiøbte sortéret, og det inden 6 Uger efter at Vedkommende er bleven communiceret Hans Kongl. Majests. derpaa givne Allernaadigste Appobation. Dog kand, om forlanges, Toe tredje del deraf udi Godset paa første Priorité og Aarlig Rente 4 pro Centum blive bestaaende, enten udi visse Aar, eller indtil Capitalen paa én af Siderne lovlig opsagt vorder.

7.

I Fald nogen ikke i rette Tiid betaler den udlovede Summa, efter sin Pante-Obligation, for hvis deraf bliver hæftende paa Godset, indleverer, vorder for hans Regning og Ansvar det Kiøbte igjen auctioneret og bortsolt.

8.

Hvad videre Oplysning, som herom, eller angaaende Birke- og Forstrands-Rettighed, samt de til Godset værende Kirker, hvilke uden jus vocandi afhendes, maatte vorde forlanget, kand de Vedkommende paa Auctions-Stædet vorde meddelt.

Kiøbenhavn, den 10'de Maji, Ao. 1741.

W. A. von der Osten, J. Bachmann.

Kilde og note:

Originalen til ovennævnte "Placat" indgår i min vandreudstilling "**Codex Warvik**", som udlånes til ophængning og udstilling i private firmaer, museer og i offentlige institutioner i Danmark, som har de nødvendige forsikringer hertil.

Udstillingen består af en samling indrammede originale håndskrevne og trykte dokumenter fra perioden 1580 til 1880, samt enkelt kobberstik og litografier fra samme periode til ophængning. – Samt en tilsvarende samling beregnet for udstilling i glasmontre og lignende.

Indholdsfortegnelse til "**Codex Warvik**" ses i fuldt omfang i Vardesyssel Aarbog 2000.

FUND FRA MARK & STRAND.

Under efterårsjagten på gårdejer Erik Vigs mark ud til Ho Bugt i Aal sogn, er der for enden af markvejen forbi Hesselmed Gl. Mølle fundet en glatslebet tyknakket flintøkse. Øksen blev fundet som løsfund i harvelaget ud til bugtens tidligere kystlinie, der, hvor engen afløses af morænelandet. - Øksen dateres efter sin udførelse til "yngre stenalder"(1). - Finderen er Karsten Rohde, Vrøgum.

I Kjærgaard Strandlen i Aal sogn er der fundet stavformet ravperle med et sekundært boret hul i.

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Tegning af den stavformede ravperle(GRN).

Øverst på ravperlen sås tydeligt resten af oprindelige huls nederste halvdel. – Såvel det "nye" som det gamle hul er boret ved hjælp af et flintbor, hvilket godtgøres af den tragtformede hulboring på hver side af ravperlen. – Ravperlens mål er: øverste diameter 6,5mm, nederste diameter 3,8mm, største længde 27,0mm. Rav'et var lyst og klart uden revner eller urenheder. – Perlen tilhører nu Judith Hymøller i Vrøgum.

Kenneth W. Pedersen i Rørkjær, Jerne sogn – har gennem en årrække sammen med sine naboer på Carit Etlars Allé 28 – 34 fundet en del flintredskaber omkring en stenlægning. Blandt de gjorte fund er pilespids, spydspids, flintkniv, skrabere, flintflækker og en ca. 14 cm lang flintøkse, hvis æg-ende er knækket. Esbjerg Museum har dateret fundet til ca. 3000 år f.kr.

Peder Lauridsen der bor på Deirupvej i Outrup har fundet en halv-måneformet kornsegl i flint, som er helt ubeskadiget. – En forsigtig datering sættes til "dolktid" i Yngre Stenalder.

I Vester Bredmose i Ho sogn er under oprensning af en vejgrøft fundet et bronze-signet af "stempeltypen" med både bomærke(2) og bogstaver (se min tegning herunder). Signetet havde oprindeligt været fastgjort til et håndtag af formegtlig træ, idet en høj krave på signetets bagside har været til fæstet af dette håndtag.

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Forstørret tegning af bronze-signet(GRN).

På sydsiden af Vrøgum Klitplantage og Børsmosevejen i Aal sogn, er der fremkommet en kompakt stenlægning i det sydvestlige hjørne af den fredede Lille Jenshøj's fod. – Den pågældende stenlægning er i overhængende fare for, at ende som ”havesten”, hvis ikke der snarrest gøres noget for at hindre en sådan udvikling!

Den 21. januar genfandt skoleelev Vibeke Rask Jensen, Østparken 25, Oksbøl – under en klassesetur rundt om Præstesøen i Aal sogn et sølvskæfte til en bordkniv, hvis længde var 10,3 cm, med en diameter ved blad-enden på 1,5 cm. og i modsatte ende på 1,8 cm.

Skæftets form var et 8-kantet ”sølvør”, hvorpå der var et mærke af en bjørn siddende på halen. – Efterfølgende blev sølvskæftet forevist museumsinspektør Ole Faber ved Varde Museum, som kunne fortælle at sølvskæftet var fremstillet cirka 1830 af en sølvsmed i Berlin, som indikeres af et mestermærke og mærket med den siddende bjørn der er Berlins byvåben.

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Herover ses sølvskæftet i hel længde, hvor bjørnemærket skimtes midt på venstre ende (GRN).

Sølvskæftet blev først på dagen fundet af den 7'årige Camilla Buurgaard Therling fra Blåvandshuk Skole i Oksbøl, der fandt det værdiløst og derfor smed det igen. Men da rygtet efterfølgende svirede på skolen blev det samme dag besluttet, at iværksætte en eftersøgning ved søens bred, hvor Vibeke Rask Jensen var så heldig af genfinde sølvskæftet, som antagelig er bragt til Præstesøen af en tysk flygtning der har opholdt sig i den store tyske flygtningelejr der var placeret i Aal Plantage i perioden 1945-48. Flygtningene benyttede søen i sommerhalvåret til deres ugentlige bad, hvorunder kniven vel er tabt!

Under et gravearbejde i det sydvestlige hjørne af kælderrum og udvendig terrasse i hovedbygningen på herregården Hesselmed i Aal

sogn, fandt man her i foråret helt tilfældigt et stykke af et sandstens-epitafium, som under opgravningen knækkede i to stykker.

Det ene stykke af epitafiet blev i august måned overdraget mig, som jeg efterfølgende tegnede (se herunder) for derefter, at aflevere det til Varde Museums samling af effekter fra Hesselmed(3).

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Tegning af fragment af sandstensepitafium fundet i kælderrum på herregården Hesselmed; aflev. til Varde Museum 20.8.1999 (GRN).

Den 12. september talte forfatteren Mads Lidegaard fra Værløse på RAGUKU i Oksbøl om sin bog "Ravvejen"(4). - Mads Lidegaard's mangeårige forskning af de vestjyske hovedfærdselsårer godtgjorde, at der samtidig eller endog tidligere end etableringen af "Hærvejen" mellem Viborg og Slesvig, har været en tilsvarende vej i Vestjylland!

Mads Lidegaard kan således bevise, at den vestjyske hovedfærdselsåre siden vikingetiden eller senest i tidlig Middelalder har forbundet Thy med Vestslesvig (Hamborg).

Vejen som Mads Lidegaard kalder for "Ravvejen"(5), har først og fremmest fulgt de mest fremkommelige steder i landskabet. Således har vejen fulgt gamle vandskel, sikre vadesteder eller over vandmøllernes dæmninger, samt enkelte steder over træbroer, som f.eks. ved Holstebro, Skjern Bro, Varde Bro o.s.v. - Som fikspunkter har de rejsende benyttet sig af de mange markante gravhøje, hvilket f.eks. hovedvej-11 er et typisk eksempel på, idet denne vej helt frem til i dag har et sådant forløb mellem Limfjorden og Kongeåen.

Denne vej har udover den almindelige administrative trafik mellem landsdelens større byer også muliggjort en struktureret færdsel med bl.a. eksportvarer som stude, fisk, rav, sortpotter og smedejern, hvilket godtgøres af forskellige bevarede skriftlige kilder i vore statslige arkiver i Viborg og København.

Den 3. december ved 13'tiden tog vestenvinden til i kraftige stød, mit stuebarometer faldt ved 15'tiden til "73", og i en ekstra TV-avis meldtes om orkan. Klokken 1630 var barometerstanden på "72". I den følgende time forsvandt strømmen, flagstænger og træer knækkede, flere tage blæste af husene. Bus- og togekørslen var indstillet, Tarphage Broen lukket, Kjelst og Varde Broer var oversvømmede.

Noter:

(1) Øksens største L fra nakke til æg er 14,5 cm. Største B ved æg er 5,8 cm. Mindste brede ved nakken er 3,5 cm. Tykkelsen i nakkeenden er 2,1 cm og største tykkelse målt 6,0 cm fra økseægen er 3,1 cm. – Øksen skønnes at stamme fra tragtbærererkulturen i Yngre Stenalder jf. figur-163 på side 78 i "Jeg ser på Oldsager" fra Politikens Forlag 1965.

(2) Læs min artikel om "Bomærker" side 82-84 i VARDESYSSEL AARBOG 1997.

(3) "Danske Slotte og Herregårde", København 1966. Bind-13 side 347 – 352.

(4) Referat ses i min Dagbog-8 side 96 til og med side 102.

(5) "Ravvejen" af Mads Lidegaard, Viborg 1988 (er rigt illustreret med vejkort, hvorpå de gamle vejanlæg er angivet med rød signatur). – Forfatterens adresse er: Olgasvej 23. 2950 Værløse. - (6) Min dagbog-10 side 28 til og med side 32.

PANSERMUSEET.

Blandt Blåvandshuk Kommunes største arbejdspladser er Forsvaret, som er garnisoneret i Oksbøllejren på Grærup Havvej sydvest for Oksbøl i Aal sogn.

Oksbøllejren er arealmæssigt delt mellem de to helt selvstændige militære myndigheder, nemlig Kommandantskabet i Oksbøllejren og Hærens Kampscole.

Hærens Kampscole blev oprettet i 1974 ved en sammenlægning af Panserskolen, som havde været stationeret i Oksbøl siden 1952, og Infanteriskolen der tidligere havde været beliggende på Sjælland.

Denne sammenlægning var en naturlig konsekvens af det daværende forsvarsforlig, som blev vedtaget i Folketinget i 1970, og som gradvis moderniserede den danske hær.

I 1982 flyttede Hærens Kampscole fra den gamle Nordlejr i Aal Plantage vest for Oksbøl by, til helt nye og moderne undervisningsfaciliteter i Oksbøl Sydlejr, som herefter blev til "Oksbøllejren", der bygningsmæssigt administreredes af Kommandantskabet i Oksbøl.

Oksbøllejren blev oprettet som militær skydelejr for artilleriet i 1929, og fungerede som sådan frem til starten af 2.verdenskrig, hvorefter den tyske værnemagt overtog lejren og skydeterrænet.

Under 2.verdenskrig udbyggede den tyske værnemagt lejren i et betydeligt omfang, hvilket i 1945 muliggjorde placeringen af omkring 38.000 flygtninge i træbarakker af fortrinsvis tysk oprindelse i lejren,

som blev tømt i 1948, da flygtningestrømmen returnerede til det nye Tyskland ved dets genopbygning.

Efter at Indenrigsministeriet havde nedlagt og fjernet den store baraklejr i Aal Plantage, med hjælp fra militærnægterne, blev den lille Nordlejr i 1952 overdraget til Hærens Panserskole, hvis elever lige siden dengang er uddannet til, at føre og vedligeholde regimenternes pansrede køretøjer, som er spredt over hele landet.

Da personalet der betjener og bruger de pansrede køretøjer alle er professionelle soldater, med årelange kontrakter – blev der gennem årene skabt en stigende interesse eller lidenskab for netop denne type køretøjer, hvilket resulterede i etableringen af Danmarks første Pansermuseum i Oksbøl Nordlejr i 1960'erne.

Alle de udstillede pansrede køretøjer der har gjort tjeneste i den danske hær siden 1945, er udlånt af Tøjhumuseet i København, og vil indtil videre være sikret en placering i Oksbøllejren på Panservej, hvortil der er gratis adgang, hver mandag formiddag i skolernes ferier. – Derudover er vi nogle, som på bestilling viser de besøgende rundt i Danmarks eneste Pansermuseum.

Med omtrent 20 forskellige pansrede køretøjer, er der her skabt en historisk dokumentation uden sidestykke i Danmark. - Samlingen indeholder både pansrede mandskabsvogne, opklaringsvogne med og uden våben, lette til middeltunge kampvogne med kanoner, en panserjager og to trukne panserværnskanoner, samt 2 bjergningskampvogne.

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Kampvogn Let; M 41 – tjenestegørende i Danmark 1962-1996.

Her ses reg.nr.: 26.378 fotograferet i Oksbøllejren 1986(GRN).

Desværre lider denne enestående samling af danske pansrede køretøjer i Pansermuseet af, at samtlige vogne står opstillet udendørs år efter år, og igennem årtier langsomt men sikkert nedbrydes uden nogen mulighed for, at kunne erstatte de af regnvand og rust ødelagte komponenter, hvortil der ikke længere findes reservedele i vore militære værksteder eller depoter.

Kort sagt, så er denne helt enestående samling ved at gå til grunde for Danmark, såfremt der ikke hurtigt bliver skaffet et lukket "garage-

og udstillingsanlæg", som kan sikre den stadig voksende samling af pansrede køretøjer for eftertiden.

Placeringen af det kommende bygningskompleks til det nye "Pansermuseum" bør være et sted i nærheden af Oksbøllejren og dets værkstedsfaciliteter. Således skal der også være mulighed for, at f.eks. de tunge bæltekøretøjer kan transporteres ad et bæltspor imellem museet og lejrens værksted uden, at det civile vejnet beskadiges.

Derfor vil jeg konkret foreslå, at man placerer det kommende lukkede Pansermuseum på markarealet vest for Løjtnantsskolen på Strandvejen i Oksbøl. Et areal som i forvejen ejes af Staten.

Med til begrundelsen for denne placering hører også, at Museets daglige drift kan bero på pensionerede militærfolk bosiddende inde i Oksbøl. – Men også, at dette specialmuseum uvilkårligt vil tiltrække et meget stort publikum, som vil kunne serviceres i Oksbøl til glæde for såvel de besøgende, som det lokale forretningsliv, hvilket måske kunne animere kommunalbestyrelsen i Blåvandshuk Kommune til, at støtte projektet økonomisk indtil museets økonomi i løbet af få år vil kunne hvile i sig selv.

Kilder:

Pjecen "Pansermuseet ved Hærens Kampskole og Oksbøllejren" udgivet af UMAK/HKS, Oksbøl 1985 (publikumsfører).

Bogen "Oksbøllejren gennem 50 år" af L.G. Ipsen, Oksbøl 1979.

Noter:

Interesserede kan ved henvendelse til personalet i Oksbøllejrens Hovedvagt vederlagsfrit se "Pansermuseet" i tidsrummet 0800-1600 på almindelige hverdage i skolernes sommerferie.

RETSSAG MELLEM HERREMAND OG FÆSTEBONDE.

Da viceadmiral Ulrik Kaas i 1719 havde købt Ølufgaard i Vester Nebel sogn af sin mor, måtte han søge økonomisk støtte, som han fik af viceadmiral Tordenskjold i form af et lån på 6.000 rigsdaler mod pant i godset, en gæld, der med renter efterhånden voksede til over 10.000 rigsdaler og var skyld i, at Ølufgaard i 1741 gik på

tvangsauktion og året efter blev overtaget af Jens Windfeld, der i nogle år havde været gårdens forpagter. Han solgte ejendommen i 1755 til sin svigersøn, H.E. Bierrum i Bryndumdam, herredsfoged over Skast herred og fra 1746 gift med Jens Windfelds datter Edel.

Da der hverken er bevaret fæste- eller skifteprotokoller fra Ølufgaard, er det begrænset, hvad man finder af oplysninger om godsets fæstebønder i hverdagen, men i Skast herreds justitsprotokol er refereret en sag fra 1746 vedrørende en af godsets fæstere fra Hygum, Christen Jensen Spangsberg, en sag der viser, at forholdet mellem herremand og fæstebonde ikke altid var uden gnidninger.

Christen Jensen der var søn fra Spangsberggaarden i Jerne sogn, var i 1722 blevet fæster af Hygum Søndergaard med et hartkorn på 3-5-1-0 ved at gifte sig med forgængerens enke, Maren Lambertsdatter. De klarede sig ikke alt for godt i årene, der fulgte, men om det skyldtes manglende dygtighed eller tidernes ugunst, vides ikke.

I løbet af nogle år var de kommet bagud med betaling af landgilden, og en stedsøn havde ikke fået udbetalt sin fædre og mødrende arv, skønt beløbet var forfaldet 12 år tidligere. Endelig var fæstegårdens bygninger efter godsejerens mening så forsømte, at det var nødvendigt med en ret omfattende reparation, hvis høst og foder skulle opbevares forsvarligt.

Jens Windfeld, der naturligt nok var utilfreds med sin fæstebonde, ønskede at komme af med ham og indledte derfor en proces mod ham ved at begære syn over fæstegården. - Synet blev foretaget af to Hygumbønder, efter at "eden af lovbogen for dennem var oplæst med formaning at sige sandhed og dem for mened at vogte".

I forbindelse med synsforretningen får vi at vide, at salshuset, der også rummede vognskjul og kostald, lå mod syd og var 18 fag stort. Laden mod nord var ligeledes på 18 fag, mens et mindre hus mod vest bestod af 6 fag. Alle tre bygninger var en del forfaldne og trængte til vedligeholdelse, en udgift, der efter synsmændenes nøje gennemgang skønnedes at ville andrage 46 rigsdaler.

Dernæst blev landgilderestancerne helt tilbage fra 1734 og til 1746 opgjort til 54 rigsdaler og 12 skilling, hvortil kom stedsønnens arvepart der med påløbne renter var blevet til 29 rigsdaler og 1 mark.

Jens Windfeld fremsatte nu sine krav gående ud på, at Christen Jensen, der "har pådraget sig så betydelige restancer og ladet hans gårds bygninger således ruinere og forfalde, ifølge lovens pag. 460

artikel 2 bør have hans påboende gårds fæste forbrudt og ved fratrædelse betale hans husbond den anførte restance af skyld, landgilde og kongelige skatter så vel som de indehavende børnepenge samt den på stedet forefundne brøstfældighed, der i alt andrager den summa 129 rigsdaler 1 mark og 12 skilling, item at erstatte denne forvolte proces' omkostninger efter dommerens godtbefindende".

Christen Jensen, der nu befandt sig i en meget alvorlig situation, begærede sagen opsat i tre uger, hvorefter han gik til modangreb og som svar på Windfelds anklager kom med følgende udtalelse og beskyldning:

"Uagtet alt dette har jeg tilbudt min husbond 40 daler til fæste af gården for min ældste søn og svare, hvad af gården både til kongen og husbonden bør svares årligt uden restance og selv reparerer mine bygninger.

Men min husbond bruger processen mod mig, ligesom hans kiereste (hustru) brugte magten imod min kone. Det er beviseligt, at madame Windfeld er kørt ind i min gård og befalet hendes kusk at gribe min hustru, hvor da kusken opløb hende og holdt hende så længe, som madame Windfeld kunne overkomme og udstå at slå min hustru med "en træ", ja, endog nu sidste kornavlingstid, da jeg gik at høste på Ulufgaards mark, og min kone tog kornet op efter mig, kom madame Windfeld uden ringeste årsag dertil og befalede hendes svend at gribe min hustru, og svenden opløb og greb hende og holdt hende, og madame Windfeld slog med en svøbe på min hustru mangfoldige slag, og der foruden, da madame Windfeld syntes, det ikke kunne give nok med svøben, tog hun en stor rive og slog min hustru så ukristeligt over armen og skulderen, at ikke således er set et menneske medhandlet, hvorover jeg fattige mand måtte leje en anden at tage kornet op efter mig på hovmarken, og min hustru i denne travle kornavlingstid intet kunne udvirke, thi hendes arm og skulder var af madame Windfeld forslagen, så hun ikke derudi er helbredt endnu. Vil dommeren give mig tid og opsættelse i sagen, skal jeg bevise, det således er i sandhed".

Årsagen til disse hidsige overfald på Maren Lambertsdatter kendes ikke, og selv om Christen Jensens skildring af forløbet er malet med den brede pensel, står dog tilbage billedet af madame Windfeld som

en meget håndfast kone, men i dette tilfælde har hendes praktisering af godsejerens tidligere hals- og håndsret ikke gavnet hendes sag, for nu indkaldte Christen Jensen fem vidner, samtidig med at begge ægtefællerne Windfeld indstævnedes for retten den 6. december.

For godsejerparret har det sikkert været en meget ubehagelig drejning i sagen, og man kan sagtens forestille sig madames ulyst til at stå frem på tinge og forsvare sin ubeherskede handlemåde over for en fæstebondes kone.

I hvert fald skete der det, at Jens Windfeld ugen efter – den 13. december – mødte op for at tilkendegive over for retten, at "den sag contra hans bonde, Christen Jensen i Hygum, ved mindelig forlig er ophævet og afgjort, så han ikke derudi begærer nogen dom". – Måske har han fået et godt råd af svigersønnen!

Forligets ordlyd kendes ikke, men Christen Jensen Spangsberg og Maren Lambertsdatter er nok fortsat som fæstere, indtil deres datter Mette fem år senere blev gift med Peder Lauridsen af Søndergaard, der så overtog gården, hvorefter de gamle vel er gået på aftægt hos dem i gården.

Note & Kilder:

Historien herover er jeg blevet foræret af pens. overlærer ved Boldesager Skole i Esbjerg, Ingolf Mortensen, L.V. Jensens Allé 28. Boldesager. 6705 Esbjerg Ø. – Historien har Ingolf skrevet efter studier i: "Skast Herreds Justitsprotokol 1746", som opbevares i Landsarkivet for Nørrejylland, Ll. Sct. Hans Gade 5. 8800 Viborg.
 "VARDESYSSEL AARBOG 1995" side 114, nr. 1.
 "Slægten Windfeld" af Mary Windfeld Kaiser, København 1979.

SLAIKJÆR-SLÆGTEN I HO.

I eftersommeren 1981 var jeg sammen med min kone og min søn for første gang på tur til øen "Langli" der ligger midt i Ho Bugt mellem Hjerting i øst og halvøen Skallingen i vest.

Turen var arrangeret af den Lokalhistoriske Forening for Aal, Ho og Oxby Sogne, og startede ved Ho Kirke, hvor de interesserede

turdeltagere var forsamlede. – På turen frem og tilbage over ebbevejen var vi ledsaget af gårdejer Karl Slaikjær fra Ho, som kørte på sin traktor med efterspændt ladvogn, hvorpå lå et antal halmballer til at sidde på, for dem som ikke magtede at gå hele vejen.

Vejret var smukt, bugtens vand blankt med en temperatur omkring de 20 grader, så de fleste af ekspeditionens deltagere gik i vandet hele vejen over til øen. Men kort før vi nåede Langli begyndte Karl's ene vognhjul at slingre, og det viste sig til alles overraskelse, at hjulets akselsplit var knækket, hvorfor Karl pålagde selskabet, at finde et søm eller tykt stykke ståltråd, som så kunne anbringes i splittens sted på vejen tilbage til Ho.

Så i stedet for at sidde og nyde den medbragte mad på en af øens klittoppe, gik hele selskabet søgende rundt på øen efter søm og ståltråd. Men til trods for, at et par af øens forladte gårde var åbne fandt vi ingen "løse søm eller ledig tråd". Og da ebбетiden var ved at rinde ud for os, var gode råd ved at blive dyre som man siger, hvis ikke vi skulle tilbringe den kommende nat på øen under åben himmel uden mad og drikke.

Men heldigvis var der en af ekspeditionsdeltagerne som fandt et stykke strandingstræ med et løst søm i, som med en sten som hammer blev slået i vognens aksel.

Og således var vores hjemfart sikret med siddepladser til de fleste, selv fik jeg æren af at sidde på traktorens bagskærm bag Karl, og det blev indledningen til en lang og spændende snak om hans anetavle, som jeg herefter vil gengive således:

(1) Karl Emil Slaikjær

Han er født i Nørreballe i Ho sogn den 21. juli 1912. Blev siden gårdejer af sin fødegård på Hovej 38 i Nørreballe, hvor han døde den 17.3.1984 og begravedes på Ho Kirkegaard. – Gården ligger på østsiden af Hovej lige over for Ho Kirke. - Karl var en driftig mand, med flere tillidshverv og bestyrelsespladser, således mangeårig formand for Ho Fåremarked og Jordfællesskabet på Skallingen

Karl er gift i Sct. Jacobi Kirke i Varde den 14.3.1937 med Marie Sørensen, der er født i Møllegaarden i Nørre Oxby den 17.9.1913 og døde i gården på Hovej 38 i Nørreballe den 25.9.1991. – Marie er datter af gårdejer af Møllegaarden Carsten Sørensen, der var født i

Nørre Oxby 21.7.1885 og døde i Varde den 29.12.1975, efter sidst at have været gårdejer i Tinghøj ved Varde fra 1918 til 1953, hvor de flyttede til Smedegade 26 i Varde. – Carsten var gift med Marie Hinrichsen der var født i Bolderslev den 21.11.1890, og døbt i Bjolderup Kirke den 10.12.1890. Død i Svaneparken i Varde den 25.12.1975; hendes forældre var skomager Lorenz Christian Hinrichsen og Maria Thaysen i Bolderslev. – Karl og Marie's 9 børn er følgende:

- 1.A: Anni Irene Slaikjær, født i Nørreballe 21.5.1937.
- 1.B: Sigvald Slaikjær, født i Nørreballe 22.8.1938. Død 1939.
- 1.C: Gunnar Ingeberg Slaikjær, født i Nørreballe 1.10.1939.
- 1.D: Hanna Chistine Slaikjær, født i Nørreballe 25.5.1941.
- 1.E: Rita Helene Slaikjær, født i Nørreballe 9.3.1943.
- 1.F: Thorkild Roland Slaikjær, født i Nørreballe 18.3.1945.
- 1.G: Hans Carsten Slaikjær, født i Nørreballe 21.12.1948.
- 1.H: Benny Ivan Slaikjær, født i Nørreballe 24.10.1954.
- 1.I: Bjarne Emil Slaikjær, født i Nørreballe 24.10.1954.

Noter & kilder:

Gården på Hovej 38 i Nørreballe ejes nu af sønnen 1.I. Bjarne Emil Slaikjær, der blev gift i Ho kirke den 10.9.1983 med Jette Johnsen, der er født i Ho den 1.9.1955, som datter af tidligere fårehyrde på Skallingen Karl Egon Johnsen. Bjarnes har telefon nr.: 75.27.93.93. Mundtlig fortælling af Karl Emil Slaikjær 1981. – Manuskript af Ho Præstegaard 10.8.1941 ved pastor Janus Andreassen. – Den 237 sider store bog: "En anetur i Eventyrets Land"; Aner og efterslægt efter Søren Nielsen Rask Sørensen og hans hustru Else Christensen der havde Møllegaarden i Nørre Oxby. Udarbejdet 1989-90 af Karsten Hjort-Sørensen, Vestparken 43. 6840 Oksbøl (75.27.18.82). Min kopi heraf har registreringsnummer: 1-754.

Forældre.

(2) Hans Christian Pedersen Slaikjær

Han er født i Sønder Oxby den 10.8.1874, døbt i Oxby Gl. kirke den 16. august. Død i Nørreballe i Ho sogn den 15.6.1941. Han var gårdejer i Nørreballe ved vielsen i 1902. - Gift 2.gang den 26.11.1926

med husbestyrerinde Ane Kirstine Nielsen, der var født på Tømmerby Mark den 17.11.1886, som datter af husmand Jens Peter Nielsen og Ane Marie Pedersen på Tømmerby Mark i Sneum sogn; hun døde i Nørreballe den 24.6.1930 uden at de havde fået børn.

Gift 1.gang i Ho Kirke den 2.12.1902 med pigen:

(3) Ane Kirstine Gregersen

Hun er født i Nørreballe den 28.8.1878, døbt i Ho kirke den 1.9. Død i sit fødehjem i Nørreballe den 7.4.1922. – Deres 6 børn er:

Hans Georg født 29.8.1903. – Agnete Kirstine født 14.10.1904. – Sigvald født 29.9.1907, udvandrede til Canada, men blev syg af minigitis på skibet, indlagt i på hospital i Halifax, Nova Scotia i Canada, hvor han døde den 4.6.1929. – Harald født 29.9.1907, udvandrede sammen med tvillingebroderen til Canada, hvor han senere bosatte sig. – Erna Signora født 15.6.1910. – **Karl Emil** født 21.7.1912 (se nr. 1. herover side 56-57).

Bedsteforældre.

(4) Hans Nissen Slaikjær

Han er født i Over Jersdal i Vedsted sogn, Haderslev Amt den 13.7.1847, vaccineret af Karstensen i Haderslev den 1.7.1853. Døde i Nørreballe, Ho sogn den 17.10.1918. – Han havde tilgang (indrejse) til Danmark og Oxby sogn den 15.11.1872, som arbejdsmand fra hertugdømmet Slesvig sammen med tjenestetyende Hansine Hansen. – Gift 2.gang i Ho Kirke den 10.2.1908 med husholderske i Vesterballe, Mette Kirstine Højer, der var født i Tostrup, Thorstrup sogn 30.12.1882, som datter af indsidder Søren Peder Højer og hustru Ellen Marie Gaarde. Mette Kirstine Højer havde selv sønnen Thue Ejnar Højer. – Deres datter Hansine Slaikjær blev født i Vesterballe, Ho sogn den 23.2.1908, og borgerligt gift den 13.8.1929 med ungkarl Hans Carl Andersen, der var født i Oksbøl, Aal sogn den 7.1.1894, som søn af købmand Andersen i Oksbøl. Deres børn er: Anders Gert Andersen født i Nørreballe 11.5.1928. – Hans Kristian Helmuth Andersen født i Nørreballe den 12.6.1932.

Gift 1. gang i Oxby Gl. Kirke den 5.12.1872 med pigen:

(5) Hansine Hansen

Hun er født i Vandflod i Oxby sogn den 10.8.1844 og døde i Nørreballe, Ho sogn den 22.12.1906. – Deres børn er:

Hans Christian Pedersen Slaikjær født i Sdr. Oxby 10.8.1874 (se her side 58). – Hanne Marie Slaikjær født i Vandflod 21.9.1876.

Noter: Blandt efterkommere af 4 & 5 er: Ingelil Dalin, Stærevej 3. 3660 Stenløse (brev af 20.1.93).

(6) Hans Gregersen

Er født i Nørreballe, Ho sogn den 1.11.1845, konfirmeret i Ho 4.3.1860. Han var gårdejer i Nørreballe, hvor han døde den 8.7.1920, og blev begravet på Ho Kirkegaard, hvor gravstenen endnu bevarer.

Gift i Ho Kirke den 13.11.1877 med pigen:

(7) Ane Kirstine Nielsen

Hun er født i Sønderballe 24.7.1844 og døbt i Ho Kirke den 28.7.1844, konfirmeret der 6.3.1859. Død i Nørreballe den 10.2.1914. - Deres to hvide marmorgravsten ses endnu i "museet" i det nordvestlige hjørne af Ho Kirkegaard.

Oldeforældre.

(8) Hans Peder Slaikjær

Er født i Kolstrup ved Aabenraa den 9.4.1821. Han var indesidder i Over Jerstal i Vedsted sogn, hvor han senere døde.

Gift i Vedsted Kirke den 30.10.1842 med.

(9) Johanne Marie From

Er født i Over Jersdal, Vedsted sogn den 9.4.1818 og døde der.

(10) Hans Christian Bondesen

Er født i Vandflod den 7.5, og døbt i Oxby Kirke den 12.5.1807. Han var gårdmand og fisker i Vandflod og døde der den 24.11.1843, og

begravedes på Oxby Kirkegaard den 10.12.1843, 36½ år gammel. – Han var gift 1.gang i Oxby kirke den 7.3.1830 med pigen Maren Kjerstine Jørgensdatter, 22 år gammel af Vandflod, hvor hun døde den 31.5.1840, 32 år gammel, som datter af gårdmand i Vandflod Jørgen Christensen. – Jævnfør Folketællingen 1840 i Vandflod havde de børnene: Maren Hansdatter 6 år, Maren Kirstine Hansdatter 4 år, og Mette Marie Hansen 2 år gammel. – I gården boede også hans forældre på aftægt, samt et par af hans søskende; og til hjælp på gården havde han to tjenestefolk.

Gift i Oxby Kirke den 19.7.1840 med pigen:

(11) Mette Clausdatter

Hun er født i Vejers, Oxby sogn den 27.2.1810, døbt i Oxby Kirke den 4.3 med forkert mor! Hendes død er ikke fundet! – I Folketællingen 1845 bor hendes svigerforældre af første ægteskab på aftægt i gården, men i 1850'tællingen er aftægtsfolkene der ikke længere. Og ved Folketællingen 1855 er de selv flyttet til Hvidbjerg i Oxby sogn, hvor de også bor i et hus 1860, hvorefter hun forsvinder!

Hun blev gift 2.gang i Oxby Kirke den 4.10.1844 med ungarl Hans Adersen Jessen, født i Aal sogn 1822. Han ses i Folketællingen 1870 at være bosiddende i et hus Blaavand og gift 2.gang med Lene Marie Carlsdatter.

(12) Gregers Hansen

Han er født i Nørreballe, og døbt i Ho Kirke den 12.8.1810; død samme steds den 19.7.1894. – Han var en meget anset mand, og overtog sin første svigerfaders hverv som sogneforstander i Ho Sogn. – Han var 1.gang gift i Ho Kirke den 11.11.1838 med pigen Zidsel Kirstine Sørens datter, da 32 år gammel som datter af gårdejer og sogneforstander i Ho Sogn, Søren Jepsen og hustru Mette Kirstine Mortensdatter. - Gården som han ejede i Nørreballe havde matrikel nr.: 13a, hartkorn 2-3-3-2, samt engene nr. 25 i Mosevraa og nr. 5 i Oxby. – Der findes et fotografi af ham!

Gift 2.gang i Ho Kirke den 20.10.1844 med pigen:

(13) Ane Kirstine Nielsdatter

Hun er født i Nørreballe, og døbt i Ho Kirke den 24.11.1823; døde som aftægtskone i Nørreballe den 30.9.1891. – Der findes et fotografi af hende! – I Folketællingen 1860 har de hans mor Kjersten Gregersdatter, 74 år gammel enke på aftægt, samt børnene: Hans 15 år, Sidsel Kjerstine Abelone 12 år, Niels 10 år, Søren Christian 6 år, Johanne Kjerstine 4 år og Hansine 1 år, som alle er hjemmeboende.

Kilder:

"Ane- og efterslægtstavle for gårdejer og toldopsynsmand i Vejers, Oxby sogn Jeppe Bloch Jørgensen, født 1882 og hustru Nielsine Petrea Jensen, født 1887" af Gert Ravn Nørgaard, Aal 1984, side 13, og på side 17 ses kort over "Nørreballe 1810" med gårdnumrene på!

(14) Niels Cornelius Sørensen

Er født i Øster Oxby og døbt i Oxby kirke den 28.11.1811; død i Sønderballe, Ho sogn den 25.3.1851. – Han var gårdejer i Sønderballe i Ho sogn. Ved Folketællingen 1850 havde de hans svigermor kirsten Boiesdatter, 74 år gammel på aftægt. – Deres fire døtre var da: Kirsten 11 år, Ane Kirstine 6 år, Marianne 4 år og Pedersine 1 år. Deres sidste fælles barn er Nicoline født 2.5.1851!

Gift i Ho Kirke den 13.1.1839 med pigen:

(15) Karen Johanne Pedersdatter

Hun er født i Sønderballe, og døbt i Ho Kirke den 29.10.1813; død i Sønderballe den 1.3.1895, og begravet på Ho Kirkegaard. – Hun blev gift 2.gang i Ho Kirke den 17.2.1852 med ungkarl Hans Tranberg Pedersen Bruun, der var født i Varde Landsogn 1826, hans forlover er broderen Niels Tranberg Bruun, kirkesanger og skolelærer i Ho.

Tipoldeforældre.

(16) Jørgen Jessen Slaikjær

Han er født i Stubbæk i Ensted sogn ved Aabenraa 1777, og døde som husmand og stenhugger i Kolstrup ved Aabenraa efter 1845.

Gift i Øster Løgum Kirke den 25.11.1820 med pigen:

(17) Marie Pedersdatter Duborg

Hun er født i Lügum i Øster Lügum sogn 30.9.1795. Døde i Kolstrup, Aabenraa Landsogn den 14.6.1834. – Hun efterlader sig to sønnerne Jes Nissen Schlaikier og Hans Peter Schlaikier.

(18) Hans Forsum

Han kom fra "Brynning Sogn i Aarhus Stift" læser man i Skrydstrup Sogns kirkebog, da han der i 1818 blev udlagt til Anna From's barnefader til datteren (9) Johanne Marie. (Brynning sogn ses ikke i værket "Trap Danmark", hvorfor denne anelinie stopper her).

(19) Anna From

Hun er født i Skrydstrup sogn i Haderslev Amt den 4.9.1794. Døbt i Skrydstrup Kirke den 7.9, faddere: Dorte Eriksen af Hørlych, Malene Jesses, Laurits Bøjdensen, Ingeborg Lydiche og Christen Nissen af Skrydstrup. - Hun udlagde ovennævnte Hans Forsum til "Barnefader" for sit barn ved dåben i Vedsted Kirke den 9. april 1818.

(20) Bonde Christensen

Han er født i Borre og døbt i Aal Kirke 4.søndag i advent 1774. Død som 84 årig aftægtsmand i Vandflod den 18.4.1860, begravet på Gl. Oxby Kirkegaard den 26.4. – Han var gårdejer af matrikel nr. 5a i Vandflod, hvis hartkorn var på 1-4-2-1 ¼, gården arvedes af sønnen Hans Christian Bondesen, som allerede ejede gården ved Folketællingen i 1834, hvor forældrene da var på aftægt der.

Gift i Henne Kirke den 27.12.1806 med pigen:

(21) Maren Lauridsdatter

Hun var født i Stausø og døbt i Henne Kirke den 9.10.1785. Ved vielsen boede hun i Neder Fidde, Henne Sogn. Død i Vandflod den 26.7.1847, og begravet på Gl. Oxby Kirkegaard. – Familien ses i "Mandtalen over beboere i Oxby Sogn 31.12.1829". - Deres børn var ved Folketællingen 1840: Hans Christian 33 år, Laurids 28 år, Christen Hansen 24 år, Kirsten 23 år, Niels Jensen 20 år, Maren Kirstine 15 år og Kristiane 11 år.

(22) Claus Terkildsen

Han er født i Vejers, og døbt i Oxby Kirke den 9.11.1777; død som fisker og gårdejer i Vejers den 8.2.1834, 57 år gammel. – Ved hans datter (11) Mette's dåb i Oxby Kirke 1810 har præsten noteret en forkert kone og moder til hans barn! – Han ejede gården matrikel nr.: 11 i Vejers med hartkorn 2-4-2-1 ¼ , samt englod nr. 32 af Aal Sogns Enge. Gården blev før 1844 overtaget af gårdejer Bernt Christensen.

Gift i Oxby Kirke den 11.1.1805 med pigen:

(23) Ane Pedersdatter

Hun var født i Vejers, og døbt i Oxby Kirke den 4.4.1784; død som 80'årig aftægtsenke i Vejers den 29.5.1864. – Jævnfør Mandtalslisten i 1829 var der følgende børn: Kirsten 24 år, Mette 19 år, Marianne 17 år og sidst Pernille 8 år.

(24) Hans Sørensen

Han er født i Oxbøl, og døbt i Aal Kirke den 3.1.1778; død som aftægtsmand i Nørreballe i Ho Sogn den 24.4.1839, hvor han var selvejergårdmand af gården matrikel nr.: 13a, som han overtog efter svigerfaderen Gregers Lauritzen.

Gift i Ho Kirke i Nørreballe den 20.4.1809 med pigen:

(25) Kiersten Gregersdatter

Hun er født i gården matr.nr. 13a i Nørreballe, og døbt i Ho Kirke den 11.1.1784; og døde som aftægtsenke hos sin søn i Nørreballe den 10.1.1867. Hun er søster til nr. (27) herunder. – Deres børn var ved mandtallet i 1829: Niels Christian 16 år, Nels Cornelius 15 år, Søren 18 år, Lene 13 år. – På aftægt i gården var tillige Gregers Lauritzen 82 år og hans hustru Lene Nielsdatter 75 år.

(26) Niels Terkildsen

Han er født i Oxbøl, og døbt i Aal Kirke den 1.6.1766; døde i Nørreballe i Ho Sogn 21.1.1826. – Han var gift 1.gang i Aal Kirke den 12.6.1795 med pigen Anna Sørensdatter af Schiødstrup. – Samme år

køber han gården matrikel nr.: 6a af Nørreballe, hvis hartkorn var på 2-1-2-0. Til gården hørte også engparceller i Mosevraa og Tane.

Gift 2.gang i Ho Kirke den 2.11.1822 med pigen:

(27) Abelone Gregersdatter

Hun er født i gården matrikel nr. 13a i Nørreballe, og døbt i Ho Kirke den 8.5.1785. Død som 86'årig aftægtsenke i Sønderballe i Ho Sogn den 29.7.1871, hvor hun var gift 2.gang i Ho Kirke den 15.2.1835 med enkemand og husmand Simon Nielsen af Sønderballe.

(28) Søren Nielsen Tevel

Han er født i Tebelgaard i Henne sogn 1760, men ikke døbt i Henne Kirke. Han døde som aftægtsmand i Øster Oxby den 12.10.1832, 72 år gammel. – Han var gift 1.gang i Oxby Kirke den 15.12.1793 med pigen Anna Jesdatter af Oxbye, der var død ved Folketællingen 1801 i Øster Oxby, hvor han var gårdmand og havde datteren Johanne på 5 år hos sig. På aftægt i gården 1801 var tillige hans svigermor Johanne Christensdatter, 73 år, og dennes 2.mand Niels Berentzen.

Gift 2.gang i Henne Kirke den 10.4.1801 med pigen:

(29) Anna Kierstine Lauritzdatter

Hun er født i Kløvgaard, og døbt i Henne Kirke den 23.7.1775; og døde som aftægtsenke i Øster Oxby den 9.8.1841, 66 år gammel. – I mandtalslisten 1829 ses de af have aftægt i deres gård i Øster Oxby hos datteren Ane Sørensdatter 27 år og gift med Jes Pedersen 37 år, i huset bor også Niels Cornelius Sørensen 18 år gammel og sømand.

(30) Peder Sørensen Burgaard

Han er født i "Burgaard" 1776 og døbt i Billum Kirke "Dom. Exandis". Ved Folketællingen 1834, er han 54 år gammel og gårdejer af matrikel nr.: 19a i Sønderballe, Ho sogn, hvis hartkorn var på 1-7-3 $\frac{3}{4}$ med tilhørende engarealer i Ho og i Mosevraa, Oxby sogn. -. Han døde i Sønderballe den 11.11.1843, 67 $\frac{1}{2}$ år gammel.

Gift i Ho Kirke den 15.11.1812 med pigen:

(31) Kirsten Kirstine Boiesdatter

Hun er født i Sønderballe, og døbt i Ho Kirke den 26.12.1776, og døde i Sønderballe den 2.6.1860, 83 år gammel. - Ved Folketællingen 1834 ses børnene: Karen Johanne 21 år, Boje Søren 19 år, Jens Søren 17 år og hans søstersøn Sørensen Sørensen 24 år og matros.

2 x Tipoldeforældre.

(32) Jes Hansen Schlaikier

Han er født i Sønder Hostrup 6.1.1750, og døde i Kolstrup i Aabenraa Landsogn den 2.5.1812. Han var husmand i Stubbæk i Ensted Sogn.

Gift i Ensted Kirke den 28.4.1791 med pigen:

(33) Marie Pedersdatter

Hun er født i "Assenholm" i Kipleve Sogn i Aabenraa Amt. Død i Kolstrup efter 1812.

Kilder:

Meddelelser af Karsten Hjort-Sørensen, Vestparken 43. 6840 Oksbøl. "Trap Danmark", 4.udgave, bind-IX, side 487, samt side 484 – 491.

(34) Peter Jepsen Duborg

Han er født i Øster Løgum sogn den 18.12.1774, og døde også der den 2.6.1832; efter i en årrække at have drevet slægtens gård der.

Gift i Øster Løgum Kirke den 31.10.1794 med:

(35) Sindet Petersdatter

Hun er født i Hovslund, Øster Løgum sogn den 23.3.1765 og døde i Øster Løgum den 18.3.1827.

Kilde:

"Trap Danmark", 4.udgave, bind-9 side 431, samt siderne 429-435.

(36) & (37) kendes ikke!

(38) Rasmus From

Han var gårdmand i Skrydstrup Sogn, og gift med:

(39) Valborg

De fik 7.9.1794 fik datteren Anna døbt i Skrydstrup Kirke.

(40) Christen Hansen

Han var født på "Engvei" i Sønderbøl og døbt i Aal Kirke den 24.1.1735. Ved vielsen kom han fra Janderup sogn, og 2.12.1771 fæster han et boelssted i Borre af Hesselmed, med et hartkorn på 0-6-0-2 samt flere engstykker i Aal Mærsk Enge. - Folketællingen 1787 er han 52 år, enkemand og boelsmand i Borre; han troloves 2.gang i Aal Kirke den 4.4.1788 med Bodild Bertelsdatter. Ved Folketællingen 1801 er han "husmand med jord" og da gift 3.gang med Inger Hansdatter der er 56 år gammel. – Han døde i Borre og begravdes på Aal Kirkegaard den 24.6.1809, da 74 år gammel.

Gift i Aal Kirke den 6.11.1770 med pigen:

(41) Dorthé Cathrine Hansdatter

Hun er født i Søjehuse, og døbt i Aal Kirke den 8.1.1742; og døde i Borre, og begravdes på Aal Kirkegaard den 26.5.1787, da 45 år gammel. – Ved Folketællingen 1787 ses kun datteren Anne Christensdatter 8 år gammel i hjemmet.

(42) Lauritz Hansen

Han er født ca. 1744, og døde den 22.11.1829 som aftægtsmand i Neder Fidde, Henne Sogn hos sønnen gårdmand Hans Lauridsen, da 85 år gammel. – Han herskabskusk på Hennegaard og i perioden 1776-83 bolsmand i Klinting i Henne Sogn, hvor han selv ejede lidt jord med et hartkorn på 0.2.2.0 af Klinting-X, samt fæstede et hus af Hennegaard med et jordtilliggende på 0.1.3.2 i Klinting-IX. – I 1785 var de flyttet til "Stausø", for siden at flytte til "Neder Fidde" i Henne sogn. – Læs om "Gårdene i Klinting" i Vardesyssel Aarbog-2000!

Gift i Sønder Vium Kirke den 11.6.1775 med pigen:

(43) Dorte Boylesdatter

Hun er født ca. 1742, og døde som aftægtskone i Neder Fidde den 28.2.1829, 87 år gammel. – Af deres børn døbt i Henne Kirke kendes: Hans, døbt 27.6.1776. – Bøje, døbt 16.5.1779. – Kirsten Marie, døbt 11.2.1781. – Christen, døbt 3.8.1783 og begravet 16.6.1798. – Maren, født i Stausø, døbt 9.10.1785 (se her side 63, nr.21).

Kilde bl.a.:

"Specification paa strøgodssets hartkorn i Riiberhuus Amt 1778" (kopi fra Rigsarkivet. RTK.313.6); kopi i mine samlinger.

(44) Terchel Bachensen

Han er født i "Weiers Bye" og døbt i Oxby Kirke den 24.10.1728 (pag.88a). Han døde i Vejers, som aftægtsmand, og begravedes på Gl. Oxby Kirkegaard den 29.10.1802 (pag.163a). – Han var gårdmand og fisker i Vejers By. I Bygningsskatten 1802 er han selvejer af et hus, med et hartkorn på 0-6-1-2, der senere bliver til matrikel nr.21.

Gift i Oxby Kirke den 12.2.1762 med pigen:

(45) Mette Clausdatter

Hun er født i "Brichgaard" ved Børsmose, og døbt i Aal Kirke den 4.12.1735. Død i Vejers og begravet på Oxby Kirkegaard den 27.2.1788 (pag.156a). – Hun var ved vielsen i huset hos hendes farbror, gårdmand Jørgen Clausen i Vejers.

(46) Peder Jensen

Han er født i Vejers, og døbt i Oxby Kirke den 8.5.1757. Død som aftægtsmand i Vejers den 3.9.1825. – Han var gårdmand i Vejers, hvor han ejede en halvgård ved Bygningsskatten 1802 med hartkornet 2-1-2-2, der i 1837 får matrikel nr. 11a af Vejers By.

Gift i Oxby Kirke den 30.11.1781 med pigen:

(47) Kiersten Boyesdatter

Hun er født i Øster Bredmose, døbt i Oxby Kirke den 22.2.1758. Hun døde i Vejers den 3.8.1827. – De ses begge nævnt i "Vardesyssel Aarbog 1989" side 112. – Ved Folketællingen 1801 ses børnene: Jens, 18 år. – Anna, 16 år. – Boye, 12 år, overtager senere gården i Vejers. – Anna, 9 år gammel.

(48) Søren Mouritzen

Han er født i "Broenggaard", og døbt i Aal Kirke den 28.11.1748. Død i Oxbøl, Aal sogn den 26.12.1806, 58 år, 3 uger og 5 dage gammel (pag.27b). – Han var gårdmand og lægdsmand. Hans fæstebrev er udstedt på herregården Hesselmed den 29.6.1774 (pag.101a) på den gård i Oxbøl By, som Therchild Nielsen lige er fradød, på de konditioner af han ægter enken, betaler sine skatter og svarer landgilde af hans fæstede helgård med et hartkorn på 5-6-0-0.

Gift i Aal Kirke den 7.10.1774 med enken:

(49) Kiersten Hansdatter

Hun er født i "Broenggaard", og døbt i Aal Kirke den 27.6.1746. Død i Oxbøl den 3.6.1814, og begravedes på Aal Kirkegaard den 11.6, da 68 år gammel enke i Oxbøl. – Hun var gift 1.gang i Aal Kirke den 30.1.1765 med Therchild Nielsen, der døde i Oxbøl den 19.9.1773.

(50) Gregers Lauritzen = (54)

Han er født i landsbyen "Sædding" i Guldager sogn, Skast Herred; og døbt i Guldager Kirke den 8.10.1747. Død i kirkebyen "Nørreballe" i Ho sogn den 8.5.1830, hvor han havde været selvejer af en halvgård, hvis hartkorn ved Bygningsskatten 1802 var på 1-7-3-0 $\frac{3}{4}$. – Han var gift 1.gang i Ho Kirke den 7.11.1777 med Kiersten Pedersdatter, der døde i Nørreballe og begravedes på Ho Kirkegaard den 23.1.1783, 36 år gammel (pag.154b). – I 1.ægteskab var der børnene: Anna, døbt 16.4.1778 og Lauritz, døbt 30.7.1780.

Gift 2.gang i Ho Kirke den 2.5.1783 med pigen:

(51) Leene Nielsdatter = (55)

Hun er født i Sønderballe, Ho sogn og døbt i Ho Kirke den 26.12.1757 og døde som aftægtsenke i Sønderballe den 2.7.1843, 85½ år gammel. – Deres fælles børn født i Nørreballe er: Kiersten, døbt 11.1.1784. – Abelone, døbt 8.5.1785. – Niels Backensen, døbt 27.5.1787. – Anna Dorthea, døbt 26.7.1789. – Peder Lassen, døbt 20.10.1793. – Jørgen Henrich, døbt 17.1796; alle i Ho Kirke.

(52) Therchild Nielsen

Han var født i ca. 1725. Døde i Oxbøl 48 år gammel, og begravedes på Aal Kirkegaard den 19.9.1773. - Hans fæstebrev er udstedt på Hesselmed Hovedgaard den 14.2.1757 (pag.56a-b), og er på en ejendom i "Oxebølle Bye", hvis hartkorn var 0-6-2-2. – Han var gift 1.gang i Aal Kirke den 23.3.1757 med pigen Anne Christensdatter af Gedbjerg i Aal sogn, som døde i Oxbøl 30 år gammel, og begravedes i Aal den 22.7.1764.

Gift 2.gang i Aal Kirke den 30.1.1765 med pigen:

(53) Kiersten Hansdatter

Hun er født i "Broenggaard", døbt i Aal Kirke den 27.6.1746. Døde som aftægtsenke i Oxbøl 68 år gammel og begravedes i Aal 3-6-1814. Hun er den samme som nr.(49) på foregående side her!

(54) Gregers Lauritzen = (50)

Gift i Ho Kirke den 2.5.1783 med pigen:

(55) Leene Nielsdatter = (51)(56) Niels Jensen Colle

Han var født i "Colle", Nørre Nebel sogn 17.. – De var trolovet i Henne Kirke den torsdag den 6.5.1756. Han ses som forlover ved en vielse i Henne Kirke 6.4.1763 (pag.71b), hvor han da var bosiddende i "Tebelgaard" i Henne sogn. - Øvrige oplysninger haves ikke p.t.!

Gift i Henne Kirke den 10.10.1756 med pigen (pag.67a-2):

(57) Maren Adzersdatter

Hun var født i Stausø, og døbt i Henne Kirke den 31.8.1732. - Forlovere ved deres vielse i Henne Kirke var: Christen Jensen af Colle og Niels Sørensen af Stausø. Hendes død er ikke fundet!

(58) Lauritz Jensen

Han er født i "Kløvgaard", døbt i Henne Kirke den 12.12.1738. Død i "Kløvgaard" og begravet på Henne Kirkegaard den 15.7.1804, 66 år. – Han overtog ¼ fæstet af gården "Kløvgaard" efter forældrene, hvilket ses af et fæstebrev udstedt 11.9.1762 på Ribe Domkirkes Contor, og underskrevet af Jens Rahr og Conrad Wedel.

Gift i oktober 1764 med:

(59) Marie Andersdatter

Hun født i ca. 1740, kaldes ofte for "Marina". Hun døde i "Kløvgaard", og begravedes på Henne Kirkegaard den 5.5.1811, 72 år gammel. – Deres børn og nogen efterslægt ses i kilden herunder.

Kilde: "Vardesyssel Aarbog 1998" side 33 – 34.

(60) Søren Backensen

Han er født i "Buurgaard", døbt som "Søvren" i Billum Kirke den 13.8.1747 (pag.300a). Død i Buurgaard, og begravet i Billum den 26.9.1790, 44 år gammel (pag.288). Han overtog fæstet af "Buurgaard" efter sin far den 1.5. 1770, hvilket ses af et fæstebrev som han underskrev på Hesselmed denne dag.

Gift i Billum Kirke den 27.10.1770 (pag.49) med pigen:

(61) Johanne Pedersdatter

Hun var født i "Billumgaard", døbt i Billum Kirke den 19.4.1747 (pag.299a). Hun døde i "Buurgaard" 43 år gammel af tuberkulose, og begravedes på Billum Kirkegaard den 15.8.1790 (pag. 288).

Kilder bl.a.: Bogen "Janderup & Billum Sogne" bind-2 side 156. – Samt "Hesselmed Fæsteprotokol 1725-1808" pag.83b (kopi i mine samlinger); og "Hesselmed Skifteprotokol 1758-1808" pag. 430a-; (G.459-27 i Landsarkivet i Viborg) kopi heraf haves i mine samlinger!

(62) Boie Sørensen

Han er født i "Sønderballe", og døbt i Ho Kirke den 9.9.1735 (pag.215b). – Han var gift 1.gang i Ho Kirke den 8.12.1763 (pag. 116b) med pigen Anna Lasdatter af Nørreballe, der begravdes i Ho den 9.9.1769, 24 år. Han var da skipper i Sønderballe og ejer af en gård med hartkorn 1-6-1-0. - Med Kgl. Bevilling dateret Christiansborg Slot den 5.oktober 1770, fik han lov til, at indgå nyt ægteskab med sin slægtning i 3'die led. Han døde i Sønderballe og blev begravet på Ho Kirkegaard den 24.3.1786, 50 år gammel.

Gift 2.gang i Ho Kirke den 30.11.1770 (pag.120a) med pigen:

(63) Karen Jørgensdatter

Hun er født i "Sønderballe", og døbt i Ho Kirke den 5.1.1744 (pag.235a). Hun bliver gift 2.gang i Ho Kirke den 24.11.1786 med sin slægtning i 3'die led Jens Jessen fra Janderup, der ved vielsen overtager gården i Sønderballe, hvilket bl.a. ses i Folketællingen 1787 (pag.37 nederst), hvilket også ses i 1801 (pag.60a). – Hun døde i Sønderballe den 2.7.1824, 80 år gammel og begravdes i Ho.

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Udklip af Ho Sogn fra Videnskabernes Kort 1801.

3 x Tipoldeforeldre.

(64) Hans Hansen Schlaikier

Han var født i Sønder Hostrup ved Aabenraa den 23.11.1698 og døde 85 år gammel på aftægt i Sønder Hostrup 8.11.1783, efter at have været Gravensteensk boelsmand i Sønder Hostrup i en lang årrække.

Gift med pigen:

(65) Margrethe Hansdatter

Hun er født i Felsted ved Aabenraa 1715, og døde på "Gravensteen" 85 år, 1 måned og 18 dage gammel, den 20.3.1800 og blev begravet i Sønder Hostrup. – Hun havde været enke i 16½ år. – Deres børn var:

1. Hans Slaikier, gift på bolet med Kiersten Finckes, og har børnene Hans, Erich og Margreth.
2. Jes Slaikier (ane-32) boende i Kolstrup i Aabenraa Landsogn, gift med Marie Pedersdatter (ane-33), de har børnene Hans, Jürgen.
3. Per Slaikier som bor i Winggaard i Kværs sogn og er gift med Margreth Richelsen, og har datteren Marie Margreth Slaikier.
4. Mett Slaikier er gift med "Grau" bolsmand Hans Nissen i Sønder Hostrup. Deres børn er: Hans, Jes og Margreth Nissen.

(66) Peder Madtzen

Han boede i "Assenholm" i Kiplevej sogn i Sønderjylland. – Gift med:

(67) Ann Pederskone

Mere herom i Kiplevej Lokalhistoriske Arkiv samt i Landsarkivet på Haderslevvej i Aabenraa.

(68) Jep Nissen Duborg

Han er født 1734, og døde i Øster Løgum den 18.12.1794.

Gift i Løjt Kirke den 21.2.1773 med pigen:

(69) Maren Jensdatter

Hun er født i Løjt Kirkeby den 7.3.1747 og døde i Øster Løgum den 16.4.1814.

(70) Peder Jepsen

Han er født i "Strandelhjørn" i Bevtoft sogn.

Gift i Øster Løgum Kirke den 28.9.1759 med:

(71) Sindet Rasdatter

Hun er født i "Hovslund" i Øster Løgum sogn 1727 og døde der.

Kilde:

Oplysningerne om anerne (64) til og med (71) har jeg modtaget af: Karsten Hjort-Sørensen, Vestparken 43. 6840 Oksbøl.

(72) til og med (79) kendes ikke!

(80) Hans Pedersen

Han er født i en ejendom på "Engvei" i Oxbøl 1706 (KB.defekt) og døde 1770 i en gård på Engvei i "Sønderbøl" og begravedes på Aal Kirkegaard den 24.5.1770(pag.53a), 64 år gammel. – Han fik 22.11.1727 udstedt et fæstebrev på Hesselmed på sin mors iboende sted på Engvei i Sønderbøl, hvis hartkorn var: 0-0-1-2 (pag. 3a). - Skiftet ses i "Hesselmed Skifteprotokol 1758-1808" og er dateret 24.1.1773, pag. 255-256. - Kopier af begge dokumenter findes i mine samlinger!

Gift i Aal Kirke den 30.12.1726 (pag.1b) med pigen:

(81) Anna Bundesdatter

Hun er født i Skiødstrup, og døbt i Aal Kirke den 31.8.1699 (pag.16a). Ved vielsen havde hun ophold i Oxbøl. Død i ejendommen på "Engvei" i Sønderbøl ved Oxbøl, og begravet på Aal Kirkegaard den 4.11.1754, uden alders angivelse (pag. 35a). - Trolovet i Aal Kirke den 4.12.1726. – Ved hendes søn Bunde's dåb i Aal Kirke 1.søndag i advent 1728 ses hende far blandt fadderne(pag.13-16)!

(82) Hans Jessen

Han er født i "Søhuse" 1706 og døde i Søhuse 78 år gammel, og begravedes på Aal Kirkegaard "Festo Novi. Anni." 1784, Trolovet 1.gang i Aal Kirke den 27.9.1730. – Han underskrev et fæstebrev på gården i Søhuse, dateret Riiber Hospital den 14.1.1733 (kopi haves). - Trolovet 2.gang i Aal Kirke 22.6.1746 med Karen Knudsdatter, hun døde i Søhuse 67 år gammel og begravedes i Aal "Festo Litan." 1773 (pag.62b).

Gift i Aal Kirke den 24.12.1730 (pag.3a) med pigen:

(83) Anna Madzdatter

Hun er født i Søjhus og "døde i barselssengen efter at være forløst med et dødfødt barn" Søjhus den 23.4.1746, uden alders opgivelse (pag. 20b). – Skiftet efter hende findes i "Hesselmed Skifteprotokol 1725-1758" pag. 256a – 257b (kopi i mine samlinger); heri nævnes hendes bror Peder Madsen i Oxbøl, som formynder for børnene.

(84) til og med (87) kendes ikke!

(88) Bachen Nielsen

Han er født i Outrup By og sogn ca. 1691 og døde i Vejers, hvor han var gårdmand og fisker. Død i Nørre Vejers og begravedes på Oxby Kirkegaard den 24.2.1771, 80 år gammel.

Gift i Oxby Kirke den 14.12.1727 (pag.116b) med pigen:

(89) Maren Terchelsdatter

Hun er født i Nørre Vejers ca. 1698, hvor hun også døde, og begravedes på Oxby Kirkegaard den 9.1.1765, 66 år gammel.

(90) Claus Christensen

Han blev cirka 1693 fæster af den halve "Brichgaard" ved Børsmose i Aal sogn, som da hørte under Søvig Gods i Outrup sogn, hartkornet var 1720 ansat til 3-0-0-1. – Han var gift 1.gang i Aal Kirke 1692, idet man i Aal kirkebog pag.4a dette år læser: "Onsdag den 10.august døbt Karen Madzdatters 1.barn af Brich og Claus Christensen, da tjenende Niels Andersen i Hoe; født efter trolovelsen og kaldet Povel". - Han døde i Børsmose uden aldersangivelse, begravedes 4.søndag efter Hellig Trekonger, som var den 31.januar 1746 (pag. 19b).

Gift 2.gang i Aal Kirke den 3.3.1728 (pag.1b) med:

(91) Mette Olufsdatter

Hun var født i Børsmose by 17.3, og døbt i Aal Kirke den 21.3.1700 (pag.16b). Død i Børsmose 73(?) år gammel, og begravet på Aal Kirkegaard den 8.6.1768 (pag.48). – Hendes aldersangivelse ved døden er tilsyneladende forket!

Kilder:

"Vardesyssel Aarbog 1984" side 52-58. – "Aal Sogns Kirkebog 1691-1726" udgivet Aal 1991.

(92) Jens Pedersen

Han er født i Øster Vejers, døbt i Oxby Kirke den 25.12.1731 (pag. 101a) og døde som selvejergårdmand af faderens gård i Øster Vejers, hvis hartkorn i 1778 var på 2-1-2-2 og da i selveje. Han begravdes på Oxby Kirkegaard den 15.8.1790, 59 år (pag.157a).

Gift i Aal Kirke den 4.2.1756 (pag.11a) med:

(93) Anne Hansdatter

Hun er født i "Broenggaard", døbt i Aal Kirke den 10.8.1732 (pag.30). Død i Vejers og begravet på Oxby Kirkegaard den 12.6.1791, da 58 år gammel (pag.157b).

Kilde.

"Specification over Strøgods 1778 i Riiberhuus Amt"; nu i Rigsarkivet Rentekammeret RTK-313.16 (kopi i mine samlinger).

(94) Boje Nielsen

Han er født i Sønderballe, døbt i Ho Kirke den 26.10.1727 (pag.85a). Han overtog svigerfaderens andel af "Øster Bredmosegaard" i Øster Bredmose, hvis hartkorn i 1778 var på 4-1-1-1. Han døde 59 år gammel og blev begravet på Oxby Kirkegaard den 22.11. 1786. Ved begravelsen i kirke talte præsten over "Joh. 14-14".

Gift i Oxby Kirke den 25.2.1757 med:

(95) Anne Gundesdatter

Hun er født i Øster Bredmose, døbt i Ho Kirke den 28.8.1735 (pag.214b). Hun døde i hendes fødehjem i "Øster Bredmosegaard", og begravedes i Oxby den 14.5.1795, 60 år gammel (pag.159b).

Kilde:

"Specification over Strøgodsset 1778 i Riiberhuus Amt" (RTK-313.16 i Rigsarkivet).

(96) Mogens Christensen

Han er født i "Langsigaard" i Lunde sogn 1723 (KB ikke bevaret). Død sammen med sin hustru i "Nørre Broenggaard" og begravet på Aal Kirkegaard den 3.4.1754 (pag. 29a, nr.13). Han var gårdfæster under Hesselmed af Nørre Broenggaard, hvis hartkorn var på: 4-3-0-1½. Skiftet efter dem er meget omfangsrigt og særdeles interessant, idet der i boet indgår flere navngivne sølvskeer, stalden er fuld kreaturer og gårdens øvrige inventar er ved god magt. – Trolovet i Aal Kirke den 18.9; og siden –

Gift i Aal Kirke den 17.10.1748 (pag. 8b) med:

(97) Maren Sørensdaughter

Hun er født i "Nørre Broenggaard", døbt i Aal Kirke den 16.6.1728 (pag. 9b-10a) og døde sammen med hendes mand i hendes fødehjem, begravet på Aal Kirkegaard den 3.4.1754 (pag. 29a, nr.14). – Hendes bror Niels Sørensen overtager fæstet af gården 9.1.1755, og lover samtidig at opfostre, beklæde og opdrage Maren og Mogens tre sønner indtil de bliver 18 år gamle og kan forsørge sig selv.

Kilder:

"Hesselmed Skifteprotokol 1725-1758", pag. 387b – 392b; samt "Hesselmed Fæsteprotokol 1725-1808", pag. 45a – 45b (kopier af begge protokoller i min samling).

(98) Hans Christensen

Han er født i "Nørre Broenggaard" i Aal sogn 1703 (KB defekt) og døde i "Sønder Broenggaard" 1770 (pag. 52b) 67 år gammel, og blev begravet på Aal Kirkegaard den 15.2.1770 (pag. 52). – Han fik 30.12.1729 på Hesselmed udstedt et fæstebrev på Sønder Broenggaard

som han overtog efter Bÿrge Hendrichsen der forlod gården i "armod", gårdens hartkorn var da på: 4-3-0-1½.

Gift i Oxby Kirke den 5.2.1730 (pag. 118b):

(99) Mette Nielsdatter

Hun er født i "Mosevraa", døbt i Oxby Kirke den 4.6.1710 (pag. 29a). Død i "Sønder Broenggaard" 59 år gammel, og begravedes på Aal Kirkegaard den 24.12.1769 (pag. 51).

Kilde:

"Hesselmed Fæsteprotokol 1725-1808" pag. 8a.

(100) Lauritz Hansen = (108)

Han er antagelig født i landsbyen "Fourfeldt" i Guldager sogn. Ved vielsen blev han fæster af en halvgård i "Sædding" i Guldager sogn, hvis hartkorn var på 3-4-2-½ og som i 1740 hørte under Ølufgaard, hvortil han svarede 5 rigsdaler og 5 mark i landgilde. I 1757 ses han at vidne i en sag på Skast Herredsting.

Gift med:

(101) Anna Gregersdatter = (109)

Hun antages at være født i "Sædding", hvis fødegård hendes mand overtager ved vielsen.

Kilde & noter:

Vardesyssel Aarbog 1998, side 72-76 (han ses vidne i originalsagen, der indgår i Justitsprotokol for Skast Herred 1757, og som nu opbevares i Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg). – Kirkebogen i Guldager sogn er periodevis mangelfuld, hvilket gør, at vi ikke kender disse personers død og levealder!

(102) Niels Nielsen "Backensen" = (110)

Han var født i Oxby, og døbt "Niels" i Oxby Kirke den 14.1.1714 (pag.39a). - Ved hans død kaldes han af ukendte årsager i Oxby Kirkebog for "Niels Nielsen Backensen", og er da skipper og

gårdmand i Sønderballe 56 år, begravet på Ho Kirkegaard den 17.10.1770 (pag. 149a).

Gift i Ho Kirke den 12.2.1751 (pag.126a) med:

(103) Apelone Christensdatter = (111)

Hun er født i Sønderballe, døbt i Ho Kirke den 9.11.1721. Død sammesteds, og begravet på Ho Kirkegaard den 26.6.1799, 78 år gammel (pag. 161a). Ved Folketællingen 1787 bor hun som 66 årig enke efter 1'ste ægteskab til aftægt i sit hjem, som da beboes af matros Simon Nielsen med familie (pag. 37).

(104) til og med (105) er pt. ukendte!

(106) Hans Christensen = (98)

Han er født i "Nørre Broenggaard" ca. 1703, døbt i Aal Kirke (dåben ikke indført i KB; - død i "Sønder Broenggaard" i Marts 1770, da 67 år gammel. Begravet på Aal Kirkegaard den 4.4.1770 (pag. 52, no.11). – Han fik på herregården Hesselmed den 30.12.1729 udstedt et fæstebrev på "Sønder Broenggaard" i Aal sogn, som han overtog efter Byrge Henrichsen der forlod gården i armod. Gårdens hartkorn var da på: 4-3-0-1½.

Gift i Oxby Kirke den 5.2.1730 (118b) med:

(107) Mette Nielsdatter = (99)

Hun er født i Mosevraa, døbt i Oxby Kirke den 4.6.1710 (pag. 24a); og døde i "Sønder Broenggaard" i marts måned 1770 da 59 år gammel (pag. 51). Deres 16'årige datter Maren begravedes ugen efter på Aal Kirkegaard, hvilket kunne tyde på, at mor og datter er død af samme sygdom (tuberkulose).

(108) Lauritz Hansen = (100)

Læs om ham på side 78 her i bogen. – Gift med:

(109) Anna Gregersdatter = (101)

Se videre om hende og kilderne til dem her i bogen på side 78!

(110) Niels Nielsen "Bachensen" = (102)

Læs om ham på side 78 her i bogen!

Gift i Ho Kirke den 12.2.1751 (pag. 126a) med:

(111) Apelone Christensdatter = (103)

Læs om hende på side 79 her i bogen.

(112) Jens Nielsen

Han overtog fæstet af sit fødehjem, en halvgård i Colle i Nr. Nebel sogn, hvor han ses 1743 med et hartkorn på 3-6-2-2½. Gården får senere matrikel nr. 1 i Colle.

Kilder:

"Vardesyssel Aarbog 1992" side 35. – "Nørre Nebel og Lydum Sogne" af H.K. Kristensen, Nr.Nebel 1958, side 176.

(113).....(114) Adzer Ollufsen

Han er født i Lønnehede. – Han fæster sammen med Niels Sørensen i Stausø en gård som ejes af Hennegaard med et samlet hartkorn på 3-7-0-0. I 1748 køber han gården i selveje, og betaler herfor 30 rigsdakler sølv pr. tønne hartkorn. Kilden hertil er: "C.4-196 pag. 230". – De har en søn Oluf der bliver gårdmand i Klinting, hvor han dør 1767 og skiftet efter Oluf og han kone Else Laustdatter ses i Ribe Amts Skifteprotokol "B.9-1218" (kopi her hos mig).

Gift i Henne Kirke den 27.9.1731 (pag. 45b) med:

(115) Maren Christensdatter

Hun er født i Stausø, Henne sogn og døde før 1764.

Kilder:

Utrykt manuskript "Henne – Lønne Sognes Kirkebøger, vielser 1682-1765" af Fritz Schönwandt, Gentofte 1992. – Kopi af Hennegaard Godsarkiv i mine samlinger her.

(116) Jens Sørensen

Han var fæster efter sin far af en ¼ gård i Kløvgaard, hvortil der blev udstedt et fæstebrev den 25. oktober 1736 af Henrich Bötticher og Conrad Wedel, begge kirkeværger ved Ribe Domkirke (kopi heraf i mine samlinger). For fæstebrevet betalte han 9 slettedaler i indfæstning. Han døde før 1760 (hvor kirkebogen ikke er bevaret).

Gift ca. 1736 med:

(117) Karen Lauritzdatter

Hun er født cirka 1707 og døde i Kløvgaard 60 år gammel, begravet på Henne Kirkegaard den 26.4.1767 (pag.143b).

Hun drev gården videre efter mandens død til sønnen Laurids i 1762 kunne overtage fæstet af gården i Kløvgaard, se (58) her på side 71!

Kilder:

Se "Vardesyssel Aarbog 1998" side 33. – Utrykt manuskript "Nogle gårde i Henne Sogn" af Jørgen Peder Jørgensen, Sønderborg

(118) Anders(119)

De kendes ikke pt!

(120) Backen Christensen

Han var født ca. 1714 og døde i "Buurgaard" i Billum sogn 1770, 56 år gammel. Begravet på Billum Kirkegaard den 22.3.1770 (pag. 39). Han overtog svigerfaderens part af Buurgaard ved trolovelsen den 29.10.1744 i Billum Kirke (pag.293b).

Gift i Billum Kirke den 24.11.1744 (pag.293b) med pigen:

(121) Anna Sørensdatter

Hun var født i "Buurgaard" og døbt i Billum Kirke den 25.5.1724 (pag.236b). Hun døde som sin mand "af en her i sognet smitsom sygdom" i Buurgaard 46 år gammel, og begravedes på Billum Kirkegaard den 11.3.1770 eller "D. 2da Qvabrages." (pag.39 nederst).

– Deres søn Søren Backensen overtager fæstet gården efter forældrene, jævnfør fæstebrev udstedt på Hesselmed den 1.5.1770.

Kilder:

Bogen "Janderup og Billum Sogne" bind-2 side 156. – Skiftet efter ham ses i "Hesselmed Gods Skifteprotokol 1758 – 1808" pag. 205-208, dateret 9. april 1770. – "Hesselmed Gods Fæsteprotokol 1725 – 1808" pag. 83b (renskrevede dokumentkopier fra begge protokoller findes i mine samlinger).

(122) Peder Sørensen

Han var født 1704 og døde i "Billumgaard" 49 år gammel, og begravedes på Billum Kirkegaard den 31.8.1753 (pag.319a nederst). Trolovet i Billum Kirke 1733 (pag.266a) og gift 1.gang i Billum Kirke 1734 med Anne Laugesdatter der døde i Billumgaard 1735, hun stammede fra gården matrikel nr.4a i Billum. – Skiftet efter ham der er meget fyldestgørende blev udfærdiget på Hesselmed den 15.11.1753.

Gift i Billum Kirke den 26.2.1736 (pag.269b) med pigen:

(123) Mette Thuesdatter

Hun var født i "Annexpræstegaarden" i Kjelst, Billum sogn. Hun blev trolovet 2.gang i Billum Kirke den 5.12.1754 (pag.323b) med Christen Knudsen af Janderup, der fik fæstebrev på gården den 5.12. 1754. Han døde i Billumgaard 1808.

Kilder:

Bogen "Billum og Janderup Sogne" bind-2 side 135-136 og 127. – "Hesselmed Gods Skifteprotokol 1725-1758" pag. 370b-375b. – "Hesselmed Gods Fæsteprotokol 1725-1808" pag. 44b. – Kopier af Hesselmed Godsarkiv ingår i mine samlinger, hvorfra der kan leveres renskrifter af disse!

(124) Søren Boysen

Han var født i Sønderballe ca. 1698, blev senere skipper og boede der da han blev gift 1.gang i Ho Kirke den 8.1.1730 med Kiersten Lauritzdatter af Nørreballe, der døde i Sønderballe og "var 35 aar, 8 Maaneder og nogle dage gl.", hun begravedes på Ho Kirkegaard den

1.5.1731 (pag.183a). – Skipper Søren Boysen døde i Sønderballe, og blev begravet på Ho Kirkegaard den 10.3.1762, 64 år gammel (pag.144a).

Gift 2.gang i Ho Kirke den 5.12.1734 (pag.121a) med pigen:

(125) Anne Madsdatter

Hun var ved vielsen af "Westerballe" i Ho sogn. Død som enke i Sønderballe og begravet på Ho Kirkegaard den 22.11.1775, da 77 år gammel (pag.152a).

Kilder:

Se "Vardesyssel Aarbog 1993" nederste afsnit på side 68, hvor han nævnes i skiftet efter afdøde Mette Bertelsdatter, død i Ho 1753.

(126) Jørgen Nielsen "Japsen"

Han var født i Sønderballe, og døbt i Ho Kirke den 2.3.1707 (pag.21a), hvor han senere overtog hvervet som sømand og gårdejer i Sønderballe efter faderen. Han arvede i 1754 ialt 52 rdl. 5 mark og 6 2/3 skilling efter faderens slægtning, afdøde Mette Bertelsdatter der døde i Ho 1753. – Ved Folketællingen 1787 er han 81 år gammel og enkemand, han har da en tjenestepige til sin hjælp og får ophold hos sin datter Karen Jørgensdatter(63) i Sønderballe, hvor han døde 84 år gammel, og begravedes på Ho Kirkegaard den 8.7.1791 (pag.157b), med tilnavnet "Japsen"!

Gift i Ho Kirke den 3.12.1739 (pag.122b) med pigen:

(127) Maren Jensdatter

Hun er født i Sønderballe, og døbt i Ho Kirke den 21.5.1705 (pag.16b), og døde på aftægt hos sin datter Karen Jørgensdatter (63) i Sønderballe 77 år gammel, begravet på Ho Kirke-gaard den 8.12.1783 (pag.154b).

Kilder:

"Vardesyssel Aarbog 1993" side 72 (6te søskendebarns søn Jørgen Nielsen i Hoe 1754, samt side 88 "29.lod").

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Nedkopieret kopi af "Forordning, om Frihed at tage Ladning ved Fremmede Colonier i America for Skippere..." Original i min samling.

4 x Tipoldeforældre.

(128) Hans Hansen Schlaikier

Han er født i Sønder Hostrup ved Aabenraa den 25.2.1666. Han overtog sin fars gård der, som han drev til hans søn overtog den ved hans død. - Han var søn af (256) Hans Schlaikier, der var gift i Ensted Kirke 10.5.1663 med (257) Botel Friderichs.

Gift i Ensted Kirke 1698 med:

(129) Ann Jesdatter Finch

Oplyst af Karsten Hjort-Sørensen, Vestparken 43. 6840 Oksbøl.

(130) Hans Nissen

Han var landmand i Felsted ved Aabenraa i begyndelsen af 1700'tallet.

Gift med:

(131) Mett Hansdatter

Oplyst af Karsten Hjort Sørensen, Vestparken 43. 6840 Oksbøl.

(132) til og med (135) kendes ikke!

(136) Nis Petersen Duborg

Han er født i Øster Løgum sogn 1702, hvor han var gårdmand og døde 23.12.1777. Han var søn af (272) Peter Nissen Duborg født 1661 og død i Øster Løgum 1730.

Gift med:

(137) Jahanne Jepsdatter

Hun er født i Nordby, Løjt sogn ca. 1704 og døde i Øster Løgum den 30.5.1777. – Hendes forældre kendes ikke!

Kilder:

Oplyst af Karsten Hjort Sørensen, Vestparken 43. 6840 Oksbøl. – Se endvidere bogen "Stamtavle og Efterslægtstavle for Kaj Oscar Hans Nørgaard boende i Porthuset i Møgeltønder" udarbejdet af Gert Ravn Nørgaard, Oksbøl 1981, side 67 og 76.

(138) til og med (159) kendes ikke med sikkerhed!

(160) Peder

Han er "barnefaderen" til (80) Hans Pedersen født i Sønderbøl 1706. – Peder kender vi p.t. ikke videre til, idet Aal sogns kirkebog er meget mangelfuld i disse år! – Ikke gift med:

(161) Appelone Hansdatter

Hun ses i Aal KB 8.7.1686, at få sit uægte barn Søren døbt i kirken; som barnefader udlagdes Niels Nielsen af Borre (pag.8b)! – Hun boede da i et boel (en lille ejendom) på "Engvejen" i Sønderbøl, som i 1709 og 1713 var fæstet af Hans Christenssøn (322), hvis hartkorn var på 0-0-1-2 og hørte direkte under hovedgården Hesselmed, hvoraf han årligt betalte 4 mark i landgilde (skat) til hovedgården. Hun afstod fæstet til sønnen Hans Pedersen (80), der fik et nyt fæstebrev udstedt på Hesselmed den 22.11.1727. Hvorefter hun flytter til Grærup, idet vi i Aal kirkebog læser, at "17.Apr. 1740 Begravet Apelone Hansdatter af Grærup" på Aal Kirkegaard (pag.14).

Kilder & noter:

Aal Kirkebog defekt 1701-1709. – "Ane- og efterslægtstavle for søskendeparrene Niels Jensen Simonsen født 1851 gift med Maren Madsen født 1851, boende i Børsmose i Aal sogn" af Gert Ravn Nørgaard, Aal 1984, side 29, nr.121. - "Specification over Søvig Hoved-gaards tilliggende Bøndergods i Vester Horne Herred ...", dateret 28.3.1720 på mikrofilm M-37.582 i Rigsarkivet. - Matriklen

1688 for Aal Sogn (Z.9-17 side 324b nederst). – Iordebog over det Gods Hisselmedgaard tilhørende, som efter Nye Land Maalings ...", dateret 3die Mai 1725. – "Hesselmed Gods Fæsteprotokol 1725-1808" (pag.3a). – Alle ovennævnte kilder indgår i mine samlinger!

(162) Bunde Sørensen

Han er født i "Giedbjerggaard" ved Skjødstrup i Aal sogn ca. 1665, som søn af (324) Søren Bundesen der endnu levede ved Matriklen 1688. - Første gang vi ser dem som gift er i Aal Kirkebog den 17.2.1692, hvor deres 1.barn Lisbeth bliver døbt i Aal Kirke (pag.2b midtpå). - Han døde som gammel aftægtsmand og oldefar i "Broenggaard" i Aal sogn, og blev begravet på Aal Kirkegaard den 1.1.1743(pag.17). Han var gårdfæster i "Skiødstrup" i Aal sogn af en halvgård med hartkornet 3-0-1-2, som i 1720 hørte under Søvig Gods, hvortil han svarer 5 rigsdaler i landgilde (skat). Men i 1725 var gården tilbage under Hesselmed med Hans Nielsen som ny fæster. I 1727 ses han som ligkistesnedker, idet han dette år kræver nogle penge af et dødsbo i Søjuse, som han da havde til gode.

Gift før 1692 med:

(163) Kiersten Christensdatter

Hun er antagelig født i "Mosevraagaard" i Oxby sogn, som datter af (326) Christen Sørensen, hvis hartkorn ved Matriklen 1664 og 1681 var sat til 6-4-0-0 og da ejedes af herregården Hesselmed i Aal sogn.

Kilder:

"Vardesyssel Aarbog 1985" side 66, nr. 168-169. – "Hesselmed Gods Skifteprotokol 1725-1758" pag.144b, heri ses han ved sønnens død og skifte i Broeng 1740, der er gengivet i bogen: "Ane- og efterslægtstavle for gårdejer i Vigtoft i aal sogn Anders Christian Pedersen Simonsen død Øster Vrøgum 1918 og hustruer" af Gert Ravn Nørgaard, Aal 1983, side 79 - 84. – Om de ældste led af Broengslægten se da i "Vardesyssel Aarbog 2000"! – Om Gedbjerg, se da "Vardesyssel Aarbog 1996", side 68 - 71.

(164) Jes Christensen

Han var fæster sammen med Jens og Knud Nielsen af en gård i "Søehuse" i Aal sogn, hvis hartkorn ved Matriklen 1681 var på 5-3-1-0 og ejedes af Ribe Hospital. Ved Matriklen 1688 er hans navn fejlagtigt angivet "Jens Christensen"! Den 21.8.1698 ses han som fadder ved hans søn Christen Jessen's 1.barn Zidsel døbt i Aal Kirke

(pag.13a). – I 1711 får han en datter Karen døbt i Aal Kirke. Januar 1714 ses han som fadder ved en dåb i Aal Kirke; men han må være død før 1721, hvor begravelsesregisteret begynder i Aal KB!

Gift med:

(165) Dorthe Simonsdatter

Hun bar Knud Smeds barn Simon til dåben i Aal Kirke 1715. – Hun trolovedes den 23.7 og blev gift 2.gang i Aal Kirke den 18.10.1722 (pag.51a) med enkemand Mads Christensen der døde i Søehuse, og begravedes i Aal 28.2.1742 (pag.16). - Selv døde hun i Søehuse, og begravedes på Aal Kirkegaard "Dom. 3tia post. Pascha 1730" (pag.5). Der kendes ingen børn i hendes andet ægteskab!

Kilder:

Matriklen 1681, pag.222b (Z.6-7). – Matriklen 1688, pag.319a (Z.9-17). Kopier fra Landsarkivet for Nørrejylland i mine samlinger her.

(166) Madz Christensen

Han var født i "Brichgaard" ved Børsmose, som søn af (332) Christen Madsen Brich = (180). Ved Matriklen 1688 ses han som fæster sammen med broderen Hans Christensen af "Brich", som da deltes i to boel, hvoraf Madz Christensen bliver fæster af det største med et hartkorn på 2-0-0-0, der begge ejedes af sognepræsten Niels Nielsen i Ho. Efter hans anden svigerfar arver de to huse i Nørreballe, Ho sogn, med et samlet hartkorn i 1718 på 0-1-1-0. - Død i "Børsmose" og begravet på Aal Kirkegaard den 13.3.1729, uden alder. – Gift 1.gang ca. 1690 med Mette Simonsdatter af Børsmose, og fik med hende deres 1.barn, datteren Anne døbt i Aal Kirke 9.10.1692 (pag.4b). Mette Simonsdatter døde i Børsmose inden 1695.

Gift 2.gang i Ho Kirke ca. 1696 med pigen:

(167) Maren Nielsdatter

Hun er født i Nørreballe, Ho sogn ca. 1673, som datter af skipper (334) Niels Nielsen kaldet "Sorte Niels" og (335) Mette Jensdatter. Han er af Bredmose-slægten fra Sønderside! - Hun døde i Børsmose

90 år gammel og begravedes på Aal Kirkegaard den 29.5.1763 (pag.40b nederst). Deres 1. barn menes at være "Leene", mens det 2.barn Gørith blev døbt i Aal Kirke den 16.8.1699 (pag.15b).

Kilder:

Matriklen 1688 pag.327b (Z.9-17). – Se "Vardesyssel Aarbog 1984" side 45 m.fl. – Bredmose-slægten ses i "Vardesyssel Aarbog 1990" side 120 nr.II.C samt side 115 nr.II. – "Proprietærenes Iordebøger for Riiberhuus Amt 1718" pag.81a i Rigsarkivet (kopi i mine samlinger).

(168) til og med (175) kendes ikke!

(176) Niels Bachensen

Han var født i Outrup, som søn af boelsfæster (352) Bache Nielsen. Selv var han fæster af en halvgård i Outrup By, hvis hartkorn i 1688 var på 3-2-0-0 og som hørte under Riiberhuus ligesom faderens. Død der 29.5.1718 og begravedes på Outrup Kirkegaard.

Gift i Outrup Kirke ca. 1685 med:

(177) Maren Madsdatter

Hun var datter af (354) Madz Terchelsen og hustru (355) Else i Outrup, og således er hun sikkert født i Outrup By, hvor hun antagelig også døde (KB er ikke bevaret før langt senere).

Kilder:

Matriklen 1688 for Outrup sogn, pag.247a (Z.9-17 i Landsarkivet). – "Outrup Sogn" af H.K. Kristensen, Varde 1933-35, side 278, hvor

denne slægt ses i flere led! – "Blaavand & Børsmose Familier i 400 år" af Gert Ravn Nørgaard, Aal 1998, side 67nr. 354.

(178) Terchel Knudsen

Han er født ca. 1666. Drukne sammen med sin søn og mange andre under springfloden den i Vejers den 20.5, og blev begravet på Oxby Kirkegaard den 25.5.1727, 61 år gammel (pag.177a) sammen med sin søn Knud Terchelsen i Vejers (pag.178a). – I 1718 var han medfæster af en halvgård i Weiers, hvis hartkorn var på 3-4-2-1 og ejedes af sognepræsten Hans Winther i Janderup.

Gift med:

(179) Mette Nielsdatter

Hun var født i april 1656 og døde i Vejers. Begravet på Oxby Kirkegaard den 16.12.1735, som enke 79 år, 8 måneder og 8 dage gammel (pag.189b).

Kilder:

"Proprietærenes Iordebøger for Riiberhuus Ampt 1718", Vejers sogn (original i Rigsarkivet i København, - kopi i mine samlinger).

(180) Christen Madsen

Hvornår han er født eller død vides ikke. Han var søn af (360) Madz Christensen Brich og (361) Zidse Madzkone der nævnes sidste gang i Kjærgaard Birks tingbog den 30.8.1622. – Christen Madsen ses i "Brichgaard" i Børsmose den 26.4.1622, hvor han blev stævnet på Kjærgaard Birketing af Søren Adersen i Skjødstrup, for at have forulempet denne under fiskeriet. 1631 anklages han for at snyde med tolden på sin fangst ved "Vesterside" (Vejers). En søn af dem er (90) på side 75 her i årbogen!

Gift med:

(181) Karen Hansdatter

Hun er død på Brich kort før 1679. Den 9.11.1649 klager hun på Kjærgaard Birketing over, at hendes ene vognhjul blev stjålet under gudstjenesten i Aal Kirke.

Kilder:

"Blaavand & Børsmose slægter i 400 år" af Gert Ravn Nørgaard, Aal 1998, side 76 – 78 (heri skrives hun som "Kiersten", hvilket er forkert!)

(182) Oluf Bertelsen

Han var født i "Børstmose Bye", som søn af (364) Bertell Christensen. Moderen (365) var enke ved Matriklen 1688 med et hartkorn på 3-6-1-0. Kort efter har han overtaget fæstet af halvgården i Børsmose. Han ses som fadder i Aal KB 1691 (pag.1a nr.4), hvor han er til dåb hos hans søster i Kiergaard. - Inden 1744 er han død, da konen er "enke"!

Gift ca. 1690 med:

(183) Dorothe Hansdatter

Ved deres 2det barns dåb i Aal Kirke den 14.marts 1697 (pag.9a) skrives hun som "Anne Hansdatter", hvilket dog må være en fejl; for 21.3.1700 (pag.17a) døbes deres 3die barn Mette i Aal, og da er moderen fortsat Dorethe Hansdatter! – Død som enke i Børsmose uden aldersangivelse, og begravet på Aal Kirkegaard den 14.10. 1744 (pag.19a nr.9).

(184) Peder Nielsen

Han var født i "Gammelgaard" i Janderup, og døbt i Janderup Kirke den 13.4.1696 (pag.118b), som søn af selvejer (368) Niels Pedersen og hustru (369) Inger Jepsdatter. – Han var efter datiden en velhavende selvejergårdmand i Øster Veiers i Oxby sogn. Gårdens hartkorn var på 2-1-2-2, som han havde købt ved skøde af 30 marts 1735 af Maren Nielsdatter Heeboe, salige Hr. Hans Winthers efterleverske i Janderup (de var beslægtede). – Han døde som en meget velhavende mand i Øster Weiers, og begravedes på Oxby Kirkegaard den 28.6.1770, 73 år gammel (pag.149a), hvor han kaldes

"Peder Nielsen Japsen", dette "Japsen" havde han antagelig arvet fra moderens slægt ?

Gift med:

(185) Anne Jensdatter

Hun var født i Sønderballe, og døbt i Ho kirke den 13.11.1701 (pag.7a), som datter af skipper (370) Jens Knudsen. Hun døde i Øster Weiers den 12.2.1755, 53 år gammel (pag.146a). Ved deres første barns dåb i Oxby kirke 30.3.1728 (pag.86a) ses blandt fadderne "Karen Sørensdatter, Enevold Pedersens af Henne Mølle" (om dette familieskab, se da under "370" her). Ved deres 2'det barn (92) Jens Pedersens dåb 25.12.1731 i Oxby Kirke ses som første kvindelige fadder "Madame Vinthers" fra Janderup (pag.101a).

Kilder & note:

"Riiberhuus Ampts Skifteprotokol 1755" i Landsarkivet (kopi i mine samlinger). Deres vielse er ikke fundet, men kunne have fundet sted i Henne Mølle under "private rammer"! - "Hennegaard Gods Skifteprotokol 1720-1755" pag.84b-85a og 99b (kopi i mine samlinger). – Bogen: "Janderup og Billum Sogne" bind-2. Udgivet Janderup 1982 side 289.

(186) Hans Christensen = (98)

Læs videre om ham her i bogen på side 78!

(187) Mette Nielsdatter = (99)

Læs videre om hende på side 78 her i bogen!

(188) Niels Simonsen

Han er født ca. 1681 i Aal sogn. Døde på aftægt i Nørreballe og begravedes på Ho Kirkegaard den 17.2.1759, i hans alders 78 år (pag.142a). – De havde en gård i "Sønderballe" i Ho sogn.

Gift i Ho Kirke den 23.11.1721 med:

(189) Kiersten Jensdatter

Hun er født i Sønderballe 1697. Død der og blev begravet på Ho Kirkegaard den 1.3.1736, 39 år og 3 mdr. gammel (pag.188b). – Hun var datter af skipper (378) Jens Knudsen i Sønderballe.

(190) Gunde Nielsen

Han er født i "Øster Bredmose" i Oxby sogn 1686 og døde sammesteds 64 år ringere 2 måneder, og begravedes på Oxby Kirkegaard den 20.10.1750 (pag.201b nederst). Han overtog faderens selvejergård i Øster Bredmose, hvis hartkorn i 1778 var på 4-1-1-1.

Gift i Ho Kirke den 18.2.1714 med pigen:

(191) Anne Michelsdatter

Hun var født i "Sønderballe" i Ho sogn 1693; døde i Øster Bredmose og begravedes på Oxby Kirkegaard den 13.12.1758 i hendes alders 65 år (pag.142a øverst).

Kilder:

Skiftet efter Mette Bertelsdatter i Ho 1753 i "Vardesyssel Aarbog 1993" side 71, 2.linie. – Samt kilden under ane-95 på side 77 her!

(192) Christen Jensen

Han var født i "Langsigaard" i Lunde sogn, som han senere blev fæster af fra omkring 1710. Han var søn af (384) Jens Jensen, og var 1.gang gift med Maren Christensdatter, som døde i Langsigaard før 1722; og 3.gang med Anna N.N.

Gift 2.gang med:

(193) Maren Mogensdatter

Hun døde i "Langsigaard" den 12.10.1730 og begravedes på Lunde Kirkegaard (kirkebogen er ikke bevaret).

Kilder:

"Hesselmed Gods Skifteprotokol 1725-1758" pag. 44a-47b (kopi i min samling). – "Lunde Sogn" af H.K. Kristensen, Kolding 1923, side 66-67. – Theodosius-slægten fra Langsigaard i "Vardesyssel Aarbog 1992", side 116-120.

(194) Søren Bundesen

Han er født i "Gedbjerggaard" ved Skjødstrup i Aal sogn og døde i Nørre Broenggaard, begravet på Aal Kirkegaard den 1.1.1740. – Han var gift 1.gang i Aal Kirke den 10.12.1719 med Marie Christensdatter Broeng (søster til ane-196 på side 94), og datter af forgængeren Christen Christensen "Senior" i Nørre Broenggaard. Marie Christensdatter Broeng ses ikke nævnt efter 1721(?). – Nørre Broenggaard havde et hartkorn på 4-0-3-1½, som da ejedes af herregården Hesselmed i Aal sogn.

Gift i Janderup Kirke den 25.1.1723 med pigen:

(195) Maren Nielsdatter

Hun var født i "Jegumgaard" i Janderup sogn, og blev døbt i Janderup Kirke den 11.10.1703 (pag.146a), som datter af gårdmand (390) Niels Backensen i Jegumgaard (første mandsfadder er "Enevold i Henne Mølle"! - Hun døde i Nørre Broenggaard og begravedes på Aal Kirkegaard den 4.5.1783 (pag.6b, nr.9 med forkert aldersangivelse på 83½ år). – Skiftet efter hendes afdøde mand Søren Bundesen er bevaret i sin fulde ordlyd (se herunder).

Kilder:

Om Chr.Chr. Broeng se da "Vardesyssel Aarbog 1987" side 6-8. Samt i "Vardesyssel Aarbog 1985" side 64-65. – Skiftet efter Søren Bundesen ses renskrevet i "Ane- og efterslægtstavle for gårdejer & toldopsynsmand i Vejers Jeppe Bloch Jørgensen, født 1882 og hustru Nielsine Petrea Jensen, født 1887" af Gert Ravn Nørgaard, udgivet Aal 1984, side 32-36.

(196) Christen Christensen Broeng = (212)

Han ses ofte i Aal KB fra 1691 som "Junior"; han er født i "Nørre Broenggaard" i Aal sogn, som søn af (392) Christen Christensen "Senior" i Broeng. – Han overtog fæstet af Nørre Broenggaard, hvis hartkorn da var ansat til 4-0-3-1½ og som ejedes indtil ca. 1720 af Lydumgaard. Omkring 1725 købte Hesselmed gården. – I "Lydumgaards Jordebog 1709" ses han ikke, men derimod "Christen Christensens Hustrue", som fæster af denne gårdspart (?).

Gift i Janderup Kirke 1693 (jf. sølvske) med pigen:

(197) Karen Nielsdatter (213)

Hun er født i "Bandsbjerg", døbt i Janderup Kirke den 28.1.1666 (pag.74b næstnederst), som datter af (394) Niels Madsen Rasch. Hun døde i Nørre Broenggaard og begravedes på Aal Kirkegaard den 30.11.1749 (pag.23).

Kilder:

I "Proprietariernes Iordebogh 1718" i Rigsarkivet (kopi i mine samlinger) ses side 64 at denne gårdspart hører under Lydumgaard. – Se "Vardesyssel Aarbog 1985" side 64. – "Jordebogh over Lüdumgaards Gods 1709" i Rigsarkivet (kopi i mine samlinger). – "Billum og Janderup Sogne" bind-3 side 13, (se nederst på siden om Bandsbjerg gårdmand Niels Madsen gift med Dorothe).

(198) Niels Sørensen = (214)

Han var født i "Vesterballe", Ho sogn. De havde en gård med studeopdræt i Mosevraa, hvor han døde og blev begravet på Hoe Kirkegaard 16.1.1721 i en fyrikiste (pag.171b) uden aldersangivelse.

Gift i Ho Kirke den 24.5.1706 med Kgl. Bevilling med:

(199) Anne Backensdatter = (215)

Hun er født i "Vesterballe", Ho sogn 1685, som datter af skipper (398) Backen Boiesen i Vesterballe. Hun døde i Mosevraa og begravedes på Oxby Kirkegaard den 12.3.1755, da 70 år gammel (pag.146a), de var beslægtede i 3'die led! – Efter forudgående trolovelse gift i Oxby Kirke den 13.2.1724 med hendes 2'den mand Mads Clausen fra Brichgaard ved Børsmose i Aal sogn (pag.115a nederst), som overlevede hende. Han var søn af ane-90 Claus Christensen på side 75-76 her i bogen!

Kilder:

Skiftet efter Mette Bertelsdatter i Hoe 1753 gengivet i "Vardesyssel Aarbog 1993", se heri side 70 midt på siden.

(200) – (203) kendes ikke med sikkerhed!

(204) Niels Backensen = (220)

Han var født i Oxby 1680, men ved trolovelsen i Oxby Kirke var han "soldat", og havde da fremvist sit "frie Pas" for præsten. Død i Oxby og begravet på Oxby Kirkegaard den 15.1.1750, 70 år gammel (pag. 201a).

Gift i Oxby Kirke den 1.1.1706 med pigen (pag.107b):

(205) Mette Nielsdatter = (221)

Hun var født i Oxby 1686 og døde sammesteds, og blev begravet på Oxby Kirkegaard den 4.12.1762, da 86 år gammel og enke (pag.144b).

(206) Christen Madsen = (222)

Han var født i Nørreballe 1689. Boede efter vielsen i Sønderballe, Ho sogn, hvor han var sømand og ejer af et hus. I 1753 arver han den "83'de Lod" i boet efter salige Mette Bertelsdatter i Ho. Han døde i "Synderballe" og begravdes på Ho Kirkegaard den 13.8.1769, da 80 år gammel (pag.148b).

Gift i Ho Kirke den 27.11.1718 med pigen (pag.113a):

(207) Maren Bertelsdatter = (223)

Hun var født i Sønderballe 1692 og trolovedes efter Kgl. Bevilling hos hendes forældre, som var skipper (414) Bertel Pedersen gift i Ho 23.1.1701 med (415) Kirsten Madzdatter. Også hendes arvinger arver penge efter hendes salige søster Mette Bertelsdatter jævnfør lod no.68. – Selv døde hun i Sønderballe, og begravdes på Ho Kirkegaard den 2.1.1740, 47 år og 6 måneder gammel (pag.191b).

Kilder:

Se skiftet efter Mette Bertelsdatter i Ho 1753 i "Vardesyssel Aarbog 1993" side 99 og 103.

(208) – (211) kendes ikke med sikkerhed!

(212) Christen Christensen "Junior" = (196)

Gift i Janderup Kirke 1693 jævnfør en sølvske, med:

(213) Karen Nielsdatter = (197)

(214) Niels Sørensen = (198)

Gift i Ho Kirke den 24.5.1706 ved Kgl. Bevilling med:

(215) Anne Backensdatter = (199)

(216) – (219) kendes ikke med sikkerhed!

(220) Niels Backensen = (204)

Gift i Oxby Kirke den den 1.1.1706 med pigen:

(221) Mette Nielsdatter = (205)

(222) Christen Madsen = (206)

Gift i Ho Kirke den den 27.11.1718 med pigen:

(223) Maren Bertelsdatter = (207)

(224) – (227) kendes ikke med sikkerhed!

(228) Olluf Adsersøn

Han var søn af kronbonden (456) Adser Pederssøn, der døde senest i 1700, hvor hans kone (457) Maren Aderskone er enke! Han overtog fæstet af faderens halvgård i Lønne Bye, som oprindeligt havde et

hartkorn i 1664 på 2-6-2-0 (Lønne Hede) der i 1688 redukseredes til det hartkorn, som var gældende i 1719 på 2-0-2-0, hvorfra der yderlig blev fratrukket 0-3-02 på grund af "Sandskade" på grund af sandfygning, hvilket resulterede i et nyt hartkorn på 1-5-1-1, gården sælges dette år til Lydumgaard. Han er vist død før 1765, hvor kirkebogens afsnit for døde og begravede starter!

Gift i Lønne Kirke 3.juledag 1706 med (pag.12b nr.5):

(229) Maren Christensdatter

Hun var ved vielsen af "Lønnebye"

Kilder & noter:

"Viede i Henne og Lønne Sogne 1682-1765" ved Fritz Schönwandt, Gentofte 1992. – "Auktion over Krongods i Riiberhuus Ampt 1719" nu i Landsarkivet "B.9-1194" (kopi i mine samlinger). – "Matriklen 1688" i Landsarkivet "Z.9-17 pag. 252b). – Gården i Lønnebye har været fæstet af denne slægt før 1600, idet man i Kjærgaard Birks Tingbog 31.10.1600 læser om stamfaderen Graffuers Adzerssøn i Lønne Bye, som stævner nogle skyldnere for resterende gæld. Dennes søn Adzer Graffuerssøn var sandemand på Kjærgaard Birketing.

(230) – (231) kendes ikke med sikkerhed!

(232) Søren Lauridsen

Han var født i Sønder Bork sogn, Nørre Horne herred og døde på aftægt i Kløvgaard i Henne sogn efter 1738. – Den 7.9.1697 udstedte stiftsprovst Søren Nielsen Seerup i Ribe, et fæstebrev til ham på den kvarte "Kløvgaard" i Henne sogn.

Gift i Henne Kirke den 18.10.1696 med pigen:

(233) Gye Jensdatter

Hun var født i Houstrup i Henne sogn, og nævnes sidste gang i KB i 1731, hvor hun bærer barnebarnet Povel til dåben i Henne Kirke.

Kilde:

Artiklen om "Folkene Kløvgaard-I" ses på side 32-33 i "Vardesyssel Aarbog 1998".

(234) – (241) kendes ikke med sikkerhed!

(242) Søren Hansen

Han var født i "Buurgaard" og døbt i Billum Kirke den 1.1.1664 og døde sammesteds 1746. Han overtog ca. 1715 overtog fæstet efter faderen, gårdmand (484) Hans Laugesen der 1662 blev gift med pigen (485) Anna Sørensdatter fra "Løftgaard" i Outrup sogn.

Gift i Billum Kirke med:

(243) Johanne Sørensdatter

Hun var født i "Billumgaard" og døbt i Billum Kirke den 23.8.1696. Død i Buurgaard 1745, 49 år gammel; som datter af gårdmand (486) Søren Sørensen = (244) og hustru (487) Maren Clemensdatter = (245) i Billumgaard..

Kilder:

"Vardesyssel Aarbog 1993" side 124 – 126. – "Janderup og Billum Sogne" bind-2 side 135 og 156.

(244) Søren Sørensen = (486)

Han var født i "Kraunse" i Hostrup sogn, Skast Herred 1671, som søn af gårdmand (488) Søren Hansen i "Kraunsøe Bye". - Han døde på aftægt i "Billumgaard" og begravedes på Billum Kirkegaard den 14.9.1742, 71 år gammel (pag.288b nederst). Han overtog 1693 formandens enke og helgården "Billumgaard" med et hartkorn på 11-4-0-1 i fæste. I 1734 afstod han gården til sønnen Peder Sørensen der som faderen blev fæster under Hennegaard.

Gift i Billum Kirke den 22.10.1693 med enken (pag.110b øverst):

(245) Maren Clementsdatter = (487)

Hun var datter af gårdmand (490) Clemend Christensen i "Kraunsøe Bye". Gift 1.gang med gårdmand Peder Jensen i Billumgaard, der druknede i juli måned 1692 på Varde Aa sammen med flere andre fra Billum sogn. Hendes død er ikke fundet i Billum kirkebog!

Kilder:

"Matriklen 1688" i Landsarkivet (Z.9-17 pag.261b og 182b). – "Janderup og Billum Sogne" bind-2 side 135. – "Syn på Ryttergods 1686" af Holger Hertzum-Larsen, Lemvig 1985 side 109, nr.508. – Bogen "Slægten Lund fra Hjortlund (Ribe Herred)" af Nordisk Slægtsforskning, Skals 1994, side 9-10.

(246) Thue Thorsen

Han var født omkring 1670, som søn af (492) Tord Tuesen i Kjelst; og overtog sikkert fæstet af "Kjelst Præstegaard" efter svigerfaderen ved vielsen. Gårdens hartkorn var på 5-3-3-0.

Gift i Billum Kirke ca. 1699 med:

(247) Lisbeth Jacobsdatter

Hun er antagelig født i "Kjelst Præstegaard", som datter gårdmand (494) Jacob Nielsen, der begravdes på Billum Kirkegaard 21.5.1709 (pag. 175a). Hun døde sandsynligvis også der (ikke fundet i KB).

Kilder:

"Janderup og Billum Sogne" bind-2 side 224 og 225. – "Jydske Samlinger", 2 række bind-4 side 484. – Bogen "En slægt fra Kjelst" af H.K. Kristensen, Ringkøbing 1954 side 21 og 27.

(248) Boÿ Knudsen

Han var skipper i Sønderballe, og døde der 69 år og en måned gammel, begravet på Ho Kirkegaard den 28.1.1725 (pag.175a).

Gift med:

(249) Kiersten Sørensdatter

Hun døde i "Sønderballe", og begravedes på Ho Kirkegaard den 5.5.1746, da 78 år, 10 måneder og 2 uger gammel (pag.198a nederst).

(250) Mads Pedersen

Han var født ca. 1650 og boede i "Vesterballe", hvor han døde 69½ år gammel. Begravet på Ho Kirkegaard 17.9.1719 (pag.170b).

Gift med:

(251) Karen Jørgensdatter

Hun er født ca. 1658 og døde i Vesterballe. Begravet på Ho Kirkegaard 7.12.1735 da 77 år og et par uger gammel (pag.188b).

(252) Niels Pedersen "Bredmose"

Han er født i Vester Bredmose i Ho sogn ca. 1663, som søn af skipper (504) Peder Nielsen og hustru (505) Maren Poulsdatter i Vester Bredmose. – Niels Pedersen "Bredmose" døde som skipper i "Sønderballe" i Ho sogn. Begravet på Ho Kirkegaard den 28.2.1736. – Gift 1.gang med Birgit Jensdatter der begravedes i Ho 12.5.1700.

Gift 2.gang 1700 med:

(253) Kiersten Nielsdatter

Hun var født i september 1667, død i Sønderballe og begravet på Ho Kirkegaard den 23.12.1754. – Deres 1.barn er Jens der bliver døbt i Ho Kirke 5.6.1701 (pag.5a nederst), blandt fadderne ses hendes søster Johanne Nielsdatter Tarp!

Kilder:

Skiftet efter Mette Bertelsdatter i Ho 1753, i "Vardesyssel Aarbog 1993" side 72 "6te søskendebarn". – "Vardesyssel Aarbog 1988" side 96 nr.I.B, samt "Vardesyssel Aarbog 1989" side 112-113.

(254) Jens Sørensen

Han var født i "Sjnderballe", Ho sogn. Og 1.gang "Trolovet i Backen Hansens Hus ved Havet 14.8.1701". Trolovet 2.gang den 21.2.1709 i Povel Laursens hus i Bordrup, og gift i Ho Kirke den 15.12.1709 med Maren Christensdatter Terpagger af Bou-(?) (pag.109a).

Gift i Ho Kirke den 11.12.1701 (pag.106b) med:

(255) Maren Sørensdatter

Hun var født i "Grønberg", Ho sogn. Død i Sønderballe og begravet på Ho Kirkegaard den 18.10.1708 (pag.161b uden aldersangivelse).

Kilder & note:

Om Terpager-familien, se da "Dansk Biografisk Leksikon" 3.udgave, bind-14 side 406-407. – "Rig og fattig i Ribe" af Ole Degn, Aarhus 1981, bind-2 se registeret side 385 spalte-1. – "Peder Hegelunds Almanakoptegnelser 1565-1613" ved Bue Kaae, Esbjerg 1976; bind-1 side 604-605.

Denne anetavle over slægten Slaikjær kan viderføres i endnu nogle led bagud, hvilket måske vil finde sted senere. Men indtil da henvises til mine tidligere anetavler og artikler fra Ho og Oxby sogne i ældre årgange af Vardesyssel Aarbog!

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Nedkopieret forside af Kgl. Placat om Fængsel, fra "**Codex Warvik**".

HOSPITALSPRÆSTENS BIBEL FRA VARDE HOSPITAL.

Pensioneret overlærer Ingolf Mortensen fra Boldesager Skole i Jerne fortæller, at hans afdøde kone Eli omkring 1980 blev foræret den gamle bibel efter hendes veninde, enkefru Karen Marie Christensen der boede i Nørrebrogade tæt ved Frihedsvej i Jerne sogn. Hun var enke efter togfører Hansen ved DSB, som døde i Middelfart. – Selv var hun født i Lønnestak, Lønne sogn og døde i Middelfart på Fyn i 1980'erne.

Karen Marie Christensen købte den gamle bibel på en auktion over et privat dødsbo i Varde før "krigen", hvor det var blevet oplyst, at biblen oprindelig havde tilhørt en hospitalspræst ved Varde Hospital, hvis navn vi desværre ikke har kunnet finde.

Titelbladet på biblen oplyser os følgende: "Biblia, das ist: Die Gantze H. Schrift Altes und Neues Testaments Teutsch/ D. Martin Luthers ... - Lyneburg, Im Jahr Christi 1659". Den består af 1.del med 417 sider, samt 2.del med 440 sider i formatet H. 16 og B. 9,5 cm.

Både foran og bagerst er indsat flere håndskrevne sider, som hovedsagelig omhandler noter til biblen på latin. Men også i margin af første del ses i hundreder af noter skrevet med en meget spids pen.

Allerforrest imellem oksehudsbindet og titelbladet er anbragt to håndskrevne sider på tysk, som ses gengivet herunder. På det første blad ser man at modtageren af biblen er Catrine Babra Sundten, mens giveren er (faderen) C.E. Sundten, Alborg d. 1 Jan: 1743.

Biblens titelblad er forsynet med to tidligere ejeres navnetræk. Den første er "H. Fabricius" (overstreget) og derunder er påført den senere "J. Sørensen". Sidstnævnte må antages at var prokurator Jens Christian Hammer Sørensen der døde i Sct. Jacobi sogn i Varde den 27.4.1848, 62 år gammel (se "Varde Bys Historie" af Carl Lindberg Nielsen, udgivet Varde 1942, side 120-121).

Derimod er den øverste og ældste indførelse med "H. Fabricius" ikke umiddelbar omsættelig. Dog ses denne slægt repræsenteret ved sognepræsten Vilhelm Johansen Fabricius der døde i Varde 14.8.1767, der var søn af præsten Johan Christian Fabricius i Hostrup i Slesvig. Og således kan "H" jo stå for Hans, som en forkortelse af Johan, hvilket var ret almindeligt dengang!

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Nedkopieret kopi af to forreste sider i biblen fra Lyneburg 1659.

Kilde:

Ovennævnte gamle bibel er jeg blevet foræret af Ingolf Mortensen i Jerne. - Biblen indgår nu i min antikke dokumentsamling **Codex Warvik**, hvis indholdsfortegnelse ses i "Vardesyssel Aarbog 2000"!

"KREN TAANG" – EN VISE FRA OXBY.

Vor ungdoms fryd og glæde, det er naturens store lyst,
derfor bør vi og leve med stor fornøjelse.
Held den som har et muntert sind, han føler daglig fryd,
han er fornøjet i sit sind, det er en jordisk dyd.

Og vore unge dage, de er som blomster udi eng,
som visner, går tilbage og kommer ej igen.
Lisom et træ i skoven står, om somren blomstre skøn,
så snart som vintren kommer, så visner den igen.

Og vore unge brødre den samme skæbne lide må,
derfor bør de og leve med stor fornøjelse.
For vore dage rinder hen, alt være da med dig,
ja vore unge dage, de ere snart forbi.

Så mangel en sig klage og har i hjertet sorg og nød
og sørger for de dage, de aldrig får at se.
Thi verden er foranderlig, den vandrer fra og til,
men vi bør ej at klage, om ej den føje vil.

Abejdsomhed og stræbsomhed, det er en dyd for hver og en,
at vi kan os ernære, hvor vi i verden er.
Når vi til graven føres hen, da høres sorg ej mer,
hvad vi i tiden samlet har, kan vi dog ej få med.

Det er så godt at eje en velbyggt gård med tilbehør,
en dejlig mand for øje en dejlig kone se.
Men tage en for gods og gård, som hjertet ej har kær,
nej det kun dårer gøre, som bedre ej forstår.

Nu slutter jeg min vise, jeg har ej tid at skrive mer,
min lærdom er kun ringe, det hver af eder ved,
men da jeg sad i ensomhed, og tiden faldt mig lang,
så fik jeg lyst til tidsfordriv at digte denne sang.

Kilde & noter:

Denne sang, hvis melodi jeg ikke kender, blev jeg foræret af nu afdøde folkemindeforsker og overpolitibetjent ved Grænsepolitiet i Padborg, Knud Erhardt Jensen, som jeg igennem en årrække udvekslede forskningsresultater med (se bl.a. "Vardesyssel Aarbog 1986" side 6 – 35).

Knud Erhardt Jensen anfører under sangen "Kren Taang – hans vise", at den har han nedskrevet 19.7.1975 under et besøg i Tykby hos Hans Kornelius Jensen, der var født i Oxby sogn den 19.1.1888.

Et opslag i Oxby Kirkebog fortæller os, at Hans Kornelius Jensen var søn af husmand Frands Jessen Jensen og hustru Else Marie Pedersen i Oxby, der var gift i Oxby Kirke den 12.12.1865 (pag.167a-b nr.2). Forlovere var gårdmand Jens Søren Nielsen i Oxby og husmand Peder Hansen i Blaavand. Ægtefolkene var henholdsvis 22 og 20 år gamle ved vielsen i Oxby gamle stråtækte kirke.

LOKALHISTORISKE NYHEDER."De syv sogne"

De syv sogne – Blaabjerg Kommune 1935-1995. Træk og fortællinger fra vor samtids historie; er skrevet og udgivet af Poul Qvesel, og udgivet af Blaabjerg Egnsmuseum 1996.

Bogen omhandler de syv sogne som indgår i Blaabjerg Kommune, nemlig: Lønne, Henne, Outrup, Lunde, Kvong, Lydum og Nørre Nebel sogne. – Indholdet fylder i alt 270 sider med mange gode illustrationer i form af fotos, kopierede formularer og stregbilleder.

Indbindingen af bogen er prydet med en farvekopi af et naturmaleri set fra Kløvbanken og ud over Fiilsø med havklitterne i horisonten, et maleri som rigtig kan sætte fantasien i sving. – Bogens overordnede tema er 25'årsjubilæet for kommunesammenlægningen, som skildres indgående i bogen med hovedvægten lagt på aktiviteterne i kommunens hovedby Nørre Nebel, hvor den kommunale administration er placeret

Distribution og salg: Museet for Varde By og Omegn, Lundvej 4. 6800 Varde. – Tlef.: 75.22.08.77. – Pris: 185,-kr. + forsendelse.

"Folk og folkestyre i 150 år"

er skrevet af et udvalg bestående af Olga Pedersen, Ejvind Busk Jensen, Søren Mulvad (repræsentanter fra Historisk Samfund for Ribe Amt) og Birgitte Herreborg Thomsen (repræsentant fra Ribe Amts Lokalarkiver).

Bogen er forsynet med et stift bind, der er prydet med en kolloret gengivelse af Hans Thyrrestrups billede "Fra demokratiets palet". Og med sine 116 sider fordelt på 17 artikler af forskellige forfattere, er der her tale om en spændende udviklingshistorie, som er forsynet med mange flotte illustrationer. – Denne bog burde være pensum på amtets gymnasier og handelsskoler, idet bogen giver et godt indblik i de sidste 150 års udvikling i Sydvestjylland.

Distribution: Ejvind Busk Jensen, Gl. Præstevej 16. Ounbøel. 6800 Varde. – Tlef.: 75.26.41.16. – Pris: 130,-kr. + forsendelse.

"Seem Sogn"

Seem Sogn - Folk og skikkelser i 1000 år. Af et grænsesogns historie; er skrevet af Søren Mulvad, og udgivet af Historisk Samfund for Ribe Amt i 1997.

Denne udmærkede sognebog er på i alt 242 sider og flot indbundet i et prægtigt stift bind. Bogens tekst er placeret i to kolonner på siden, hvilket for nogle læsere kan være en praktisk hjælp. Illustrationerne er i både fuld og halv brede, og består af både ejendomsbilleder, formularer, intriørfotos, personbilleder og tegninger.

Bogen "Seem Sogn" er en underholdende sognebeskrivelse udført i et populært snit, som styrker den almene historiske interesse for det store publikum. En egentlig ejendoms- og gårdhistorie er ikke indbefattet i denne sognehistorie.

Forhandler: Ejvind Busk Jensen, Gl.Præstevej 16. Ounbøl. 6800 Varde. – Telefon: 75.26.41.16. – Pris: 150,-kr. + forsendelse.

"Martin Spangsberg"

Martin Spangsberg – En dansk opdagelsesrejsende i russisk tjeneste. – Skrevet af Tatjana Fjodorova, Birgit Leick Lampe, Sigurd Rambusch og Tage Sørensen. – Udgivet på Rosendahls Forlag i Esbjerg 1999.

Denne overordentlig spændende bog beskriver de to dramatiske og epokegørende rusiske Kamtjatka-ekspeditioner, som i første halvdel af 1700'tallet blev gennemført under dansk ledelse med base i det østlige

Asien til strædet ind til Nordamerika, der efterfølgende fik navnet "beringsstrædet".

Denne fantastiske beretning er dygtigt skrevet på grundlag af en velbevaret dokumentation i de russiske admiralitetsarkiver i Sct. Petersborg. – Beretningen er illustreret med kopier af både gamle og nye kort af en sjælden kvalitet, fotografier og tekniske tegninger der på fornem vis illustrere de rejsendes forskelligartede udfordringer under primitive forhold på årlange ekspeditioner til hidtil ukendte egne af de russiske imperium.

Tittelpersonen "Martin Spangsberg" stammede fra Jerne sogn (i det nuværende Esbjerg), og var ud af en dominerende slægt på den tid, som også i dag præger egnens erhvervsliv. – En anetavle for noget af denne slægt har jeg opstillet i "Vardesyssel Aarbog 1995"!

Tage Sørensen's bog om "Martin Spangsberg" vil sikkert ad åre finde vej til kommende redaktioner af vort lands fantastiske historie. Bogen er et klenodige for vores driftige vestjyske egn, som også dengang opfostrede foregangsmænd af internationalt format.

Bogen er på 295 sider og indbundet i stift bind med et foto af statuen af Martin Spangsberg, som står opstillet ved Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg, hvor den kan købes i museets kiosk eller igennem boghandlerne over hele landet.

"Længst mod vest 1870 – 1940"

er skrevet af Jens Christensen i Oksbøl; og udgivet under redaktion af Blåvandshuk Egnsmuseum og Blåvandshuk Lokalhistoriske Arkiv i 1998. - Bogens 171 sider er indbundet i stift bind og særdeles rigt illustreret med fotografier fra egnen i den aktuelle periode. – Bogen er at betegne, som en billedbog med tilhørende tekster.

Distribution: Museet for Varde og Omegn, Lundvej 4. 6800 Varde. – Tlf.: 75.22.08.77. Samt i "Ravmuseet", Vestergade 25. 6840 Oksbøl. – Tlf.: 75.27.07.03 (dagligt 11-17).

"Voldsteder i Danmark"

En vejviser – Jylland II, redigeret af Connie Jantzen, Lennart S. Madsen og Rikke Agnete Olsen. - Udgivet 1999 af forlaget Skipperhoved i Herning med støtte fra Velux Fonden. Bogen er på 291 sider, indbundet i stift bind og omhandler 55 lokaliteter i det sydlige og vestlige Jylland.

Med sin topografisk korrekte beskrivelse af de mange kendte og ukendte anlæg i den nedre del af Jylland, er der her lavet en populær fortegnelse over voldsteder fra slutningen af Vikingetid gennem Middelalderen til midten af 1700'tallet. – Bogen er velegnet som turistfører for en tur rundt til dette spændende og interessante kapitel i vort lands fæstningshistorie.
Distribution: Forlaget Skipperhus. 7400 Herning.

KIERGAARDT BIRCKS TINGBOG 1612-I.

Side 1b:

Sandemend údi forne Bircke tingh. Aff Aall Sogen Lille Peder Jepsen i Vrøgúm. Aff Húo Sogen Laúritz Nielsen i Húo. Aff Oxbøy Sogen Jon Gúndesen i Weiers. Aff Hene Sogen Christen Tomasen i Houstrúp.

Fridag den 10. januari 1612, side 2a:

Vidnedsmend er Jens Chr (ulæselig p.g.a. fugtskade), Jensen i Børstmos,, Knúd Smed i Henebjerg, Niels Vollessen i Kiergaard, Anders Michelsen i Søehús, Hans Jensen i Børstmos och Peder Tomasen ibid . Hans Hansen i Kiergaard dommer.

Jens Christensen vdi Seding fordeler paa sin egen vegne, først Christen Hansen født i Rerúp for hand úloúlig er draget af hans tjeneste och brød. Thomas Sørensen i Kolle. Anne Sørensdatter ibid. och Olloff Sørensen i Nebell hver for deres anpart i 16 daller och 1 ½ ørte byg och rente der aff i 10 aar, 3 rigsmark aff húert aar, som deres salige fader Søren Jepsen var Anne Lauritzqúone pligtig. Kirsten Nielsqúone i Nebell for hindis tiendekorn i 5 aar 1 skeppe byg húer aar. Niels Jepsen i Nebell for 2 mark 4 skilling for 3 skepper tiendebyg aff aar 1610. - Noch for (sideskifte)

Side 2b:

delte Jens Christensen i Nebell (ulæselig p.g.a. vand-skade) ... stensen aff Præstbøll og Jens ... aff Seding med oprakte fingre och ed, at de i

gaar maaned gaff forne .. Christen Hansen mündtlig varsel i Rerúp, och i dag maaned gaff disse forne folcke och deres laúgverge varsel for disse dele och vinde for húer deres dør och bopell.

Nok fordelte Jens Christensen paa Jens Jespersen i Bandsbøll hans vegne Olloff Clemendsen (blækklat) i Húnhall for 5 rigsdaller och rente deraff i 4 aar en rigsdaller, och for (ulæselig) honning aff 6 rigsmark. Jens Nielsen i Nebell 10 daller efter hans breffs indhold. Niels Jensen i Nebell for ½ rigsdaller hand havde "loúnet" for hans fader Jens Nielsen forne valesmend i dag. Hand gaff disse forne varsel for deres dør och bopel. (sideskifte)

Fridag den 17. januari 1612, side 3a:

Otte mend er (øverste linier fugtskadet) Hans Hansen i Kiergaard, (ulæselig), Lille Hans Hansen ibid., Søren (ulæselig) og Olloff Knúdsen, Hans Jensen ibid., Niels Hansen i Grerúp. Hans Frandsen i Mosevro hører.

Las Laúritzen i Oxbøy tog offering aff Backen Nielsen ibid. for hans giæld hand er ham pligtig til i dag 8 dage, og da stande diele og fierde ting úden all varsel om hand icke her for inden (gør) Niels Hansen tilfreds. Backen Nielsen tog vindet.

Hans Hansen (i Kiergaard) tilsagde Kongl. Mayst. tienere, saa mange der vild beholde deres skýld korn, da maatte de haffe ørte rug for 6 rigsmark och (i) ørte býg for 4 rigsmark, at betale til Sct. Voldborig dag.

Hr. Niels Barfod tog offering aff Hans Hansen i Kiergaard for breúf giæld hand er ham pligtig til i dag 14 dage och da at stande ham dielle vden stefning eller varsel. Stod Hr. Niels Barfod til vedermaalsting. Hans Hansen tog vindett. (sideskifte)

Side 3b:

(ulæselig p.g.a. fugtskade)...for tings domb. ... att de aff Lille Hans Hansen i Kiergaard, som er landbode for Hans Kortesen i Børstmos Laúritz Persen ibid. desverre ihielsloúg. Lille Hans Hansen tog vindnett. Hans Jensen gienpartt.

Hans Hansen i Kiergaard for tings domb bekiende, at han haffe op boren 4½ slette daller aff Tøger Laúritzen i Løne, som er landbode ephther salig Hans Kortsen paa mødrende side, paa Hans Kortsesens børns vegne. Hans Hansen tog vindet. Hans Jensen gienpart.

Fridag den 24. januari 1612:

Otte mend er Hans Hansen i Kiergaard, Niels Volesen ibid., Anders Pouffelsen i Alerslev, Olloff Knúdsen i Børstmos, Anders Michelsen i Søhus, Thames Lassen i Prestebøll, Peder Gregersen i Staús och Madz Hansen i Oxebøll.

Side 4a:

Backen Trogel- (første indførsel ulæselig p.g.a. fugtskade) for 2de hand loúet ham (ulæselig) fyr kiste och en fyer "haffue", (ulæselig) Nielsen tog vidnet.

Thomas Lassen i Prestbøll paa Morthen Christensen i Seding hans vegne i tho ting till forn och i dag den thride vidnede, att Hr. Niels i Nebell till løsen som hand brentt, en bølster dion och húodione, tho hóupúder en sandúgsdou diøn, 4 allen sort "engelste" och en skrin om han deet vil løse udi lige maade. Epfter att hand i 3 ting en jegn rist hand haffe soldt ham. Per Christensen i Seding och Ib Jepsen ibid. vindet med opragte fingre og ed, att di i dag otte dag gaff forne Hr. Niels varsell for hans dør och bopell for ett vinde. Thames Lassen tog vindet. (bomærke). (sideskifte)

Side 4b:

(ulæselig p.g.a. fugtskade) Pouéll Sørensen att udi (?) dom och bekiende att i (?) end er endret paa talle andett end (?) och gott, icke heller de viste húod andre andet att beskylde end (?) och godt i alle maader, vinde de beg till vedermaals ting og tog hver ett vinde der paa.

Pouéll Sørensen i Løne, Eske Mortensen och Christen Graffúersen ibid., de stode i dag for tings domb, berete och kúnd gjorde att di nú i dag her ved forne ting vdi diris sogneprest och andre sognemends oververelse er nú venlig och vell forligt om den stoell stand i Løne

Kircke diris hústrúer der i stande udi saa maade at Eske Mortensens hústrue Margrett Eskes skall blive standden. Anden quon nest knapen Pouell Sørensens quon Ane Pouells, skall stand ydirst och nest ved knapen huer anden søndag (sideskifte)

Side 5a:

och Christen Graffuørsens hústrú Bergett Christens skall stande yderst och nest knapen hver anden søndag och ved veggen huer anden søndag. Och Ane Poulls att stande ved veggen huer anden søndag. Der om er de venlig og veell forligte om alle hvis iring de ikke vill haffe hafft om forne stollstand till den dag stode forne mend till vedermaalsting och tog huer ett vinde der paa (bomærke).

Oloff Christensen i Vrøgúm tog ett tings vinde epter XII mend som vondt med ham, at otte dage for St. Mortens Dag aff brendte der hos ham 18 fag salshus och portrúm och andet der vdi.

Eske Oloffsen i Løne tog offring aff Anders Poullsen i Alersleff for huís giæld han er ham plegtig hand haffe hans breff paa till St. Hans dag att betalle, eller stand dielle úden varsel eller skadz mell huilke tingdag er opsagt paa (?) her til Kiergaard Bircketing. (sideskifte)

Side 5b:

Jens Christensen i Nebell loúet att flý Hans Hansen i Kiergaard vdi ett vind, naar Hr. Claúes Barfod kome til Sedinge.

Niels Christensen i Staús (Stausø) diellet Gýe Bendzdatter i Houstrúp for en engelt kalv hún tog ud aff hans staún i Staús i hans fra verelse. Her var Gýe Christens hendes Søren Bendsen i Staús och Christen Hansen ibid. vindet med oprakte fingre och ed, at de i dag 3 úgger gaff forne Gýe Bendzdatter múndtlig varsel i Houstrúp for isse diell och vinde. Niels Christensen tog vindet.

Bertel Mathisen i Grerúp paa sin broder Christen Mathisen i Jandrup hans vegne med hans fúldmagt. Stod i dag for dom och berette, att hand i tho ting nest till forn och i dag den thride, haffe veret her till forne ting og forbøde hans søster Meret Christens, att kiøb (sideskifte)

Side 6a:

eller sielle med nogen eller de med hende, och hús hún epfter den dag bekom noget aff nogen, da vill hand intet betalle der aff. Niels Hansen i Grerúp och Laúritz Madsen ibid. vindet med opragte fingre och ed, at de i dag 3 úgger gaff Meret Christens och hines laúg verge, mündlig varsell for hindes dør och bopel for dette vinde. Bertel Mathiesen tog vindet. Udi lige maad i forne 3 ting haffe Bertel Mathisen giffúen tilkiende paa Christen Mathisens vegne, at hand epfter den dag icke villde haffúe hans qúonedøtre Ingeborig Christensdatter, Karen Christensdatter och Ellen Christensdatter hieme hos sig enten for kost eller løn. Forne varsels mend gaff och forne 3 piger och diris laúg verge varsell for denne vinde. Bertell Mathiesen tog vindet paa Christen Mathiesens vegne. (sideskifte)

Side 6b:

Hans Hansen i Kiergaard fordelte Hans Olloffsen ved Sønderside for 4 sk. rigs i dag falde epfter restands lydelse.

Lille Hans Hansen och Laús Hansen i Kiergaard vindet att di den nest søndag epfter Nýtt aars dag gaff ham varsell for hans bopell for disse dille.

Hans Hansen lod Thomes Lassen aff (?) Vold hand haffer ham vdi paa Kongl. Maysts. vegne. Tomes Lassen tog vindet.

Thomes Lassen i Prestböll paa Anne Sørensdatter i Houstrup hindes vegne fordelte Hans Sørensen i Houstrup, først for en contract att hollde om hús saa meget i den sahls hús, som hún och hindes søstre kand vere vdi og rúm til en ged og 4 faar och efter forne contract. (sideskifte)

Side 7a:

noch for tho skepper malt for en sletdaler, och een lønglei som hun lovet ham. Noch for red och regnskab att giøre hiende for hús arffúe hún kand till kome epfter hiendes salige fader och moder. Laúrs Hansen i Kiergaard och Brix Hansen ibid. vindet med op ragte fingre och ed at vdi den neste fredag for Júll nú sist forgangne gaff Hans

Sørensen mündtlig varsel her ved forne ting for disse dele og vind. Thames Lassen tog vindet.

Fridag den 31. januari 1612:

Otte mend er Niels Volesen i Kiergaard, Niels Hansen i Grerúp, Bertell Mathiesen ibid., Jens Christensen i Nebell, Christen Sùendsen, Pouéll Jensen i Staúse, Gunde Mathiesen ibid., Peder Sørensen i Børstmos.

Madz Laúridsen i Skiødstrúp forplegte sig paa sin egen och hans søsters Maren Laúridsdatters vegne, at de skúlde stande Søren Jensen i Børstmos dielle och fierde ting i dag 14 dage, for hús gæld de er ham pligtig her til forne ting vden anden varsell eller skads maall om de icke ere for enden till ham tilfreds. Søren Jensen tog vindet. (sideskifte)

Side 7b:

Søren Sørensen i Vester Vrøgúm, Christen Nielsen i Øster Vrøgúm paa hans søster Kirsten Christens och paa Niels Sørensen ved Sønderside paa hans hústrú Johanne Nielsqúones vegne, gjorde Niels Sørensen i Øster Vrøgúm aff kald epfter Niels Sørensens fader og moder Søren Thamsen och Ane Søren i Vrøgúm.

Hans Hansen i Kiergaard diellte Jens Jörgensen i Staúse for hans anpart i x tønner rúg och 1 tønne byg ver af 5 mark 6 skilling och v rigsdaler, opsagde hans handskriff och 3 aars rente, noch hans land gilde i det forgangne aar 1611 1 daler 8 skilling (sideskifte)

Laús Hansen og Søren Sørensen i Kiergaard vindet vdi Húo Kircke gaff ham varsel paa søndag var 3 úgger. Hans Hansen tog vindet.

Hr. Niels Barfod tog offring aff Hans Hansen i Kiergaard till i dag for hús giæld han var ham pligtig och da stand ham diell och fierde ting uden alle varsel och steffninge om hand icke her forinden holde ham till freds. Stod Hr. Niels Barfod till vedermaals ting. Hans Hansen tog vindet.

(illustrationen ses i originalen på biblioteket)

Fotokopi i 2/3 af tingbogsside "7a" efter mikrofilm.

Fridag den 7.febrúari 1612, side 8a:

Otte mend, Hans Hansen i Kiergaard, Niels Volesen ibid. Olloff Knúdsen i Børstmos, Jens Michelsen i Söehùs, Bertel Mathiesen i Grerúp, Anders Michelsen i Sòhùs, Jep Michelsen i Øster Vrøgúm och Per (?) i Børstmos.

Christen Sørensen i Vrøgúm paa sin egen och Maren Christensdatter i Vrøgúm, Niels Sørensen i Vester Vrøgúm paa sin egen och Hans Hansen i Kiergaard paa Jens Nielsen i Giedbiereg, Hans Nielsen i Bredmose paa sin egen och hans søster Maren Sørensdatter i Giedbiereg och Gúnde Backensen i Bredmose hans hústrú Kirsten Gúndes och Niels Giedbiereg i Varde och Anders Nielsen Giedbiereg ved Sønderside. De gjorde Niels Sørensen i Øster Vrøgúm aff kaldz for húis arffe de kúnde till falde epfter hans hústrú Maren Nielsqúone af Vrøgúm.

Laúritz Hansen i Løne stod for tings dom och vindet med opragte fingre att paa søndag nú var otte dage en úgge, da gick hand och Pouéll Sørensen i Løne, Jørgen Michelsen, Per Andersen och Søren Thomsen ibid. fra Jørgen Christensen i Løne och haffde veret der till enig och da saúg Pouéll Sørensen i Løne att han och en stýcke klýne i hans øgge (øje), dog haffede de ingen útact mell med húr andre i nogen maade. Forne Per Andersen vidnede med oprakte fingre och vidnet att (sideskifte)

Side 8b:

ingen útact mall havde med húr andre forne dag i nogen maade. Hans Hansen tog vindet. Pouéll Sørensen genpartt.

Peder Christensen i Løne vindet paa 20 aar och Maren Michel Christensen ibid. paa 18 aar, Hans Jessen ibid. vindet paa 15 aar, Morten Sørensen údi lang tid mindet thi att Margrett Jørgens och haffer standen yderst och nest knapen i den stolstandt paa sønderside fra predickestolen i Løne Kircke, (i dag ere de icke der mere – tilskrevet over teksten), Morten Sørensen i Løne vindet, att hún haffer standen yderst i forne stand i 20 aar. Søren Jensen, Jørgen Jensen,

Christen Lassen vindet hver paa 15 aar údi saa lang tid mindes de att Margrett Jörgens haffe standen yderst i forne stand, dog haffe de údi medel icke veret i kiff och grof úkvem. Udi lige maade vondt Eske Volesen i 20 aar, att hun haffe standen der i. Dog haffe de veret i med kiffe och úrette. Poúell Sørensen i Lønne och Jørgen Eysen ibid. vindet med oprakte fingre och ed, at de i dag otte dage om aftenen gaff Poúell Sørensen i Løne och Christen Graffersen ibid. , varsel for deres boepell for de vinde. Christen Brún i Heneböy tog vindet. Hans Hansen gjenpart.(sideskift)

Side 9a:

Oloff Knúdsen i Veiers for tings dom berett att hand i tho ting nest till forn og i dag den thride haffe opboret skifft og jeffning epfter ham och epfter hans affgangne fader Knúd Thúsen i Veiers, Gúnde Nielsen i Veiers og Franz Sørensen ibid. vindet med oprakte fingre, att de i gaar en maaned gaff Christen Knúdsen i Veiers varsel for deres vinde. Oloff Knúdsen tog vindet.

Madz Bodsens ved Sønderside diellett Christen Hansen och paa Sønderside for 1 rigsdaler och rente deraf i tho aar. Laúritz Nielsen (thirke) i Húo for 1 daller, Gúnde Thamsen i og Niels Wollesen paa Sønderside vindet att vdi paa søndag var 14 dag gaff forne og diris laúg verg varsell for disse diell og vinde. Madz Bodsens tog vindet.

Niels Volesen i Kiergaard, Søren Jessen i Børstmoes, Niels Hansen i Grerúp, Oloff Knúdsen i Veiers vindet, att de vordirett och opsagde vrag som er tho parter aff en ancker Knúd Smed i Henebiereg bierget, 3 slet daler, 25 fag de tho parter aff en loediell var noch forne andelle for 3½ daler i pant penning, 3 rigsmark for en mast i Kiergaard leen. (sideskift)

Side 9b:

Knúd Volesen i Skiødstrúp och Laúrs Hansen i Giedbiereg vondt mett opragte fingre og ed, att i Júúl Aar 1611 var de ved Sønderside, og der saa de att Jens Nielsen i Giedbiereg antrúd Christen Laúritzen paa Sønderside 2 pundt hamp hand skúlde gjøre ham en haffúe til en krog vad aff, och der inde forne haffúe krogen igen der venter dem 8 mark i resten paa forne haffú Hans Tomasen i Børstmos og Simen Brixsen i

Kiergaard vindet med oprakte fingre og ed, at de i dag otte dage gik ved Húo og gaff forne Christen Laúritzen mündtlig varsel for dette vinde. Jens Nielsen i Giedbiereg tog vindet.

Hans Lassen i Borre paa sine egne og hans salige søstre Dorith og Ane Lasdatters, Niels i Broeng, Niels Lassen i Borre (resten af denne indførsel mangler i tingbogen).

Thames Thamsen, Hans Nielsen i Brems og Olloff Knúdsen haffde voldgaft de paa 4 mend Niels Madsen og Hans Laúsen i Oxboj, Thúe Knúdsen i Veiers og Per Jessen ibid. (sideskift)

Side 10a:

och húad forne 4 mend giord dem imellem skúlle bliffúe ved sin fúlde mackt offerstoed eller belagt aff beche parter i alle maader. Hans Nielsen tog vindet.

Hans Hansen i Kiergaard deillet Hr. Niels Barfod i Nebell Prestegaard, opsagde forplens(?) tings vinde og opsagde hans haandskreffúe lon, xx riigsdaler och for xv Riigs daller som forne Hans Hansen gaff ham till sags. Hans Hansen i Kiergaard tog vindet.

Fridag den 14. febrúari 1612:

Otte vindz mend er Niels Volesen i Kiergaard, Lille Hans Hansen ibid., Niels Hansen i Grerúp, Bertel Mathiesen ibid., Thúe Knúdsen i Veiers, Christen Knúdsen, Joen Gúndesen og Anders Andersen ibid. – Hans Hansen i Kiergaard dommer. – Höring er Olloff Knúdsen i Veiers, Niels Nielsen, Peder Jessen ibid., Jenvold Jensen i Søehúús, Søren Bodsens i Skiödstrup og Knúd Villadsen ibid. (sideskifte)

Side 10b:

Niels Volesen i Kiergaard paa Knúd Jensen i Varde hans vegne fordelte Therkell Bertelsen i Húo for 3 daller og x skl. og rente deraf og resten i x aar. Niels Knúdsen i Varde och Christen Knúdsen ibid. vindet med opragte fingere og ed, at de i dag 5 úgger gaff Therkell Bertelsen varsel for hans dör og boepeell. Niels Vollesen tog vindet.

Christen Knúdsen i Kalle hafde diele og thredie ting til Meret Nielsqúon i Fide och hiende Börnn for x rigsdaller och 7 skl. saa mödt Gregers Pedersen i Henebiereg och böd sig i rette och bleff den sag opsatt till i dag 14 dage. Christen Knúdsen tog opsettelse.

Niels Christensen i Staús for faldzmall diellete Gye Bendzdatter i Houstrúp som han tilforn haffe dielet hiende for en skab. Pouell Jensen i Staúse och Søren Bendzsen ibid. vindet med oprakte fingre og ed, at de paa søndag var 14 dag i Staúse gaff forne Gye Bendzdatter och hiendes laúg verge múndlig varsel for disse deel och vinde. Niels Christensen tog vindet. (sideskift)

Side 11a:

Christen Knúdsen i Seding stod for domb och var Per Jessen ibid. hans frie hiemmel till all det hio (hø) hand hafde bierget af den eng i Húollúm (Hallum) i tho aar nu sidst forgangne, och stod Thúe Knúdsen i Varde for domb (dom) och kiende sig ved halffparten aff dens forne hio. Stode Per Jessen tog vindet. Hans Hansen gienpart.

Søren Hansen paa Søren Fradsen i Hene hans vegne haffde dielle och tiltall till Anders Andersen i Veierse for rede och regnskab att giøre ham paa hans hústrús godz och arffúe epfter heindis fader och moder. Saa mødte Anders Andersen och bereette paa sin siels salighed att hand intet haffde haft aff forne Søren Frandsens hústrús giodz (gods) ved hans vergemaal, och bliff Anders Andersen quítt dømpt for forne dielle. Søren Hansen thog dommen.

Kilder & noter:

I Vester Horne Herred udgør kystsognene Ho, Oxby, Aal, Henne og Lønne et birk kaldet "Kjærgaard Birk", som oprettedes af kongen i 1572 og nedlagdes i 1686. Tingstedet lå i landsbyen "Kjærgaard" i Aal sogn. – Tingprotokollerne er med flere mangler bevaret fra 1592 til og med 1680 og ligger nu opbevaret i Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg, med arkivsignaturen: B82C (B82C-6 for år 1612).

Afskriften herover har jeg fra min egen mikrofilm af tingbogen, som jeg har købt i Rigsarkivet, Rigsdagsgården 9. 1218 København K. – Den har registratur nr.: "Mikrofilm M.30.854" (mormon-film).